

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Репортаж

Луцьк знову пережив Брусиловський прорив

СТОР. 6

Медицина

Діагноз пігулці: дешевше не буде

СТОР. 9

Зелений туризм

У «Мисливський хуторок» сім'ями та з друзями

СТОР. 13

№ 104 (4854) СЕРЕДА, 9 ЧЕРВНЯ 2010 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

Поховання і роковини — в один день

Учора на донецькому цвинтарі №29 ховали двох шахтарів, які стали жертвами аварії на шахті імені Скочинського. Саме цього дня, але рік тому, раптовий викид вугілля і газу забрав життя тринадцяти осіб. І ось знову — такий самий викид, та сама лава. А робітників, які збиралися прийти покласти квіти на могилу товаришів, самих проводжають в останню путь. Фатальність чи закономірність?

Якщо вже говорити про символічні збіги, то академік Олександр Скочинський уславився роботами з безпеки у вугільній галузі. А на шахті, яка носить його ім'я, за тридцять років сталося півтора десятки групових аварій і загинули понад сто гірників. Як повідомляла газета, після аварії в неділю двоє шахтарів знайдені без ознак життя, а пошуки трьох тривають. У лікарні перебувають 18 гірників, які самостійно вийшли на поверхню. Прокуратура Донецька порушила кримінальну справу за статтею «порушення правил безпеки під час проведення робіт із підвищеною небезпекою, яке спричинило загибель людей». Створена слідчо-оперативна група, проводяться першочергові слідчі дії.

На знімку: врятованого гірника готують до реабілітаційних процедур.

СТОР. 6

Фото Ліни КУЩ.

«5 канал» та ТВі позбавили частот на мовлення

Окружний адміністративний суд Києва повністю задовольнив вимоги телеканалів групи «Інтер». А це означає, що рішення Національної ради з питань телебачення і радіомовлення від 27 січня минулого року про виділення ТВі та «5 каналу» частот на мовлення було оскаржено. І з раніше виділеними частотами цим телеканалам доведеться попрощатися. Щоправда, генеральний директор телеканала ТВі Микола Княжицький у коментарі «Української правді» заявив, що рішення суду не набуло чинності, тож телеканал має намір оскаржити його.

СТОР. 7

Перші тести: прогули, вибиті двері та похмільний синдром

Через те, що майже 65 тисяч абітурієнтів передумали складати тести з української мови та літератури й проігнорували незалежне оцінювання з іноземних мов, державний бюджет втратив 4 мільйони гривень. Про це на прес-конференції у вівторок заявила голова правління Громадянської мережі ОПОРА Ольга Айвазовська. «До кінця цьогорічної сесії ЗНО втрати держбюджету можуть зрости до 8 мільйонів», — додала вона.

СТОР. 11

Насіннєвий матеріал — на три області

У Дмитрівці Бахмацького району Чернігівської області введено в дію один з найбільших у країні насіннєвих заводів.

За годину роботи він приймає, очищає, висушує, протруює та фасує близько 12 тонн збіжжя. І це — майже без залучення робочих рук. Персонал зміни з 8 осіб керує великим заводом через комп'ютерну мережу. Передбачається, що підприємство забезпечуватиме насіннєвим матеріалом пшениці, жита, ячменю та ріпаку господарства трьох областей, **повідомляє наш власкор Сергій ПАВЛЕНКО.**

У Криму проходять дні «Голосу України»

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

У перший день своєї роботи журналісти відвідали село Петрівку Красногвардійського району півострова. При в'їзді висять плакати: «Петрівка — моє рідне село!», «Я люблю Петрівку!». Справді, є чого радіти — живуть тут добре. Це ще й тому, що турбота про людей стала справою життя сільського голови Володимира Ганагі.

СТОР. 7

Я ВАМ ПИШУ...

Тариф на милосердя

Щодень наше життя дорожчає. Ростуть ціни на продукти харчування, збільшуються платежі за комунальні послуги, навіть необхідні ліки стають недосяжними для інвалідів. Натомість розмір пенсій, якщо і збільшується, то на копійки, які зовсім не відчуваються. Кілька місяців тому соціальна працівниця, яка обслуговує мене близько дев'яти років, повідомила, що згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2009 р. № 1417 мушу сплачувати послуги територіального центру, згідно з тарифом. Звідки ж брати ці гроші?! Від імені усіх інвалідів прошу, щоб ця сума не перевищувала 5 % від пенсії.

Галина МОЦНА,
інвалід I групи, учасник бойових дій.
Рівне.

КОРОТКО

■ У Полтавській області триває V фестиваль туристичної журналістики.

■ У Чернігівській області прикордонники затримали порушника, який верхи на коні перевозив наркотики з українського села Ільмівка в білоруське Глибочське.

■ У курортному містечку Кирилівка Запорізької області на відстані 400 метрів від берега було врятовано чотирьох рибалок.

(За повідомленнями інформагентств).

На Говерлу вчора вирушила слідчо-оперативна група, щоб з'ясувати причини пошкодження «Тризуба»

У НОМЕР

Микола ТОМЕНКО:
«Статус державної мови не повинен піддаватися сумніву і на засіданні РНБО»

А статус позаблоковості має бути підкріплений виведенням іноземних військових формувань з території України до 2017 року

Заступник Голови Верховної Ради України Микола Томенко вніс низку пропозицій до проекту закону «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», поданого Президентом та прийнятого парламентом у першому читанні.

Однією із ключових заступник глави парламенту визначив поправку до розділу «Засади внутрішньої політики в гуманітарній сфері», **передає прес-служба Миколи Томенка.** Так, для приведення у відповідність основ засад внутрішньої та зовнішньої політики він запропонував чітке формулювання п. 1 ст. 10, яку пропонується викласти в такій редакції: «...реалізація державної мовної політики на основі Конституції України та законів України, забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, гарантування вільного розвитку, використання і захисту російської, інших мов національних меншин України», що відповідатиме ст. 10 Конституції.

Микола Томенко зауважив, що необхідно, як це було поінформовано у Верховній Раді, щоб статус державної мови не піддавався сумніву і на засіданні Ради національної безпеки та оборони під головуванням Президента. «Для цього треба цю конституційну норму підтвердити і в проекті закону «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», — сказав він.

Друга важлива поправка, на переконання М. Томенка, щодо розташування військових баз іноземних держав на території країни. Він зауважив, що не підтримує ідею позаблоковості, однак переконаний, що вона буде підтримана й у другому читанні. «Виходячи з цього, було б правильно привести у відповідність позаблоковий статус із тією нормою, що позаблокова держава не може мати на своїй території військової бази іншої держави», — наголосив М. Томенко. З огляду на це він запропонував ст. 11 «Засад зовнішньої політики», доповнити таким: «...недопущення розташування іноземних військових баз на території України, виведення іноземних військових формувань з території України до 2017 року».

Академік Патон отримав премію в номінації «Творчий довгожитель»

Учора Перший заступник Голови Верховної Ради України Адам Мартинюк вручив Міжнародну премію «Дерево життя» президенту Національної академії наук України академіку Борису Патону.

Цю премію започаткувала Міжпарламентська асамблея держав—учасниць СНД за підтримки Ради Федерації Федеральних зборів Російської Федерації, а її лауреатами стають видатні діячі мистецтва, науки, культури, політики, спорту, які мають активну життєву позицію, займаються творчою і громадською діяльністю та віком понад 80 років.

Під час урочистої церемонії за участю представників МПА СНД, Посольства Російської Федерації в Україні та Ради Федерації Федеральних зборів Росії, А. Мартинюк підкреслив, що присудження такої нагороди академіку Б. Патону є символічним, адже цей видатний учений майже півстоліття очолює Національну академію наук України, є Героєм Соціалістичної Праці і перший, хто нагороджений званням «Герой України».

Премію присуджено в номінації «Творчий довгожитель». За словами Генерального секретаря МПА СНД Михайла Кротова, ця премія покликана змінювати оптимізм у громадян, їхнє відповідальне ставлення до життя і спонукати до збереження здоров'я та активної фізичної форми, з повагою ставитися до людей старшого покоління.

Прес-служба Верховної Ради України.

Перший заступник Голови Верховної Ради України Адам Мартинюк вручив Міжнародну премію «Дерево життя» президенту Національної академії наук України, академіку Борису Патону. Ліворуч — Генеральний секретар МПА СНД Михайло Кротов.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Уряд готує економічні реформи

Влада не відмовиться від приватизації держпідприємств, хоча криза і не найкращий для цього час. На цьому наголосив Прем'єр-міністр Микола Азаров **(на знімку)** під час відкритого засідання українського форуму «Програма економічних реформ: стратегії і механізми здійснення».

«Варто нагадати, що в 2009 році цей процес практично було зупинено. Я згоден, що, може, в умовах кризи не найкращий час для продажу таких об'єктів. Але, з другого боку, що можна робити в умовах кризи, як залучити інвестиції, якщо не шляхом приватизації тих об'єктів, які рік за роком втрачають свою інвестиційну привабливість?» — зауважив він.

Глава уряду переконаний: інвестори готові прийти в Україну. Адже відчули, що в країні встановилася стабільність. «Нам важливо знайти баланс в інтересах між інвестором і нашим народом», — сказав він.

Водночас М. Азаров зазначив, що уряд зацікавлений в «довгих» грошах, «вкладених не на кредитній, а на інвестиційній основі в довгострокові проекти модернізації нашої економіки».

Крім того, прем'єр підкреслив, що схвалений нещодавно Бюджетний кодекс, передбачає серйозну децентралізацію управління державними фінансами. «Ми вперше пішли на те, що значну частину доходів, а саме вісім загальнодержавних податків і зборів, передаємо на місцевий рівень. Закріплюємо за місцевими бюджетами право розподіляти 25 відсотків від зібраного податку на прибуток. Крім того, пропорційно розподіляємо цей серйозний фінансовий ресурс між обласними бюджетами, районними і навіть доходимо до сільського і селищного бюджетів. Завдання одне — стимулювати місцеві органи влади для максимального заохочення підприємницької діяльності на місцях, для створення своєї власної ресурсної бази».

Також М. Азаров повідомив, що робоча група вже доопрацювала Податковий кодекс і готова внести його на розгляд уряду. У документі, за його словами, буде значно скорочено кількість місцевих і державних податків, а також істотно спрощено процедуру їх адміністрування. «Ці два серйозні документи реалізують стратегію реформ — ту стратегію, з якою Президент ішов на вибори», — підкреслив прем'єр.

Він висловив сподівання, що ці документи Верховна Рада прийме на поточній сесії. Відтак уряд зможе представити парламенту проект держбюджету на 2011 рік, підготовлений на базі нових Бюджетного і Податкового кодексів вже на початку вересня.

Вл. інф.

Фото Олега МАРКЕВИЧА (Укрінформ).

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Справжні рейтинги з'являться напередодні виборів

На прес-конференції в Тернополі народний депутат, член фракції «За Україну» Іван Стойко критично оцінив 100 днів перебування при владі Президента України Віктора Януковича. На його думку, за цей час Україна послабила свої позиції, а зовнішній вектор змінено на 180 градусів. Перекреслено шлях до НАТО, на 25 років продовжено термін перебування Чорноморського флоту Російської Федерації в Севастополі. Коаліція у Верховній Раді створена незаконно, всупереч Конституції.

Крім того, народний обранець переконаний: соціально-економічна ситуація не поліпшилася, не відбувається системних змін, не зменшується дефіцит бюджету, немає обіцяних податкових канікул. Натомість, за його словами, посилюється податковий тиск, найкращі підприємства передаються під контроль «путінській команді», Україна потрапляє в дедалі більшу залежність від Росії. І не лише економічну, а й політичну, духовну. Навіть за Кучми немислимо було уявити, що в нашій країні з'явиться пам'ятник Сталіну, а в Українському домі відбудеться провокаційна фотовиставка про волинську трагедію. Водночас чиняться утиски на свободу слова, «усники» замінили «темники».

На запитання журналістів, чи не бачить народний депутат хоч якогось позитиву в діях влади і чому тоді зростає рейтинг четвертого Президента, Іван Стойко відповів, що позитивно оцінює переговори з Росією про демаркацію кордонів. Щодо рейтингів, то він вважає їх замовними, а справжні можна буде дізнатися напередодні виборів. Якщо не буде істотного підвищення зарплат, пенсій, а натомість зростуть тарифи на житлово-комунальні послуги, ціни на найнеобхідніше, — народ не мовчатиме. Опозиція — також. І не так важливо, щоб вона злилась в одну силу. На думку народного депутата, передчасно казати, що настав час для того, щоб люди вийшли на новий Майдан. Але він не сумнівається, що протести будуть.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

АКТУАЛЬНО

Різко підвищувати пенсійний вік дуже ризиковано

Адже ринок праці має бути підготовлений до збільшення пропозицій робочої сили

Основним чинником стримування інфляції є консолідація політичних сил, антимонопольна діяльність органів влади, передбачуваність макроекономічного середовища, ефективність монетарної та економічної (фіскальної) політики. Про це заявив народний депутат України Василь Шпак (Блок Литвина) **під час інтернет-конференції на офіційному сайті Народної партії.**

Відповідаючи на запитання, як можна приборкати інфляцію та стрімке зростання цін, В. Шпак зазначив, що суттєвим чинником розкручування інфляційної спіралі є інфляційні очікування. Як унаслідок невтішних прогнозів щодо розгортання світової економічної кризи, так і внаслідок відвертого протистояння між гілками влади, а також між урядом та Національним банком України.

Крім того, Василь Шпак зауважив, що сьогодні не лише в маленьких містах, а й у Києві немає роботи. «Галузеві міністерства, регіональні адміністрації та бізнесова еліта зобов'язані вести постійний соціальний діалог у напрямі створення робочих місць, залучення інвестицій та створення мікропідприємництва», — зазначив парламентарій. Він переконаний, що треба прийняти рішення стосовно відповідальності неефективних власників підприємств. Зокрема, промислових, котрі свого часу були приватизовані різними шляхами, а нині їхні власники живуть за рахунок реалізації металобрухту цих підприємств, а не розвивають промисловість і не створюють робочих місць.

Водночас народний депутат обгрунтував необхідність збільшення пенсійного віку для жінок, зазначивши, що в Україні середньоочікувана тривалість життя жінок після досягнення пенсійного віку трохи перевищує 23 роки. Середньоочікувана тривалість життя чоловіків після досягнення 60 років — трохи більш як 14 років. «Це — замало, однак, хоч як це парадоксально, відповідає тривалості життя на пенсії у розвинених країнах. У переважній більшості країн світу, особливо економічно розвинених і таких, які ми маємо за взірець — насамперед країни Скандинавії, — пенсійний вік є рівним для чоловіків і жінок», — зауважив Василь Шпак. «Якщо жінку відправляють на пенсію на п'ять років раніше за чоловіка, це означає, що вона п'ять років отримуватиме пенсію, розмір якої менший, ніж зарплата. Проте різко підвищувати чи змінювати пенсійний вік дуже ризиковано, адже ринок праці має бути підготовлений до збільшення пропозицій робочої сили», — наголосив народний депутат.

Коментуючи ситуацію, яка склалася на українських підприємствах, В. Шпак зазначив, що необхідно відпрацювати законодавчу норму, яка б дозволила впровадження нових технологій у промисловому виробництві, а відтак залучення інвестицій, оскільки рівень технологій в Україні відстав на багато років порівняно з рівнем європейських країн.

У переважній більшості країн світу пенсійний вік є рівним для чоловіків і жінок

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Зберегти сімейні цінності

Україні і Туреччині потрібно звіряти систему сімейних цінностей з європейською, оскільки вони прагнуть до членства в Європейський Союз. Про це заявив під час «круглого столу»: «Розвиток сімейних цінностей в Україні і Туреччині крізь призму європейської інтеграції» голова парламентського Комітету з питань європейської інтеграції Борис Тарасюк. Захід організували: комітети Верховної Ради з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму і з питань європейської інтеграції спільно з Міжнародною громадською організацією «Платформа Діалог Євразія».

Голова комітету з питань європейської інтеграції Борис Тарасюк, доктор історичних наук, професор Володимир Сергійчук, віце-голова організації «Платформа Діалог Євразія» Харун Токак під час засідання «круглого столу» на тему: «Розвиток сімейних цінностей в Україні й Туреччині крізь призму європейської інтеграції».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Парламентарій вважає, що обом країнам потрібно звернути увагу на існуючі стандарти, які визначені основоположними документами Євросоюзу. Це Європейська соціальна хартія, Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, загальна декларація прав людини, міжнародні пакти про громадські і політичні права та про соціальні, культурні і економічні права ООН.

Народний депутат зазначив, що головною вимогою цих документів є досягнення рівноправності між жінками і чоловіками, тобто гендерне рівноправ'я. Цей основоположний принцип і зобов'язання держави сприяти розвитку сім'ї закріплений у Конституції, Сімейному кодексі і в багатьох юридичних і політичних документах. Жодна політична сила в Україні не наважиться заявити, що вона виступає проти гендерної рівності. Приклад зневажливого ставлення до основоположних принципів рівноправності, за його словами, показали представники нової влади. Коли Президент і Прем'єр-міністр заявляють, що жінки не повинні займатися реформами і їх місце на кухні, то, звичайно, це не сприяє поширенню в суспільстві поваги до сімейних цінностей. Також це суперечить міжнародним документам та суспільній моралі і тим традиційним християнським цінностям, на яких будується сім'я.

«Мені довелося брати участь у підготовці одного із основоположних документів, які стосуються, в тому числі, і розвитку сім'ї. А саме Конвенції ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок, яка схвалена у 1980 році», — розповів Борис Тарасюк. Він відзначив: «Цікаво є те, що сімейні цінності обговорюються в контексті розвитку двох країн і їх поступу на шляху до європейської інтеграції».

«Якщо подивитися у глиб історії, то можна знайти підтвердження, що чотири українки були дружинами турецьких султанів. Це свідчить про роль і вплив, який вони відігравали, в тому числі, і в розвитку турецького суспільства та формуванні сімейних цінностей», — зазначив голова профільного комітету. Професор, директор Центру українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимир Сергійчук наголосив, якщо Україна і Туреччина хочуть бути членами ЄС, то при цьому треба враховувати не тільки політичні, історичні, економічні аспекти у відносинах з Європою, але і брати до уваги такий важливий чинник, як роль сім'ї. Моральні принципи виховуються в сім'ї і мають дуже велике значення. Тому сімейні цінності надзвичайно важливі.

Сергій МЕЛЬНИК.

На оздоровлення дітей 21 день

Нова влада глибоко стурбована станом здоров'я дітей. На цьому наголосила голова Комітету з питань охорони здоров'я Тетяна Бахтеєва на останньому засіданні комітету. Про це, за її словами, свідчить зокрема міжнародна конференція в Криму, де були розглянуті актуальні проблеми акушерства та гінекології, що стосуються здоров'я матері та дитини.

«Майже третина українського суспільства — діти. І стан їхнього здоров'я не може не хвилювати як нас, законодавців і медиків, так і батьків, усе суспільство. Адже рівень малюкової та материнської смертності в Україні, незважаючи на незначне зниження протягом останніх років, усе ще в декілька разів вищий від середньоєвропейського», — підкреслила Тетяна Бахтеєва. Депутат-регіонал переконана, що найкращим часом для оздоровлення дітей є літо. Однак треба зробити висновки з помилок. Адже, на її думку, сьогодні поняття «оздоровлення дітей» майже скрізь замінено на «відпочинок». Тобто замість 21 дня, який рекомендовано медиками для оптимального курсу оздоровлення, дитині надається максимум 14 днів перебування в дитячому оздоровчому центрі. Звісно, за такий період годі говорити про оздоровчий ефект.

У розмові з кореспондентом «Голосу України» Тетяна Бахтеєва нагадала: «Статистика свідчить про те, що нині в Україні понад 100 тисяч дітей обділені родинним затишком. І найстрашніше те, що 75% із них — сироти при живих батьках. Близько 50 тисяч дітей живуть у «кризових» родинах. Держава, органи влади на місцях, керівники і підприємці мають передусім подбати про їх оздоровлення і відпочинок. Ми маємо раз і назавжди покінчити з такою ганебною практикою, коли, наприклад, торік організованою формою літнього оздоровлення і відпочинку було охоплено на 15,1% дітей-сиріт менше, ніж у 2008 році».

Нещодавно голова профільного комітету звернулася до представників органів державної влади і місцевого самоврядування з пропозицією про подальше вдосконалення міжвідомчої координації в питаннях надання медичної допомоги і медико-соціального супроводу дітей-сиріт і дітей, яких позбавили батьківської опіки.

Вл. інф.

Об'єднати опозицію поки що неможливо

Народний депутат України Павло Жебрівський **(на знімку)** висловив на прес-конференції в Житомирі власну точку зору з приводу майбутніх виборів до органів місцевого самоврядування.

Вважають, зазначив він, що Партія регіонів хоче провести місцеві вибори 31 жовтня, щоб не згаяти час, поки її рейтинг досить високий. За його словами, причина лежить глибше: якщо вибори будуть уже восени, тоді ця політсила розв'яже собі руки для прийняття на 2011 рік жорсткого бюджету. А якщо відкладати вибори до весни наступного року, доведеться «не робити різких рухів». І в 2012 році така сама ситуація, бо вибори до Верховної Ради України.

На думку Павла Жебрівського, саме 27 березня є оптимальним строком для народного волевиявлення на місцевому рівні. Водночас він нагадав про висновок Конституційного Суду, згідно з яким після дочасних виборів органи самоврядування мають відпрацьовувати весь термін. «Якщо ми це продовжимо, то в нас фактично не буде в країні єдиного дня, коли люди обиратимуть місцеву владу: повсюдно будуть різні строки. Потрібно відрегулювати цю проблему». Політик зауважив, що Верховна Рада запропонувала зміни до Основного Закону і направила їх на розгляд Конституційного Суду. Ухвалити їх можна лише у вересні. Тож 31 жовтня — це політична доцільність, а не логіка. Крім того, на думку народного депутата, потрібно чітко визначитися і з системою виборів. Змішана система, яку пропонує Партія регіонів, за його словами, викликає чимало запитань.

Критично Павло Жебрівський оцінив і заклики до об'єднання опозиції. «Сьогодні це неможливо, бо пропонують об'єднуватися навколо тих, хто був при владі, і за цей час не проведено жодної реформи, особливо в економічній сфері. Не думаю, що українці готові двічі наступати на ті самі граблі, — зауважив парламентарій. — Мають постати нові опозиційні сили, які будуть не тільки критикувати, а й пропонувати, що робити, щоб країна стала справді європейською державою. А в нас постійно шукають, хто винен, але рідко чути відповідь на запитання: що робити?». Саме цим, запевнив народний обранець, займатиметься очолювана ним «Українська платформа», яка планує взяти активну участь у місцевих виборах.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Фото автора.

У НОМЕР

Парламентські вибори мають відбутися відповідно до Конституції

Перший заступник голови фракції Партії регіонів Михайло Чечетов, як повідомляє прес-служба ПР, переконаний: наступні перегони до Верховної Ради відбудуться відповідно до Конституції України, а саме — у кінці 2012 року. А нині, на думку політика, потрібно засукавши рукави працювати, а не влазити у ще одну парламентську кампанію, яка, крім розколу суспільства, нічого не принесе.

«Парламентські вибори будуть призначені не відповідно до корпоративних чи партійних інтересів, а відповідно до інтересів країни. Сьогодні є Конституція, яка чітко регламентує час виборів у парламент, що мають відбутися наприкінці 2012 року», — сказав М. Чечетов. Він наголосив, що немає жодних передумов для того, щоб порушувати Конституцію, і Партія регіонів ніколи не піде шляхом порушення Основного Закону.

Водночас в інтерв'ю ІМК народний депутат від «НУ-НС» Тарас Стецьків висловив думку, що у біло-синіх мають сценарій проведення позачергових парламентських виборів. Але вони його застосують тільки тоді, коли це їм буде вигідно.

«Якщо вони нормально відпрацюють цей рік і цю зиму, і їх електоральна підтримка буде на такому ж рівні, як і сьогодні, — я не виключаю, що Партія регіонів може піти на дострокові вибори», — сказав Т. Стецьків.

Крім того, він наголосив, що механізму проведення дострокових парламентських виборів на сьогодні не існує. Хоча варіанти для розпуску Верховної Ради можуть з'явитися, не виключив народний депутат.

Заборгованість збільшилася

З початку року заборгованість у країні із заробітної плати збільшилася на 15 відсотків і становить 1 млрд. 777 млн. грн. Про це повідомив на брифінгу народний депутат від Блоку Юлії Тимошенко Михайло Волинець. Найгірша ситуація, за його словами, — в Донецькій, Луганській, Харківській, Київській областях та в Києві.

Парламентарій повідомив: поки що не вдається перевести шахти на нові мінімальні розміри заробітної плати через недостатнє фінансування з держбюджету. Крім того, немає і достатньо товарної продукції як другого джерела надходження коштів на підприємства вугільної промисловості. До того ж, за словами Михайла Волинця, в країні постійно порушуються базові конвенції, зокрема про права — на свободу асоціації і укладання колективних договорів. Народний депутат зазначив, що ситуація в країні погіршується ще й тому, що держава не контролює діяльність роботодавців — великих закордонних і вітчизняних кампаній, які діють на ринку праці.

Сергій МЕЛЬНИК.

Заслухала, але висновків не давала

Учора Марина Ставнійчук, член Венеціанської комісії (Європейська комісія «За демократію через право» Ради Європи), спростувала факт погодження комісією законопроекту «Про судоустрій та статус суддів». Нагадаємо, що мова йде про проект, покликаний дати старт майбутній судовій реформі в Україні, ініціатором якої виступив Президент. Днями ЗМІ поширила інформацію С. Ківалова про отримання законопроектом цілковитого схвалення Радою Європи в особі Венеціанської комісії.

«Під час засідання, що відбулося 4 червня, комісія лише заслухала інформацію про стан судово-правової реформи в Україні, — повідомила М. Ставнійчук, — однак не давала і не могла дати жодних оцінок президентському законопроекту». Як пояснила Ставнійчук, висновки готуються тільки після офіційного звернення держави та направлення тексту того чи іншого документа. Однак такого звернення з боку України до Венеціанської комісії поки що не надходило. Водночас вона запевнила, що комісія готова надати експертні висновки щодо законопроекту.

У свою чергу, Марина Ставнійчук ініціює проведення в Києві найближчим часом «круглого столу» за участю народних депутатів, суддів, експертів Венеціанської комісії та вітчизняних науковців з обговорення цього законопроекту та напрацювання комплексних узгоджених пропозицій проведення реальної судово-правової реформи в Україні. «Питання незалежного та справедливого правосуддя — поза політикою. Конституційна реформа правосуддя якраз і може стати консолідуючим чинником, що об'єднає і владу, і опозицію», — зазначила М. Ставнійчук.

Ярослав ГРУЩИНСЬКИЙ.

Венеціанська комісія досі дійових заходів зі здійснення

Як раніше повідомлялося, 4 червня 2010 року приступила до своєї роботи 83-та сесія Венеціанської комісії Ради Європи «За демократію через право».

На пленарному засіданні Венеціанської комісії відповідно до пункту 16 порядку денного мною було зроблено доповідь-повідомлення про принципи та зміст законопроекту №6450 «Про судоустрій та статус суддів», внесеного в парламент Президентом України Віктором Януковичем, та інші актуальні питання судової реформи в Україні.

Реалізація європейських стандартів у реформі судової системи України, після прийняття Конституції в 1996 році, ішла повільними темпами. Венеціанська комісія затвердила три висновки (в 2001, березні 2007 і березні 2010 року), а Україна ухвалила лише один закон (у лютому 2002 року), що реалізував проміжний варіант перебудови судової системи.

Таким чином, коли Венеціанська комісія у висновку від березня 2010 року закликала повніше реалізувати принципи незалежності суддів шляхом внесення змін до Конституції, — ті можливості підвищення незалежності та ефективності судової влади, які дає чинна Конституція, наполовину не були використані.

Тому, у судовій реформі новий Президент, парламентська більшість і уряд працюють у двох напрямах.

По-перше, готуються й будуть внесені зміни в розділ 8-й Конституції «Правосуддя».

По-друге, минулого тижня Президентом внесений у парламент як невідкладний принципово новий проект закону про судоустрій і статус суддів, що дає змогу, не чекаючи зміни Конституції, досягти значного прогресу практично у всіх напрямках судової реформи, зазначених Радою Європи та Венеціанською комісією.

Автори законопроекту — робоча група, до складу якої ввійшли 19 чинних суддів і 3 судді у відставці, 3 співробітники апаратів судів, 19 експертів і вчених, що спеціалізуються на проблемах судової реформи.

У законопроекті, внесеному Президентом Януковичем, залишається у цілому звична для громадян система судів. По 1-й інстанції зберігаються загальні місцеві суди, місцеві господарські та окружні адміністративні суди. По 2-й інстанції (апеляції) зберігаються загальні апеляційні суди, апеляційні господарські та апеляційні адміністративні суди. По 3-й інстанції (касації) зберігаються Вищий господарський і Вищий адміністративний суди й утвориться новий, Вищий спеціалізований суд з розгляду цивільних і кримінальних справ — єдиний новий суд, що створюється. І це, безперечно, вигідно відрізняє нинішній законопроект від законопроекту, колись внесеного екс-президентом Ющенком, який Венеціанська комісія двічі оцінювала і яким планувалося створити щонайменше 29 нових судів.

Верховний Суд зберігається зі штатною чисельністю 20 осіб (зараз майже 100) і наділяється важливими повноваженнями вирівнювати практику судів касаційної інстанції, дозволяючи скарги на суперечливе застосування норм матеріального права касаційними судами різних спеціалізацій. Цьому повноваженню надається не винятковий, а ординарний (загальний) характер, що розширює повноваження Верховного Суду.

Законопроект **уперше повністю реалізує рекомендацію Венеціанської комісії** забезпечити більшість суддів у складі Вищої ради юстиції.

Для цього Президент, Верховна Рада України, а також з'їзд адвокатів, представників юридичних вузів поступилися свободою реалізації своїх квот. За Конституцією, Президент і Верховна Рада разом приз-

---

Голові Комітету з питань охорони здоров'я Верховної Ради України Бахтеєвій Т. Д.

Шановна Тетяно Дмитрівно!

Члени Науково-експертної ради Державного фармакологічного центру МОЗ України (далі — Центр) висловлюють вам свою пошану і звертаються до вас як голови Комітету з питань охорони здоров'я Верховної Ради з приводу складної ситуації, яка склалася навколо Центру. Під час роботи уряду Ю. Тимошенко, очолюваний вами комітет не раз критикував недолугі реформи у фармацевтичній галузі, які впроваджувались з порушенням чинного законодавства і призвели до руйнації наявної регуляторної системи та підвищення цін на ліки.

Останніми місяцями ми із занепокоєнням спостерігаємо за незрозумілими діями, що пов'язані з конкурсом на заміщення посади директора Центру, а також вашою позицією як голови комітету щодо діяльності Центру та його директора. Питання це виключно політичне, оскільки умови конкурсу були штучно створені такі, що сьогоднішні керівники Центру, які забезпечили його діяльність за європейськими стандартами, не мали змоги брати у ньому участь та перемогти. Підготовлена для вас інформація не відповідає дійсному стану справ в Центрі та негативно впливає на його діяльність, яка стосується такої соціально важливої сфери, як лікарські засоби.

На засіданні комітету неодноразово заслуховувалися звіти Центру по системі реєстрації лікарських засобів, які отримували задовільну оцінку. Засідання комітету проходили у присутності асоціацій учасників фармацевтичного ринку, які відмічали високий рівень організації роботи Центру у відповідності до європейських стандартів, а також відкритість та прозорість процедур при реєстрації лікарських засобів.

Повідомляємо, що Центр є експертною установою з проведення передреєстраційної експертизи і контролю якості лікарських засобів, в яких задіяні більш як 600 співробітників, з яких 19 експертів мають звання академіка та члена-кореспондента, 186 є докторами та кандидатами наук. Експертна оцінка матеріалів реєстраційного досьє потребує участі фахівців з хімічною, фармацевтичною, біологічною, медичною освітою та відповідним досвідом роботи. Зважаючи на те, що в Україні реєструються переважно генеричні лікарські засоби (до 70 відсотків), реєстраційне досьє яких містить хімічну, фармацевтичну та біологічну інформацію щодо якості препаратів та звіти з біоеквівалентності, то їх експертизу проводять кваліфіковані фахівці у галузі хімічної та фармацевтичної технології лікарських засобів, аналітичної хімії, мікробіології. Центр має власну лабораторну базу, яка побудована на кошти Центру і спроможна виконувати у відповідності до міжнародних стандартів усі методи контролю якості лікарських засобів, у тому числі дослідження з біоеквівалентності методами in vitro та/або in vivo, визначення активності антибіотиків тощо.

Лабораторія фармацевтичного аналізу Центру пройшла перекваліфікацію ВООЗ і увійшла до переліку лабораторій, що мають право здійснювати контроль якості лікарських засобів у програмі перекваліфікації ВООЗ. Таким чином рівень діяльності лабораторії Центру визнано на міжнародному рівні.

Система реєстрації лікарських засобів має істотне нормативно-правове забезпечення, яке за основними напрямками гармонізоване з європейським законодавством та рекомендаціями ВООЗ. Вимоги до реєстраційних документів та порядок проведення експертизи регламентуються Законом України «Про лікарські засоби», постановою КМУ № 376, та 32 наказами МОЗ.

Практична реалізація нормативно-правових вимог при реєстрації лікарських засобів перевірялась багато разів. Так, у 2008 році було здійснено 6 перевірок діяльності Центру органами МВС, СБУ, ГоловКРУ, Генеральної прокуратури, Комісією Президента України та Комісією міжнародних експертів, які не знайшли істотних недоліків у роботі Центру, що могли б впливати на якість та безпеку ліків.

У матеріалах комісії, яка була створена указом Президента від 24.04.2008 р. № 396, зазначено, що «... найбільш розвиненою є нормативна база, яка регламентує державну реєстрацію лікарських засобів, вона визнана кращою серед країн СНД. Так, досить чітко виписано процедури прийняття та розгляду реєстраційних матеріалів, підстав для призначання додаткових доклінічних і клінічних випробувань та механізмів їх проведення, передреєстраційного контролю якості, дотримання прав інтелектуальної власності, забезпечення конфіденційності матеріалів. Водночас система державної реєстрації решти п'яти видів медичної продукції відрізняється недосконалістю нормативної бази, яка створює численні передумови до корупційних проявів».

Позитивні оцінки системі реєстрації лікарських засобів в Україні надавали також і міжнародні експерти ВООЗ, які не раз рекомендували проходження стажування в Центрі фахівцям з реєстрації інших країн. Тільки за останні два роки у Центрі пройшли стажування експерти з Росії, Білорусі, Азербайджану, Вірменії, Туркменістану, Казахстану.

Однак ваші помічники підготували для вас інформацію протилежного змісту, що свідчить про їх упередженість або некомпетентність. Так, у вашому виступі було зазначено, що в один день приймається рішення щодо реєстрації 20—30 лікарських засобів, а то і 200 препаратів.

З цього приводу повідомляємо вам, що відповідно до законодавства процедура експертизи триває для генеричних препаратів не більше 90 днів, для інноваційних — не більше 210 днів. За цей період проходить триступенева експертиза у спеціалізованих експертних комісіях, і рішення щодо рекомендацій до реєстрації лікарських засобів приймається на засіданні Науково-експертної ради один раз на місяць. На порядок денний виноситься, як правило, 20—30 препаратів з рекомендацією до реєстрації, 60—80 — з рекомендацією до перереєстрації і до 100 позицій щодо внесення змін до матеріалів реєстраційних досьє. Тобто справді в один день приймається рішення щодо рекомендацій до реєстрації препаратів, експертиза яких закінчується протягом поточного місяця. Крім того, з метою відкритості та прозорості проведення процедур реєстрації лікарських засобів на сайті Центру представлено інформацію щодо подання заяви на реєстрацію і прийняття рішення щодо реєстрації, і кожна зацікавлена особа може перевірити терміни проведення експертизи та реєстрації.

Післяреєстраційний нагляд за лікарськими засобами у відповідності до Статуту перебуває також у сфері діяльності Центру. Створена і функціонує розгалужена за регіональним принципом система фармаконагляду за побічними реакціями лікарських засобів, якість роботи якої визнано ВООЗ. Тільки за останній рік до Центру надійшло майже 9 тисяч спонтанних повідомлень від лікарів. Аналіз інформації з фармаконагляду надає можливість прийняття відповідних рішень щодо перереєстрації або зняття з ринку лікарських засобів.

На виконання рішень урядової комісії, яка була створена за дорученням М. Азарова від 03.07.2007 р. № 29029/1/1-07 щодо зменшення смертності та рівня захворюваності громадян при споживанні лікарських засобів за наказом МОЗ, в Центрі було створено Департамент стандартизації медичних послуг та Формулярний комітет, які підготували на базі британського формуляра Національний формуляр України. У цьому році затверджено вже друге видання формуляра, яким забезпечені безкоштовно практично усі заклади охорони здоров'я, розгорнута робота по створенню формулярної системи України. Без цих заходів неможливо забезпечити ефективність та якість фармакотерапії на рівні первинної та вторинної медичної допомоги, а також втілити будь-яку модель страхової медицини, оскільки уся медична допомога має здійснюватися за відповідними стандартами і лише за таких умов можна визначити її вартість.

Центром відпрацьована модель концентрації власних ресурсів, які витрачаються на фінансування створення та підтримання лабораторної бази з контролю якості, утримання системи післяреєстраційного нагляду за наслідками застосування ліків та інформаційного забезпечення системи охорони здоров'я щодо раціональної фармакотерапії та забезпечення роботи самого міністерства, що є важливим в умовах дефіциту бюджетних коштів. Рух коштів контролюється фінансовим Департаментом МОЗ через фінансові плани Центру. Таким чином, Центр показав величезні внутрішні ресурси системі охорони здоров'я у сфері платних державних послуг, які мають спрямовуватися на розвиток системи.

Що стосується освіти керівника Центру, тобто менеджера, то важливо нагадати, що ні в одному радянському інституті не вчили, яким чином будувати систему охорони здоров'я у ринкових умовах, а що стосується надання конкретної медичної допомоги пацієнту — такі послуги ні Центр, ні МОЗ, ні ваш комітет не здійснюють; це — функції лікарні або аптеки, яким треба створити відповідні умови, і це є завдання вказаних вище структур.

Виходячи з вищевикладеного, сподіваємось на ваше розуміння важливості проблем, які стоять перед Центром, та маємо надію на плідну співпрацю на шляху розвитку та вдосконалення системи реєстрації лікарських засобів в Україні.

Члени Науково-експертної ради ДП «Державний фармакологічний центр» МОЗ України:

Ісаак ТРАХТЕНБЕРГ, академік АМН України, членкор НАН України, професор, доктор медичних наук, лауреат Державної премії України; Геннадій БУТЕНКО, академік НАН та АМН України, професор, доктор медичних наук, заслужений діяч науки та техніки, лауреат Державної премії України; Владислав БЕЗРУКОВ, членкор АМН України, професор, доктор медичних наук, заслужений діяч науки та техніки, лауреат Державної премії України; Микола ТРОНЬКО, членкор НАН та АМН України, професор, доктор медичних наук, заслужений діяч науки та техніки та ще 15 підписів.

Уся медична допомога має здійснюватися за відповідними стандартами

з нетерпінням очікувала судової реформи

начають шість членів ВРЮ, а за законопроектом, четверо з них призначаються обов'язково із числа суддів. За Конституцією з'їзди адвокатів і представників юридичних вузів разом призначають шість членів ВРЮ, за законопроектом двоє із них — обов'язково із числа суддів. За Конституцією, конференція працівників прокуратури призначає двох членів ВРЮ — за законопроектом, один із них — обов'язково суддя. Таким чином, Вища рада юстиції додатково одержує ще сім представників суддівського корпусу, на додачу до вже наявних трьох, що їх призначає з'їзд суддів і голови Верховного Суду за посадою. У результаті, виходить 11 суддів, а на практиці — абсолютна більшість із 13—15 суддів у складі Вищої ради юстиції.

Іншому важливому органу судової влади — Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, де більшість становлять судді, передаються всі функції з підготовки обрання суддів безстроково та звільнення таких суддів за порушення присяги. Матеріали на обрання та звільнення таких суддів з комісії прямо потраплять на затвердження парламенту, минаючи парламентський Комітет з питань правосуддя. Так реалізується ще одна ключова рекомендація Венеціанської комісії.

Вища кваліфікаційна комісія суддів також заміняє обласні комісії в рекомендації кандидатур до призначення суддями вперше; вона ж здійснює оприлюднення вакансії судді, проведення державного іспиту для кандидатів, відомість результатів іспитів у рейтинг і зарахування кандидатів у резерв. У свою чергу, Президент і парламент повністю втрачають повноваження призначати членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів.

Йдеться про безпрецедентні поступки, які роблять Президент, законодавча влада — для зміцнення влади судової.

Нові положення законопроекту спрямовані на подолання корупції в судах. Стартова заробітна плата судді нижчого рівня й класу підвищується в 5 разів з 3 тис. до 14 тис. гривень на місяць, її розмір прив'язується до загальнодержавної мінімальної заробітної плати, яка, у свою чергу, змінюється виходячи з індексів інфляції та цін на споживчі товари. Ця ж стартова заробітна плата судді стане відправною величиною для нарахування зарплат суддів усіх вищестоящих судів, включаючи Верховний Суд, для кожного з яких законодавчо прописаний свій коефіцієнт. Таким чином, зростання заробітних плат українських суддів буде автоматичним — поза розсудом законодавчої або виконавчої влади. При цьому, законопроект зобов'язує суддів декларувати не тільки доходи (свої і родичів), а й видатки — разі, якщо обсяг разової витрати перевищить розмір місячного заробітку.

З метою усунення затримок у судовому захисті, як орієнтир для процесуального законодавства, установлені терміни розгляду більшості справ. Ці терміни скорочені вдвічі. На розгляд адміністративних справ у суді першої інстанції надаватиметься 30 днів, на подачу скарги про апеляцію — 10 днів, на розгляд апеляції — 30 днів. На подачу та розгляд касації відповідно — 10 і 30 днів.

Це тільки деякі з конструктивних положень президентського законопроекту, які були озвучені мною перед шановною аудиторією експертів.

Члени комісії взяли до відома інформацію про те, що законопроект розроблений на підставі європейських стандартів і знаменує значну поступку повноважень Президентом України й Верховною Радою України з метою зміцнення незалежності судової влади.

Експерти комісії при Раді Європи із задоволенням відзначили реалізацію у законопроекті рекомендацій Венеціанської комісії про надання суддям більшості місць у складі Вищої ради юстиції, а також відмову Президента та парламенту від своїх квот у складі Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, де в такий спосіб зміцнюється верховенство суддівського корпусу.

Необхідно зазначити, що Венеціанська комісія досі з нетерпінням очікувала дійових заходів із здійснення судової реформи, що наближає українські суди до цивілізованих європейських стандартів.

Як голова профільного комітету, де законопроект проходитиме підготовку, хочу запевнити всіх, що одним із головних критеріїв оцінки та внесення поправок до законопроекту будуть уже наявні у нас кілька висновків Венеціанської комісії, де досить докладно викладено весь спектр вимог європейських стандартів до судової реформи.

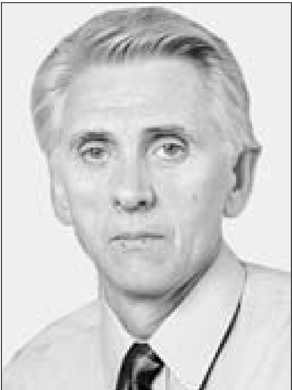
Сергій КІВАЛОВ,
голова Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя, народний депутат України, заступник члена Венеціанської комісії від України.

Володимир ПОЛЯКОВ:

«Дванадцятирічне навчання — це необхідність, якщо ми справді прагнемо дати дітям знання»

ДО ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

Поляков Володимир Євгенович (на знімку) — директор загальноосвітньої школи I—III ступенів з 1994 року. Народився в Бухаресті. Закінчив Київський автодорожній інститут і аспірантуру Таврійського національного університету. Кандидат історичних наук. Лауреат конкурсу «Сто кращих директорів шкіл України», Заслужений працівник культури Криму, автор 11 монографій, 35 наукових статей і близько 200 публікацій.

— Володимире Євгеновичу, як ви ставитеся до того, що під час вступу у вузи враховується середній бал атестата?

— Це абсолютно суперечить курсу на профільність навчання в старшій школі, який декларується. Роками ми орієнтували учнів та їх батьків на те, що знати все на «відмінно» неможливо, та й не потрібно й раптом міняємо правила гри. При цьому не враховуємо, що «десять балів» з математики, поставлені в якій-небудь Хацапетівці, учителем, який одночасно викладає фізику й біологію, а за освітою Бог знає хто, мають точно таку саму «вагу», як і 10 балів у фізико-математичній школі, де на вивчення цього предмета виділялося удвічі більше годин.

Це рішення уже призвело до відкритої торгівлі оцінками. Вона здійснюється «у роздріб», на рівні кожного викладача, який відкритим текстом каже: хочете високий бал — платіть! Трохи згодом розпочнеться торгівля «оптом», коли продаватимуть вкладиші до атестатів.

Уже зараз до мене, директора школи, звернулися майже половина батьків випускників із пропозицією проплатити майбутній «гарний» атестат. При цьому запити у всіх батьків однакові: оцінки повинні бути не менше 11—12 балів.

Можна точно передбачити стрімкий злет «середнього бала» загалом.

Не думаю, що істотну роль зіграє контроль з боку відділів освіти, тому що у вартість атестата буде закладено й «накладні витрати» — «відкати» для перевіряльників.

— Яка шкала оцінювання знань школярів, на вашу думку, сьогодні більш об'єктивна — дванадцятибальна чи п'ятибальна?

— Дванадцятибальна, поза сумнівом, краща. Але втрачено статус оцінки «незадовільно». Одиниця, двійка, трійка надають право на переведення з класу в клас, на одержання атестата й навіть вступ у середні спеціальні й вищі (комерційні) навчальні заклади. З огляду на те, що «одиниця ставиться при шістдесяти чотирьох помилках і більше», ми офіційно видаємо атестат зрілості людям, які не вміють писати й читати. Така сама картина з математикою. Учителі не знають, яку ставити оцінку, коли учень не може розв'язати жодного прикладу. Не засвоївши матеріал у молодших класах, школяр стає зайвим у старших, де йому все чуже, незрозуміле й він займається тільки тим, що заважає вчитися іншим.

— Дванадцять років навчання — це крок до європейської освіти чи чергова профанація?

— Міжнародний досвід підтверджує: дванадцятирічне навчання — це необхідність, якщо ми справді прагнемо дати дітям знання, без яких неможливе їх подальше успішне просування в житті. Випускник школи повинен швидко говорити й читати на двох іноземних мовах, бути «на ти» з комп'ютером, уже в старших класах одержати передпрофільну підготовку відповідно до того, в який ВНЗ він має намір вступати. Ми маємо визнати, що сучасна школа ці завдання не вирішує.

Якщо все так залишиться, можна передбачити масовий вступ випускників дев'ятих класів до ПТУ, технікумів. Це спричинить масове скорочення вчителів у школах і наступний (розтягнутий у часі) удар по вищій школі, яка залишиться без абітурієнтів. Тому настрої в суспільстві такі, що «дванадцятирічка не потрібна». «Видавайте нам атестат після десятого класу, а в інститут ми й так вступимо. Адже знання нікому не потрібні, тому що оцінки, місця у вузах, посади після закінчення все одно купуються». Ось як уважають багато хто.

Дванадцятирічна освіта необхідна, але її повинні давати профільні елітарні навчальні заклади, куди вступають не завдяки гаманцю, а завдяки знанням з профільних предметів. Це мають бути п'ять-шість шкіл на середнє місто, або дві-три на райцентр, у яких навчаються тільки старшокласники.

Профільність школи може бути досягнута тільки наявністю відповідного матеріально-технічного забезпечення: фізико-математична школа, біологічна, лінгвістична тощо. Усі інші ЗОШ мають навчати учнів з 1-го по 9-й клас винятково за місцем проживання. Сучасний розподіл шкіл на гімназії, ліцеї, якісь там колегії — усе це від лукавого. І є не більш як бізнес-проектом з метою викачування в батьків грошей.

— Чи потрібен працівникам шкіл статус державного службовця?

— Якщо виходити з наших реалій, то присвоєння вчителеві статусу держслужбовця, з одного боку, призведе до девальвації цього поняття, а з другого — до масового звільнення зі шкіл пенсіонерів. А от кому цей статус справді потрібен, так це адміністрації школи: директорові, секретареві, завучеві, завгоспові. Сьогодні, за винятком директора, ніхто на цих посадах працювати не хоче: зарплата у завуча, скажімо, менша, ніж у вчителя. А секретар, між іншим, поєднує в собі й начальника відділу кадрів, і друкарку, і діловода, і «Ад'ютанта його Превосходительства», а одержує менше за прибиральницю.

Введення статусу держслужбовця працівникам адміністрації одразу ж увіллє в директорський корпус свіжу кров, тому що майже половина директорів шкіл — це пенсіонери, які через свої злиденські пенсії «до останнього патрона» б'ються за свої крісла.

— Володимире Євгеновичу, що, на вашу думку, треба зробити, щоб у школах запанував культ знань, а не нехлюйства?

— Сьогодні ситуація з дисципліною близька до катастрофічної. Учень може дозволити собі все: зірвати урок, образити вчителя... Роки безкарності так розбещують учнів, що вони вступають у життя глибоко переконаними в тому, що їм усе зійде з рук.

Ми нехтуємо міжнародним досвідом, досвідом радянської школи. У кожному навчальному закладі має бути спеціальна охорона; директор школи повинен мати право застосовувати до батьків штрафні санкції за псування шкільного майна, за порушення правил внутрішнього розпорядку; мати право на виключення зі школи тощо.

Інтерв'ю записав Георгій ВЕРВЕС.

Сімферополь.

Фото автора.

САМОВРЯДУВАННЯ

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Камені спотикання на бюджетній дорозі

Міста Хмельниччини в недалекому майбутньому мають перейти на самофінансування. Таку мету поставила перед керівниками міських громад влада області на черговій колегії облдержадміністрації.

Очільник ОДА Василь Ядуха вкотре підкреслив, що завдання міських голів — вжити невідкладних заходів щодо наповнення дохідної частини місцевих бюджетів. Під особливий контроль треба взяти підприємства, на яких низький рівень заробітної плати. «Середня зарплата в містах області має бути не меншою, ніж її рівень в Україні», — наголосив Василь Ядуха.

Вагому роль у наповненні обласного бюджету голова ОДА відводить податковій адміністрації. Питання легалізації виробництва, виведення бізнесу з тіні — поле діяльності для спільних дій влади та податкової. За словами пана Ядухи, малий і середній бізнес уже пішов на співпрацю з облдержадміністрацією.

В одному з найбільших міст Хмельниччини — Кам'янці-Подільському над реалізацією цих планів уже працюють. «Але без допомоги обласної влади, — каже міський голова Анатолій Нестерук, — буде не під силу вирішити питання з відновленням нормальної виробничої діяльності кількох підприємств, що розташовані в місті. Якби вони працювали на повну силу, бюджет отримав би додаткові джерела наповнення».

До прикладу, автоагрегатний завод, який є частиною холдингу АвтоКрАЗ, не працює вже півтора року. «За цей час кількість робітників зменшилася з 250 до 60, — додає перший заступник міського голови Валерій Андрухович. — Ми вже кілька разів проводили зустрічі з керівництвом холдингу. Проблема з тим, що для кам'янецького підрозділу немає замовлень. Ми сподіваємося таки отримати їх з допомогою обласної влади та нового уряду». Складна ситуація і з колишнім заводом імені Петровського. Його викупила фірма «Арго», взявши деякі зобов'язання. Згодом власники заявили: нам це невигідно. Підприємство зупинилося. «Міській владі доводиться з'ясовувати, — каже Валерій Андрухович, — що ж трапилося в складних обставинах: з'явилися карні справи. Можливо, варто провести реприватизацію заводу, щоб відродити виробництво». Багато років стоїть і «Сільмаш». Недавно його директор запевнив, що завод відкрив філію в Туркменистані, куди постачатиме сільгосптехніку. Підняти «Сільмаш» міська влада теж сподівається з допомогою області.

Ще напередодні незалежності України Кам'янець-Подільський був містом із потужним промисловим потенціалом. Та минулого вже не повернути. Про заводи із кількатисячними колективами сьогодні не йдеться. Бо навіть активні працюючі підприємства модернізуються, зменшують затрати робочої сили. Такого потужного наповнювача міського бюджету, яким є в Хмельницькому його величезний ринок, у стотисячному Кам'янці теж не буде. Немає поки що й віддачі від туризму, який громада обрала пріоритетом розвитку. Отож у Кам'янці-Подільському ситуація доволі непроста. Без партнерства влад усіх рівнів впоратися з нею місту буде не під силу.

Віра ШПИЛЬОВА.

З початку року за втручання прокуратури на Кіровоградщині повернуто у власність держави та громадян 1,5 тис. га земель (Укрінформ)

Влада Німеччини ухвалила рішення заощадити близько 80 млрд. євро до 2014 р. у рамках програми уряду щодо скорочення державних витрат, повідомила канцлер ФРН Ангела МЕРКЕЛЬ *(Укрінформ)*

Поховання і роковини — в один день

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Для розслідування причин та ліквідації наслідків аварії створена комісія на чолі із начальником управління організації держнагляду у вугільній промисловості Держгірпромнагляду Євгеном Степановським. Фахівці поки що утримуються від оприлюднення подробиць: на місці аварії повинна побувати експертна група. Лава ще завалена, тож дістатися епіцентру неможливо.

Ніщо не віщувало біди

Врятовані гірники, з якими я поспілкувалася в обласній лікарні професійних захворювань, в один голос стверджують, що в першу ніч не спали взагалі: далися взнаки наслідки сильного стресу.

«До такої ситуації я потрапив уперше, хоча на шахті імені Скочинського вже дванадцятий рік, — розповів підземний електрослюсар Дмитро Кийко. — Аварії ніщо не віщувало: все крутилося, їхало, як належить. І раптом — жахнуло по-серйозному. Суцільна чорна завіса, нічого не видно. Я перебував на розподільчому пункті. Це ніби серце дільниці: там сходиться вся інформація, все обладнання. Включилися в саморятувальники, кинулися до лави — все запечатане вугіллям. Там моя ланка залишилася, четверо людей. І ще один хлопець».

Шахтарі відзначають раптовість аварії. Запевняють, що під землею були задіяні всі засоби безпеки: датчики метану, сланцеві заслони, гідророзрихлювання вугільного пласта. «У нас усе чітко: якщо викид якийсь, газовий рівень піднімається, то вибиває напругу повністю, — пояснює Дмитро Кийко. — І в диспетчера це одразу висвічується. Я схопився за телефон, а з поверхні диспетчер уже питає: «Що у вас трапилося?». Є ознаки раптового викиду: відскакують шматочки вугілля від пласта, іде різке газовиділення, потріскування, пласт може змінити свій колір із чорного на матовий. Так от, жодних таких ознак ми не помітили. Тому він і називається — раптовий викид. А чому — це нехай комісія розбирається». Прохідник Віталій Дмитренко додає, що досвідчений гірничий майстер Олександр Авдєєв добре організував людей, аби ті виходили на поверхню. Сам майстер узяв резервні дихальні апарати і попрямував до лави, де залишалися потерпілі гірники. На жаль, дістатися до них було неможливо.

ДОВІДКА

Шахта імені Скочинського державного підприємства «Донецька вугільна енергетична компанія» — одна з найнебезпечніших за раптовими викидами вугілля, газу і породи, за вибуховістю вугільного пилу. Пласт, який відпрацьовується тут, схильний до самозаймання. Роботи ведуться на глибині 1250 метрів. Підприємство видобуває близько півмільйона тонн коксівного палива на рік. Найбільша в історії шахти аварія сталася у квітні 1998 року: тоді загинули 63 гірники.

Двічі врятований не знає, як жити далі

Підземний електрослюсар Геннадій Марценюк серед потерпілих від аварії опиняється вдруге. Рік тому його, непритомного, врятував товариш по дільниці Анатолій Калита. Цього разу електрослюсар вийшов на поверхню самостійно.

«Коли струмінь «перевернувся», всі зрозуміли, що стався викид, — пригадує співрозмовник. — Пішло тепле повітря, прилади почали «зашкалювати». І пролунав гуркіт. Будь-який досвідчений шахтар знає, що це — викид, що треба включатися в саморятувальник і тікати». Гірник важко переживає загибель товаришів. «Ми думали піти на цвинтар на роковини аварії 8 червня минулого року, пом'янути хлопців. І ось той, хто повинен був принести квіти, Сергій Шаталов, загинув».

Геннадій Марценюк каже, що після одужання не повернеться до шахти імені Скочинського. Хоча й не знає, на які гроші житиме його родина, де батько — єдиний годувальник.

«Чому я іду з шахти? Бо найбільше боюся, що такі викиди — закономірність. Особливо на другій західній лаві. Якби ви знали, в якому я підвищеному стані! У мене двоє дітей, 11 і 14 років. Дружина займається вихованням і домом. Я спеціально зробив, щоб моя дружина не працювала, бо дітям потрібен постійний догляд. Донька навчається в музичній школі, син — у художній. Вони живуть у Краматорську, я працюю в Донецьку. Свого часу працював у Краматорську — платили продуктами. Мішок борошна, мішок цукру на місяць. І двоє маленьких дітей. Тому й пішов на шахту. Дев'ять років, слава Богу, ми жили нормально. Старався з усіх сил. А зараз — кому потрібен я і кому потрібні мої діти? Чесне слово, нікому».

Дмитро Кийко розповів, що заробляє 6,5—7 тисяч гривень «брудними» на місяць. Дільниця, де сталася аварія, вважається однією з кращих: завдяки виконанню плану тут високі заробітки.

Ліна КУЩ.

На знімку: підземний електрослюсар Геннадій Марценюк після одужання не повернеться до шахти.

Фото автора.

Робота журналіста заслуговує на відзнаку

Напередодні Дня журналіста листом подяки Донецької обласної державної адміністрації відзначено власного кореспондента «Голосу України» **Ліну Кущ (на знімку).** Так керівництво області оцінило плідну працю, високий професіоналізм журналіста та вагомий внесок у розвиток інформаційної сфери регіону. Лист подяки, а також спеціально виготовлений знак у вигляді розгорнутої книги і золотого пера, кореспонденту вручили під час урочистого прийому з нагоди професійного свята журналістів за участю голови обласної державної адміністрації Анатолія Близнюка та голови обласної ради Андрія Шишацького. Під час урочистостей, які в прямому ефірі транслювало обласне телебачення, також підбили підсумки конкурсу «Преса і книга Донеччини-2010».

Вл. інф.

Фото Павла КУЩА.

Істотний момент соціального захисту шахтарів

Депутати Лисичанської міської ради звертають увагу Верховної Ради і Кабінету Міністрів на один істотний момент соціального захисту шахтарів.

Близько двох років тому до Гірничого закону України було внесено низку важливих доповнень. Так, відповідно до статті 43 цього Закону, працівники й пенсіонери діючих підприємств з видобутку вугілля та вуглебудівних підприємств, які мають право на безплатне одержання вугілля, але проживають у будинках із централізованим опаленням, мають компенсацію за оплату електроенергії, газу та центрального опалення житла. На жаль, ці позитивні зміни стосуються лише невеликої частини працюючих гірників і шахтарів — пенсіонерів міста. Гострим і соціально напруженим залишається питання одержання цієї компенсації колишніми працівниками вугільних підприємств, які перебувають у процесі ліквідації. Законодавством така компенсація не передбачена.

Для вирішення цієї проблеми ще в жовтні 2009 року виконавчий комітет Лисичанської міської ради звертався по роз'яснення в Мінвуглепром, а також у Мінпраці та соцполітики України. В отриманій відповіді зазначалося, що до статті 48 Гірничого закону України були внесені зміни, що передбачають з 1 лютого 2010 року компенсації за оплату електроенергії, газу й центрального опалення житла вуглеотримувача ліквідованих шахт. Але насправді ці зміни надали право на одержання компенсації тільки після ліквідації або консервації гірничого підприємства, на якому працював гірник. У березні 2010 року на своє повторне звернення лисичанці отримали відповідь, що надання таких компенсацій вимагає законодавчого врегулювання. На сесії Лисичанської міської ради депутати вирішили зажадати від парламенту й уряду вжити невідкладних заходів і внести відповідні зміни до чинного законодавства.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

Луцьк знову пережив Брусиловський прорив

РЕПОРТАЖ

Минулої суботи алеями Луцького центрального парку культури та відпочинку імені Лесі Українки, збиваючи з пантелику перехожих, розгулювали солдати та офіцери різних армій. До того ж не у сучасній формі, а в тій, яку носили вояки сто років тому. Так починався фестиваль «Відлуння великої війни 1914—1918 років на Волині», головним дійством якого стали батальні сцени за участю військово-історичних клубів України, Росії, Білорусі.

94 роки минуло відтоді, як 4 червня 1916 року розпочалась одна з найбільших стратегічних операцій російської армії у Першій світовій війні — Брусиловський прорив. Учасники клубів військово-історичної реконструкції вирішили нагадати волинянам напружену атмосферу тих буремних днів.

Подивитися на відтворення Брусиловського прориву на берег Стиру зібралося багато мешканців Луцька. Спочатку бій дещо затримувався. Виникли проблеми із запуском аеростату «Ілля Муромець». Нарешті надута гарячим повітрям куля відірвалася від землі, і кошик із російськими розвідниками піднявся над полем. Залунали перші гвинтівочні постріли. Потім у дію пішла артилерія, кулемети. Піротехніки вміло імітували вибухи снарядів. Одна з вибухових хвиль навіть засипала мокрою землею мого надто сміливого колегу-журналіста. Потім у бій пішли російські підрозділи. Вони закріпилися на лівому березі Стиру. Несподіваною контратакою німці мало не скинули їх знову у річку. Але в найкритичніший момент на виручку підійшли кубанські козаки. Ситуацію було виправлено, але дорогою ціною. Крізь пороховий дим виднілися тіла, які встелили луг. Потім почалися переговори про тимчасове припинення вогню. Користуючись затишшям, воюючі сторони евакуювали з поля бою поранених, виносили вбитих. На цьому завершилася батальна сцена. Переможених і переможців немає. «Вороги» потисли один одному руки, закурили цигарки. Це хоч і грізна, з пересторогою, але все ж таки гра.

Переправа через Стир.

Скориставшись паузою, я взяв кілька інтерв'ю в організаторів цього незвичайного дійства.

Володимир Савельєв, Київ:

— Фестиваль «Відлуння великої війни 1914—1918 років на Волині» було започатковано в 2006 році у Луцьку в знак нашої поваги і пам'яті до тих жертв, які зазнав український народ та народи Європи в роки Першої світової війни. Він присвячений наступу Південно-Східного фронту, відомому як Брусиловський (Луцький) прорив. Проводимо його тут уже втретє: в 2006, 2008 роках і сьогодні. У перспективі хочемо зробити його щорічним і найбільш значимим фестивалем Першої світової війни принаймні в Східній Європі. Хотіли б долучити до участі у ньому військово-історичні клуби Чехії, Польщі та інших країн. Чехи, між іншим, брали участь у першому фестивалі.

Кайзерівські війська викликали у глядачів особливий інтерес.

Владислав Таранець, керівник клубу «Червона зірка» (Київ):

— Одне із завдань фестивалю: нагадати українцям, що вони зазнали у тій війні величезних втрат: 2,5 мільйона їх воювали у російській армії, 900 тисяч — в австро-угорській. Цього ми не повинні забувати. Щиро дякуємо місцевій владі за підтримку.

Ігор Пасюк, краєзнавець, укладач книги «Брусиловський прорив на Волині» (Луцьк):

— Ми готуємося до відзначення сторіччя від початку Першої світової війни. До цієї дати плануємо провести кілька наукових і краєзнавчих конференцій, зібрати якомога більше матеріалу, який зберігають діти та внуки учасників тієї війни. Потрібно не запізнитись, бо кожного дня ми втрачаємо цінні факти тієї епохи.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Фото автора.

Газету — кожному керівнику

Фото Оксани СВЯТЕНКО.

У Луганському відділенні поштового зв'язку №5 відбувся «День передплатника», в якому взяла участь і наша парламентська газета. За багато років співробітництва «Голосу України» з луганськими поштовиками з'явилися хороші традиції, які дають змогу збільшити кількість передплатників обласного центру. Запорукою таких стосунків стало й те, що працівники пошти вважають нашу газету одним із найцікавіших видань України й обов'язково оформляють на неї передплату. Начальник відділення поштового зв'язку №5 Тамара Пінчук **(на знімку)** вважає, що «Голос України» має лежати на столі в кожного керівника, і разом з іншими учасниками акції передплатила газету.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

«5 канал» та ТВі позбавили частот на мовлення

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

А от редакційна рада «першого інформаційного» вважає, що ситуація із втратою частот може потягнути за собою і втрату ліцензії. Як результат, без роботи може опинитися півтисячний колектив, а Україна — підтвердити статус держави, в якій згортаються свободи.

У квітні цього року медіа-холдинг U.A. Inter Media Group вирішив відмовитися від ліцензій на мовлення, отриманих 27 січня на конкурсі Національної ради з питань телебачення і радіомовлення. Мовляв, той було проведено з порушеннями. Кілька телекомпаній, що входять до холдингу, заперечили результати конкурсу в суді. Й останній, як уже відомо, до їх звернень прислухався.

А на переконання «5 канала», на судовий процес тиснули. За день до рішення суду редакційна рада «першого інформаційного» звернулася з відкритим листом до Президента країни Віктора Януковича з проханням захистити канал.

«У зв'язку із безпрецедентною ситуацією, яка склалася довкола судового процесу, учасником якого вимушено опинився наш канал, ми потребуємо Вашого особистого захисту. У цій ситуації просимо Вас про зустріч із журналістами «5 канала» для озвучення нашої позиції. Оскільки за Вашою спиною відбуваються спроби чинного Голови СБУ, члена Вищої ради юстиції та відомого бізнесмена Валерія Хорошковського, якого пов'язують з телеканалами групи «Інтер», знищити «5 канал» через можливе скасування судом рішення конкурсу на виділення частот Національною радою з питань телебачення і радіомовлення від 27 січня 2010 року, з подальшою втратою ліцензій. На нашу думку, зараз тільки Ви можете допомогти пану Хорошковському розмежувати власні бізнесові інтереси та інтереси державницькі», — йдеться у зверненні.

Голова СБУ з відповіддю не забарився. І уже наступного дня всі звинувачення спростував, а колектив «5 канала» закликав публічно надати докази звинувачень або в противному разі пояснити причину і назвати ім'я ініціаторів «цього потоку неправди». На його бік стала і телекомпанія «Музика ТБ» (Enter Music, що входить до уже згадуваного холдингу), яка звинуватила тепер уже «5 канал» у спробі тиску на суд.

Тим часом заступник голови адміністрації Президента Ганна Герман пообіцяла, що про долю «5 канала» порадиться з Віктором Януковичем.

— Офіційно до мене не зверталися, я ще не бачила цього листа, але знаю про цю проблему. Я знаю цю їхню тривогу і думаю, що це якесь, мабуть, непорозуміння, і я не вірю, що хтось може забрати в «5 канала» частоти. Гадаю, прийде Президент, і ми порадимося, — зазначила пані Герман у коментарі ІнтерМедіаКонсалтингу.

Утім, суд приїзду Президента не дочекався. Як розповів УНІАН народний депутат, член наглядової ради «5 канала» Юрій Стець, рішення суду не так політичне, як бізнесове. Так, згідно із ним аудиторія досить популярного канала зменшується, відтак здійснювати трансляцію по всій країні він не зможе.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

У Криму проходять дні «Голосу України»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

У селі є цілий спортивний комплекс — два басейни, ігрові, тренажерні, танцювальні зали, будинок культури... За чотири роки, відтоді як Володимира Ганагу обрали головою, він на ділі показав, що село може жити гідно. Навіть в умовах фінансово-економічної кризи. Сьогодні в селі відремонтовано практично всі дороги, обладнано автобусні зупинки.

А фонтан у центральному парку — такого, мабуть, не знайдеш у жодному селі України. Петровський будинок культури клубом назвати язик не повертається. Справжній сільський театр! Його сцена пам'ятає виступи зірок російської та української естради — «Акваріума», «Землян», «Машини часу», Олега Скрипки, Володимира Кузьміна та інших. Практично щомісяця тут ідуть спектаклі провідних кримських театрів, циркові вистави для дітей і дорослих.

У програмі — зустрічі з керівництвом міст Алушти, Ялти, селища Чорноморського, робітниками Сімферопольського електромашинобудівного заводу «СЕЛМА», студентами Університету економіки та права (Сімферополь), керівництвом республіканського спортивного товариства «Спартак», співробітниками кримської дирекції «Укрпошти». Жителі міст та сіл автономії матимуть можливість спілкуватися із заступником головного редактора газети Леонідом Бровченком, власним кореспондентом газети у Криму Георгієм Вервесом й іншими співробітниками редакції. Ці зустрічі допоможуть кримчанам орієнтуватися в сучасному потоці інформації, а «Голосу України» залишатися улюбленою та цікавою газетою.

Георгій ВЕРВЕС.
Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

СПОРТ

Зірковий небосхил

Баскетбол. Популярний портал Eurobasket. com визначив найкращих гравців сезону 2009/10 в українській Суперлізі.

MVP плей-оф: Рамел Каррі («Азовмаш», Маріуполь); **MVP сезону:** Галід Ель-Амін («Будівельник», Київ); **найкращий оборонець сезону:** Галід Ель-Амін («Будівельник»); **найкращий форвард сезону:** Чарльз Томас («Фермо», Запоріжжя); **найкращий центровий сезону:** Деніель МакКлінток («Миколаїв»); **легіонер року:** Галід Ель-Амін («Будівельник»); **українець року:** Денис Лукашов («Київ»); **гравець оборонного плану:** Джейсон Кроу («Дніпро», Дніпропетровськ); **гравець, котрий найбільше прогресує:** Максим Пустозвонов («Київ»); **тренер року:** Андрій Підковиров («Азовмаш»).

Перша п'ятірка: Рамел Каррі («Азовмаш»), Галід Ель-Амін («Будівельник»), Чарльз Томас («Фермо»), Майкл Фрейзер («Говерла», Івано-Франківськ), Деніель МакКлінток («Миколаїв»).

Про порушену традицію і щасливу дюжину

Футбол. Жеребкування відбіркового турніру Чемпіонату світу-2014 відбудеться в липні—серпні 2011 року. Таке рішення затвердили на засіданні виконкому ФІФА під головуванням Зеппа Блаттера. Тут слід зазначити, що традицію порушено, бо раніше країни—учасниці кваліфікації дізнавалися про своїх суперників узимку.

Збільшення на півроку терміну між жеребкуванням і самим турніром продиктовано бажанням дати конфедераціям більше часу на оптимізацію календаря.

Ще раніше ФІФА назвала дванадцять міст Бразилії, в яких відбудуться матчі фінальної частини Чемпіонату світу з футболу 2014 року. Спочатку на цю почесну роль претендували сімнадцять міст, а в підсумку щасливою виявилася дюжина: Белу-Орізонті, Бразиліа, Куяба, Курітіба, Форталеза, Манаус, Натал, Порту-Алегрі, Ресіфі, Ріо-де-Жанейро, Салвадор, Сан-Паулу.

На «Червоному майдані» демократори гудуть...

ПАРАДОКС

Очевидно, вказавши українським колегам на стратегічні напрями «зміцнення дружби і співробітництва» між двома народами, вище керівництво РФ спустило «тактику» своїм нижчим чиновникам: хоч що кажіть, а не «барскоє ето дєло» — власними персонами світитися щодня в «дріб'язкових» директивах Києву. На міжнародному «круглому столі» на тему «Україна і Росія: нова взаємодія», що відбувся в рамках ялтинського фестивалю «Велике російське слово», провідники московської політики конкретизували першочергові завдання, виконання яких без зволікань очікують від «незалежних» партнерів.

Наприклад, посол РФ в Україні Михайло Зурабов з прямотою, взагалі-то не дуже вживаною в дипломатії, попередив, що в Москві не чекатимуть до нескінченності, доки наша нова влада остаточно дозріє до акта «здачі-прийомки» своєї держави під кремлівську опіку. Пропозиції, що стосуються сфери економіки, роз'яснив він «тугодумам», мають тимчасовий характер, і «українським колегам» бажано відреагувати на них протягом найближчого часу — півроку, року, хай півтора. Бо інакше, суворо натякнув посол, «Росія, на жаль, вирішуватиме проблеми самостійно (!?. — **Авт.**)».

Шкода, звичайно, якщо зволікання з роздачею подарунків підштовхне сусідів до «автономних» кроків, і ми залишимося з рештками стратегічних об'єктів, дати раду яким, за спостереженням пана Зурабова, просто не здатні, бо для «проведення реформ потрібна сильна влада», а з цим в Україні, за його ж висновком, — традиційно проблема. Цікаво, і чим їх не влаштовує наш «міцний господарник»? Він зі своєю командою не те що за відпущених дипломатом півтора року, а за якихось три місяці довів, що треба «кінчати торгувати, бо нема чим здачу давати»...

Утім, оперативний розв'язок задач з економіки — не єдина вимога партнерів. Гуманітарний напрям — також нагальний тест на лояльність. Спецпредставник президента РФ з міжнародної культурної співпраці Михайло Швидкой вказав Києву на необхідність «вироблення програми з надання російській мові статусу офіційної, оскільки в країні історично склалася двомовна культура (мало нам наших «докторів наук»; з'ясовується, і за Хутором Михайлівським не перевелися знавці української історії!)». Як і належить людині зі «спритним» прізвищем, пан Швидкой не тільки зазначає, що «українці як нація формувалися по-різному», а рекомендує скористатися цією обставиною, бо Росії потрібна «сильна, процвітаюча, демократична і стабільна Україна, багатство якої в її двомовності». Спасибі, звичайно, за «дружню» пораду, але якщо це — наше єдине багатство, то навряд чи ми зрівняємося з Росією, де націй і народностей більше, ніж газових «кубів» у надрах під Уренгоєм, а Дмитро Медведєв, Володимир Путін, як і сам Михайло Швидкой, поки що не проявилися на публіці перфектним знанням чеченської, татарської, чукотської та всіх інших мов народів, що населяють безкраї простори Федерації. То, може, ліпше не Україні директиви роздавати, а свої гуманітарні «запаси» освоювати? Тим паче що Костянтин Затулін від гіперактивності на «круглому столі» взагалі додумався до «технологічної» ідеї — «оголосити російську мову державною в Україні, а українську — державною в Росії».

Це ж тепер які нові перспективи багатства постають перед «демократичною» і «сильною» — в сенсі розгону «демократизаторами» всіх незгодних з політикою Медведєва-Путіна! Звичайно, якщо «технологію» від Затуліна схвалить Держдума, всеросійський референдум і відповідні зміни до Конституції РФ. Кремль дивитиметься вікнами на площу з продубльованою другою державною назвою — «Червоний майдан», президент з прем'єром навввипередки «гостинно проситимуть» київських гостей «почастуватися» «Російським стандартом», а мер Юрій Лужков любою його серцю «калиновою» від імені «уряду Москви» вітатиме моряків Північного флоту РФ. Заради такої картини, впевнена, найзатятіший галичанин змастить «подсолнечним маслом» свою музейну дубельтівку і з «чистєйшим прононсом» вигукне під салют: «Браво, ребятушкі!».

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Міністерство закордонних справ КНР висловило протест Корейській Народно–Демократичній Республіці через обстріл китайського судна, внаслідок чого загинули троє громадян Китаю *(Укрінформ)*

У Вашингтоні в ході Другої всесвітньої конференції, присвяченої здоров'ю жінок, Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун закликав до конкретних заходів, спрямованих на запобігання смертності жінок під час вагітності і пологів *(Укрінформ)*

Безвізовий режим через півтора року?

З 1 січня 2012 року, можливо, буде введено безвізовий режим між Україною та країнами Європейського Союзу. Таку сенсаційну заяву зробив днями у Харкові віце-прем'єр-міністр України Борис Колесніков. «Переговори просуваються, і якщо ніщо не перешкоджатиме, від 1 січня 2012 року можливий безвізовий режим для українців», — сказав урядовець.

Скасування віз — болюча тема багатьох урядів. Адже вільна, тобто безвізова, дорога до Європи для наших громадян — це реальний доказ того, що, по-перше, уряд дбає про інтереси пересічних українців, а не лише володарів дипломатичних паспортів, і, по-друге, це свідчення того, що Євросоюз довіряє нашій владі й готовий на поступки. Саме тому боротьба за безвізовий режим триває вже не перший рік. Хоча поки що похвалитися українським посадовцям немає чим.

Так, з 1 січня 2008 року набрала чинності угода про спрощення візового режиму між Україною і Європейським Союзом. Цей документ передбачає, зокрема, низку пільг для студентів, бізнесменів, діячів культури, пенсіонерів, політиків, громадських діячів. Ті, хто належить до цих категорій громадян, отримують візи за спрощеною процедурою і безплатно. Для решти вартість короткострокової шенгенської візи становить 35 євро. Однак ця угода не зменшила ані черг під європейськими консульствами, ані нарікань пересічних громадян на безпідставні відмови. Тому боротьба за вільний доступ до ЄС продовжилася.

25 лютого цього року Європарламент схвалив резолюцію, в якій міститься звернення до Ради Євросоюзу надати Єврокомісії мандат для розробки дорожньої карти безвізового режиму для України. У зверненні сказано: «Угода про спрощення візового режиму має бути переглянута з довгостроковою перспективою» і включати середньострокову мету щодо скасування плати за візи.

Іншими словами, для того, щоб поїздки до Європи стали безперешкодними, Києву треба отримати план дій зі скасування візового режиму та виконати його. Єврокомісар з питань розширення та європейської політики сусідства Стефан Фюле повідомив, що такий план може стати темою обговорення Ради зі співробітництва між Україною та ЄС, яка збирається на засідання в середині червня 2010-го у Люксембурзі. Ухвалювати цей план збираються на саміті Україна—ЄС у жовтні. Однак головна проблема не отримати цей план, а виконати його.

Які умови міститиме цей документ, поки що рано говорити. Але, напевно, там буде вимога підвищити безпеку документів (ледь не кожен десятий паспорт, що потрапляє до консульств країн—членів ЄС, підробний, вже не кажучи про різноманітні довідки). Не вирішено питання зі східним кордоном. Приміром, з Білоруссю досі не підписано договір про його делімітацію. Крім того, як розповів голова представництва ЄС в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра, Європейський Союз вважає необхідною умовою для скасування візового режиму між Україною та ЄС підвищення рівня життя в Україні.

Чи можна спрогнозувати, що ми за рік упораємося із завданнями, які не могли вирішити усі 19 років незалежності, поки що невідомо.

Тетяна ПАСОВА.

АКТУАЛЬНО

Посли побачили, як на Закарпатті впроваджуються проекти за підтримки ЄС

Голова представництва Європейського Союзу в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра та посли країн—членів ЄС відвідали Закарпаття. В Ужгороді вони зустрілися з головами ОДА Олександром Ледидою і обласної ради Михайлом Кічковським. Особливу увагу гості звернули на протипаводкові проекти, які протягом останніх років реалізовуються на Закарпатті на основі двосторонніх угод зі Словаччиною, Угорщиною та Румунією, і які фінансово підтримує ЄС.

Зокрема, відбулася презентація п'ятьох проектів Європейського Союзу на Закарпатті щодо запобігання повеней, термін реалізації яких — з 2005-го по 2010 рік. Загальна вартість робіт становить понад 2,5 млн. євро. Також делегація послів країн Євросоюзу відвідала Ужгородський національний університет, Берегівський угорський педагогічний інститут імені Ференца Ракоці II, загальноосвітні школи в Ужгороді та Солотвиному зі словацькою і румунською мовами навчання. Крім того, делегація послів ЄС побувала у Регіональному туристичному інформаційному центрі в Закарпатській області, що був відкритий у Береговому в 2006 році в рамках програми добросусідства між Угорщиною, Словаччиною і Україною.

В обласній дитячій лікарні, що розташована в Мукачевому, посли оглянули, як впроваджено проект ЄС вартістю 200 тисяч євро. Такі поїздки, поза сумнівом, приносять спільну користь, оскільки, з одного боку, спонукають до реалізації намічених планів, а з другого — дозволяють зібрати новий матеріал для майбутній проектів.

Василь НИТКА.

Ужгород.

Болгарія стала ближчою?

Болгарія спростила для певних категорій громадян України, Росії, Білорусі та Молдови візовий режим. Він почне діяти з 15 червня.

Міністр закордонних справ Болгарії Микола Младенов підписав наказ, яким вводиться з 15 червня спрощений порядок одержання віз для громадян України, Росії, Білорусі та Молдови. Згідно з документом термін розгляду візових заяв для туристичних груп буде скорочено з 30 до 10 календарних днів, також розширюється коло осіб, які зможуть одержати візу безплатно. Нині це право мають громадяни у віці до 18 років, студенти молодші 21 року, журналісти й пенсіонери. А після 15 червня безоплатні візи зможуть одержати особи, які брали участь у міжнародних молодіжних спортивних заходах, культурній та творчій студентській діяльності, а також ті, хто їх супроводжує; викладачі, чиї поїздки пов'язані з навчанням і освітою, і вчені, котрі їдуть до країни для проведення досліджень; представники некомерційних організацій у віці до 25 років, які братимуть участь у семінарах, конференціях, спортивних, культурних і освітніх заходах; учасники офіційних програм обміну між містами-побратимами.

Вартість візи для інших категорій громадян становить 35 євро.

Як повідомили в прес-службі МЗС Болгарії, у такий спосіб держава прагне додатково залучити туристів з України, Росії, Білорусі та Молдови. Проте представники туристичного бізнесу України вважають цей крок недостатнім.

МВС Росії називає інформацію про мародерство «блюзнірською»

Між Росією і Польщею, після політичного потепління, починається мародерський скандал. Прокуратура Варшави повідомила, що кілька співробітників російського ЗМОПу скористалися кредитними картками загиблого в авіаційній катастрофі під Смоленськом генерального секретаря Ради з охорони пам'яті боротьби та мучеництва Анджея Пшевозника й уже зняли з рахунків 1750 доларів.

Пропажу коштів виявила дружина загиблого Іоланта. Гроші мародери знімали тричі, до того ж усі платежі здійснювалися в Смоленську.

Є й офіційна заява прес-секретаря уряду Польщі Павела Грась, який повідомив журналістам, що «завдяки співробітництву Агентства внутрішньої безпеки і російських спецслужб трьох співробітників ЗМОПу, котрі скоїли цей ганебний учинок, швидко вдалося затримати».

У Варшавській прокуратурі заявляють, що «справа про пропажу коштів з рахунку Анджея Пшевозника справді існує», а за словами прес-секретаря Агентства внутрішньої безпеки Польщі Катажини Коніцпольської-Врублевської, «російські правоохоронні органи затримали осіб, підозрюваних у мародерстві. Затримано чотирьох людей, які вчинили цю крадіжку, і що це солдати, котрі охороняли місце катастрофи польського літака під Смоленськом».

Водночас начальник прес-служби УВС по Смоленській області Олексій Курцев заявив, що в Смоленську нікого не затримували, найпевніше, це просто «плітка». Цікаво, що МВС Росії польську інформацію про арешти бійців ЗМОПу теж заперечує і називає обвинувачення «блюзнірськими».

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

ФОТОФАКТ

У Москві відбувся перший Міжнародний фестиваль волинщиків, у якому взяли участь музиканти з Росії та країн СНД.

Фото Photoshot/Укрінформ.

Чутливий до ризику євро

Євро лихоманило проти японської єни й долара США у вівторок на торгах в Азії. Зростання регіональних фондових індексів підштовхнуло короткострокових учасників ринку до покупок чутливого до ризику євро, однак, як зазначили дилери, побоювання з приводу боргових проблем в Європі, що зберігаються, імовірно, обмежать подальше зростання.

Тим часом міністри фінансів зони євро підписали документи, необхідні для створення антикризового фонду для країн Євросоюзу. Про це повідомив голова Єврогрупи Жан-Клод Юнкер, **передає AFP**. Угода про створення фонду, розмір якого оцінюється в 525 мільярдів доларів, підписали практично всі члени Єврогрупи. За оцінками Юнкера, заснування фонду буде офіційно завершено вже найближчими днями. За задумами європейських економістів, кошти з фонду підуть на допомогу державам—членам ЄС, не здатним самостійно впоратися з фінансовими труднощами. Очікується, що це допоможе уникнути подальшого падіння загальноєвропейської валюти.

Однією з причин падіння євро, яке спостерігається останнім часом, є нестабільна фінансова ситуація в Греції, яка фактично перебуває на межі дефолту.

Туреччина вимагає покарати Ізраїль

Анкара вимагає введення санкцій проти Єрусалима й осуду ізраїльської спецоперації біля берегів сектору Газа, у результаті якої загинули турецькі громадяни.

Це питання поставили і перед учасниками саміту Наради із взаємодії й заходів довіри в Азії, який триває у Стамбулі. У понеділок глава турецького МЗС Ахмет Давутоглу зазначив, що відносини двома країнами не нормалізуються, якщо Ізраїль відмовиться від проведення незалежного міжнародного розслідування.

Раніше Ізраїль уже відкинув пропозицію генерального секретаря ООН про міжнародне розслідування інциденту. У відповідь на критику опозиції міністр оборони Ехуд Барак оголосив, що країна проведе своє власне розслідування. Розглядається можливість створення відповідної комісії, до якої, можливо, увійдуть й іноземні фахівці за вибором Ізраїлю.

Кризу у відносинах між Ізраїлем і Туреччиною вже відчуває на собі індустрія обох країн. Анкара в четвер оголосила про призупинення спільних урядових проектів з Ізраїлем в галузі інфраструктури й енергетики, а також заморозила контракт на поставку ізраїльських безпілотних літаків Heron. Сума контракту становить 185 мільйонів доларів.

ФОТОФАКТ

19 червня 2010 року в Стокгольмі відбудеться королівське весілля.

На знімку: кронпринцеса Швеції Вікторія та її обранець Даніель Вестлінг.

Фото Лехтікува/Укрінформ.

Недільний шопінг відміняється

Мерія Парижа заборонила магазинам працювати у неділю. За словами мера Бертрана Деланое, такому місту, як Париж, потрібен час, щоб «зітхнути». Крім того, мер зазначив, що більшість продавців у магазинах жінки, які мають у вихідні проводити час із дітьми.

Згідно з новим законодавством, ухваленим торік, найбільші універмаги Парижа Galeries Lafayette і Le Printemps працюватимуть, але не щонеділі. Нині на території Парижа є сім туристичних зон, у тім числі Єлисейські Поля, де магазини відкрито весь тиждень. До речі, закон, який забороняє французьким магазинам працювати вихідного дня, почав діяти... 1906 року.

Діагноз пігулці: дешевше не буде

Платимо за бренд, лікуємося навіюванням

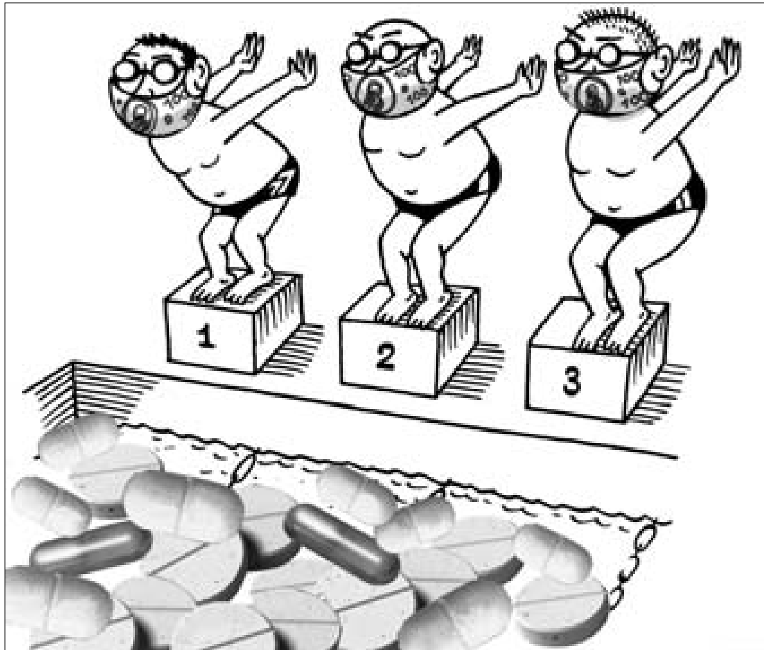
Нерідко лікар виписує хворому дорогий оригінальний препарат не для того, щоб заробити заохочення. Частіше таке призначення робиться із щирою впевненістю, що закордонний бренд допоможе. В аптеці теж рекомендують оригінал. Та й сам пацієнт вимагає такі ліки, вірячи, що якщо дороге й не наше, то неодмінно ефективне. Хоча препарат-аналог (по-науковому «генерик»), якщо він виробляється компанією, котра працює, суворо дотримуючись міжнародних стандартів, а не в підпільному цеху в підвалі, практично нічим не поступається оригіналу. Який препарат краще: оригінал чи генерик — це винятково предмет нескінченної наукової дискусії, що має суто комерційне коріння. Однозначних наукових доказів, що добре, а що погано, — немає.

Що стосується ціни, то вона на оригінальні ліки завжди висока. Передусім, як уже згадувалося вище, це пов'язано з особливостями світового патентного права, що захищає нові розробки від конкуренції. На час його дії ціну встановлює виробник. Це робиться спеціально, щоб покрити всі витрати, пов'язані з розробкою та випуском нових ліків. У такий спосіб уряди багатьох країн заохочують і стимулюють інновації у фармацевтичній галузі. Після завершення дії терміну патенту набувають чинності ринкові закони, які й формують цінову політику.

Утім, дискусія на тему, що краще допомагає: вітчизняна таблетка чи імпортна, загалом позбавлена сенсу. Адже українські препарати лише почасти українські. Більшість субстанцій для виробництва поставляють з-за кордону. Деякі препарати лише фасують у нас в українські коробочки. А готову продукцію для розфасовки завозять переважно з Індії та Китаю.

Схожа ситуація і з медикаментами нібито європейського походження. Адже шкідливе хімічне виробництво багатьох зарубіжних фармакологічних компаній давно вже винесено до країн, що розвиваються. В умовах сучасної глобалізації не так багато ліків справді виробляється в самій Європі або США. Європейська якість сьогодні, за великим рахунком, — це лише європейський маркетинг. Якщо на коробочці значиться, приміром, «Made in England» — це може означати тільки те, що її вміст лише запаковано в цій країні, а не від початку й до кінця вироблено там.

Початок у №99 від 2.06.2010 р.

Наше просто доступніше гаманцю

Якщо раніше фішка вітчизняних фармкомпаній була в тому, що, мовляв, наші ліки набагато дешевші імпортних, то нині акцент робиться на тому, що вони просто дешевші. І тому є низка причин. По-перше, багато місцевих фармкомпаній, випускаючи однаковий зі своїми зарубіжними конкурентами продукт, приблизно з однаковими споживчими якостями, не хочуть пропускати свою вигоду і знижувати ціну, що в рази від них відрізняється. При цьому працює головний закон ринку: якщо споживач готовий купувати за цією ціною, то чому б виробникові не продавати за такою. З другого боку, за всього бажання вітчизняний фармацевт уже не має колишніх можливостей стримувати зростання цін на свою продукцію. Зростають і їхні виробничі витрати: енергоносії, ціни на сировину тощо. Водночас не варто забувати, що жорстка конкуренція на ринку та вимоги законодавства змушують їх модернізувати своє виробництво. Хоча поки що стандарти якості виробництва (приміром, такий, що вже став обов'язковим на законодавчому рівні в Україні, європейський GMP) відсотків на 80 застосовують лише лідери галузі. Решті така розкіш не по кишені: організація роботи на одній виробничій лінії за стандартом може коштувати виробникові кілька мільйонів доларів або євро.

Висока ціна на українські ліки — це ще й певна плата за прогрес. Якщо в часи Радянського Союзу асортимент українських фармвиробників налічував десятки найменувань, то нині йдеться вже про сотні сучасних препаратів, які так чи інакше як і раніше дешевші за своїх зарубіжних конкурентів.

Що робити?

Про реформу вітчизняної охорони здоров'я розмови точаться давно і їх багато. На жаль, а віз і нині там. Для її проведення потрібна політична воля. Складається враження, що зміна в системі нікому не вигідна, хіба що пацієнтові, котрий сьогодні змушений за все платити.

Схоже, така ситуація була спровокована ще генсеком Микитою Хрущовим. Обговорюючи тарифну сітку на початку 60-х років минулого століття, в якій медиків і вчителів розмістили на останніх позиціях, керівник радянської держави зауважив: мовляв, цим високі зарплати не потрібні — вони самі зароблять. От і заробляють, як кажуть...

Що стосується ліків, то за нинішньої ситуації дешевше вони бути не можуть. Здешевити їх і зробити доступнішими теоретично здатна страхова медицина. Тоді між пацієнтом і лікарем буде страхова компанія. І вона запитає: чому призначений той або той препарат.

Досі у вітчизняній медпрактиці призначення роблять, виходячи з прихильності лікаря, його, так сказати, творчого підходу — в когось він розвинений, у когось — не дуже... Експерти запевняють: такої самодіяльності вдасться уникнути, якщо, зрештою, буде прийнято стандарти й затверджені протоколи лікування. У них розписано, яку хворобу якими препаратами слід лікувати. При цьому значаться не торговельні марки, а діючі речовини. Такий чіткий циркуляр ударить по руках корупціонерів. Ринок ліків буде нормально розвиватися за здорової конкуренції, а не управлятися вручну дистриб'юторами та одним-двома високопоставленими чиновниками. Тоді й ціни на медпрепарати адекватно зміняться в бік реальної купівельної спроможності населення.

Під час кризи зменшилися продажі ліків, багато які стали дешевшати. Це ще раз свідчить про те, що в ціновій складовій таких препаратів величезний «запас міцності», що піддається корегуванню ринковими методами і грамотним державним управлінням.

Ольга ВІТЕР.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

Пандемії грипу A/H1N1 насправді не було

Представники комісії з охорони здоров'я Парламентської асамблеї Ради Європи заявляють, що пандемії грипу A/H1N1 не було, і звинуватили Всесвітню організацію охорони здоров'я в необґрунтованому роздмухуванні паніки.

Експерти свою заяву підтвердили результатами незалежних досліджень. Вони стверджують, що паніка, спричинена ВООЗ, призвела до перевантаженості лікарень і розбазарювання коштів із держбюджетів в усьому світі.

Згідно з доповіддю ПАРЄ, кількість підтверджених жертв A/H1N1 у світі виявилася навіть менша, ніж за звичайних сезонних епідемій грипу.

А «Британський медичний журнал» прямо звинувачує ВООЗ у корупції. За даними видання, багато експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я мали фінансові зв'язки з фармацевтичними компаніями. Ймовірно, що про пандемію було оголошено саме під тиском виробників ліків. «Держави світу витратили мільярди доларів на запаси вакцини, велика частина яких так і залишилася незатребувана», — зазначає видання.

ТЕРМОМЕТР

Чай у пакетиках небезпечний для кісток

Дослідники Вашингтонської університетської школи медицини попереджають: без шкоди для організму в день можна пити не більше п'яти чашок чаю, завареного за допомогою пакетиків.

Більше — вже шкідливо для здоров'я, адже концентрація в організмі такої речовини, як фтор, перевищить гранично допустиму норму. А це, свідчать наукові дані, спричиняє ущільнення кісткової тканини й підвищує її крихкість. Далі може розвинутися таке захворювання, як флюороз скелета, яке супроводжується болями в кістково-суглобовій тканині, утворенням кісткових шпорів і зрощенням хребців.

Полуниця підвищує імунітет

За вмістом вітаміну С полуниця поступається тільки чорній смородині. У п'яти ягодах середньої величини вітаміну С стільки ж, скільки в одному великому апельсині. А фолієвої кислоти в полуниці більше, ніж у малині і винограді.

Якщо щодня їсти ці ягоди, зміцнюються імунна система і стінки судин. Полуниця має потужну протизапальну і протимікробну дію. Тому в разі хворого шлунка її прописують як ліки.

Багато голівудських зірок періодично дотримуються полуничної дієти. Три дні на тиждень уподовж місяця вони харчуються тільки цією смачною ягодою. Вживати її можна без обмежень, якщо вам не заважає алергія.

Полуниця — сильний алерген. Схильним до алергії потрібно зменшити її споживання або запивати ягоди будь-яким кисломолочним продуктом.

Полуниця також протипоказана при підвищеному виділенні шлункового соку, тривалих шлункових і печінкових кольках та апендициті. Маленьким дітям і вагітним жінкам полуницю й напої з її листя треба вживати з особливою обережністю.

Заразитися туберкульозом може кожен: від безхатченка до міністра

Епідемія сухот у країні триває

Україна, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), — серед чотирьох країн світу з найвищим рівнем захворювання на ускладнену форму туберкульозу. Щогодини в державі реєструють хворого на сухоти, а щороку недуга забирає життя десяти тисяч українців.

Сухоти в країні вже давно перестали бути хворобою бідних людей, попереджають фахівці. Заразитися туберкульозом може кожен: від безхатченка до міністра.

Офіціантка Ірина і не припускала, що підхопить паличку Коха. Думала, що хвороба вражає незаможних та асоціальних людей, до яких себе аж ніяк не зараховувала.

— Працюю в елітному ресторані, особливо не перенапружуюся, добре харчуюся. Та коли почала кашляти без зупину, пішла до лікарні. Там зробили знімок і сповістили: "У вас туберкульоз", — каже жінка.

Лікування зайняло півроку, і тепер за найменшого натяку на кашель Ірина стрімголов біжить до лікарні. Утім, далеко не всіх хвороба змушує стежити за здоров'ям.

— Як правило, люди уникають лікування. Коли їм стає легше, забувають про хворобу, яка згодом повертається, але вже у складній, мультирезистентній формі, — розповідає голова правління фундації «Громадський рух «Українці проти туберкульозу» Віталій Руденко.

За його словами, епідемія туберкульозу, зареєстрована у 1995-му, лише набирає обертів.

— Незважаючи на позитивні зрушення у боротьбі з туберкульозом, рівень захворюваності і смертність від нього ще залишаються на епідеміологічному рівні, — констатує заступник голови Комітету з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та іншим соціально-небезпечним хворобам Ольга Стельмах.

Так, за оцінками ВООЗ, 16 відсотків українців, що вперше захворіли на туберкульоз, одразу мають мультирезистентну форму, що важко піддається лікуванню. Серед повторних випадків частота мультирезистентну перевищує 50 відсотків. Загалом наша держава віднесена до 27 країн світу, в яких зосереджено 85 відсотків усього тягаря найважчої форми туберкульозу.

— Державне фінансування заходів загальнонаціональної програми протидії туберкульозу на 2007—2011 роки дає змогу на сто відсотків забезпечити потребу в протитуберкульозних препаратах першого ряду для лікування хворих з новими випадками, проте лише на 60—80 відсотків — препаратами другого ряду, — наголошує О. Стельмах.

Наталія ОВДІЄНКО.

На знімку: лікування хворого у протитуберкульозному диспансері в Севастополі.

Фото Сергія **СВЄТЛИЦЬКОГО (з архіву УНІАН).**

14-річній дівчинці, яка з дитинства хворіє на тяжку форму цукрового діабету, терміново необхідна помпа вартістю 60 тис. гривень.

Таких грошей мама, яка нещодавно поховала чоловіка — батька дівчинки, не має.

Просимо відгукнутися добрих сердець і душею громадян, ділових людей.

Врятуймо життя дівчинці!

Спеціальний рахунок відкрито у «Промінвестбанку».

Кредит рахунку 29 24 79 211,

код банку 30 00 12,

ЗКПО 000 39 002 на поповнення картки рахунку.

Одержувач: Правіна Віра Олександрівна.

Рахунок 4779 9275 2787 6432.

Тел. (097) 211 68 68.

Ведуча рубрики «Медицина» Ольга ВАУЛІНА.

Під час міжнародного фестивалю «Тарасова гора» на Черкащині загинуло двоє пасажирок байкерів. Сталися трагедії через порушення мотоциклістами правил дорожнього руху, *передає наш власкор Лідія Титаренко*

11 червня міністр закордонних справ України Костянтин ГРИЩЕНКО відвідає з робочим візитом Женеву

У НОМЕР

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

Підполковника міліції спіймали на гарячому

Начальнику слідчого відділу одного з райвідділів міліції Дніпропетровська загрожує позбавлення волі строком від п'яти до десяти років.

Встановлено, що підполковник міліції зажадав дві тисячі доларів від матері підозрюваного у крадіжці. За таку суму він пообіцяв не притягувати її сина до кримінальної відповідальності.

Зловмисника впіймали на гарячому — у приміщенні одного з торговельних центрів під час отримання грошей, **повідомила прес-служба прокуратури області.** Наразі він перебуває в ізоляторі тимчасового тримання, слідство у справі триває.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

ЛУГАНЩИНА

Слабких, поранених і непокірних солдатів забивали до смерті

Під час розшукових робіт у Міловському районі члени Луганського військово-патріотичного об'єднання «Каскад» виявили останки 55-ти воїнів Червоної Армії.

Як розповідає керівник об'єднання Олександр Гізай, розвідувальні розшукові роботи цього разу привели в село Діброва. Було відомо, що з липня по грудень 1942 року біля цього села розташовувався пересильний табір військовополонених. За спогадами місцевих жителів, у складських приміщеннях, свинарниках і землянках утримувалося понад три тисячі в'язнів.

Військовополонені працювали на будівництві вузькоколійки. За два-три кілометри зрубували у лісі дуби й носили на місце будівництва. Територія була обгороджена сіткою з колючого дроту, вона ретельно охоронялася. Очевидці розповіли про звірства поліцаїв, які до смерті забивали слабких, поранених і непокірних солдатів. І ці слова підтвердили знайдені людські останки. У багатьох були переламані кості, в основному грудні клітки, ребра й щелепи.

— Ми знайшли сім одиночних і братніх поховань, — розповідає Олександр. — Розташування й розмір могил свідчить про те, що вони готувалися заздалегідь. Убитих і померлих укладали по п'ятьшість рядів, пересипаючи кожний шар грунтом. У процесі ексгумації знайдені гудзики із зірочками, два натільних хрестики, шість довоєнних монет різної вартості та невеликі фрагменти обмундирування. Тільки в одного бійця були виявлені уламок напилка, бритва і солдатський медальйон. У заповненому бланкувкладиші чітко читаються анкетні дані: рядовий Косяк Василь Андрійович, 1907 року народження, уродженець с. Золотоноша Драбівського району Полтавської області. Там же проживала і його дружина Ганна Федосіївна. Але найдивніше те, що, звіряючи запис на вкладиші з даними Центрального архіву Міністерства оборони, з'ясувалося, що рядовий Василь Косяк був призваний на фронт 16 липня 1941 року, проходив службу в 15-й стрілецькій дивізії і значиться вбитим у бою 23 січня 1942 року біля села Троїцьке Попаснянського району.

Тепер Золотоноша — районний центр у Черкаській області. Співробітники місцевого паспортного стола пообіцяли надати допомогу в пошуках родичів загиблого захисника Батьківщини.

Алла АНТІПОВА.

Потерпілі від повеней регіони чекають на допомогу від уряду

Сьогодні під час засідання Кабміну урядовці вирішуватимуть, чи виділяти близько 70 мільйонів гривень для ліквідації наслідків повені на Львівщині, Івано-Франківщині, Закарпатті та в Чернівцях. Про це під час брифінгу повідомив міністр з надзвичайних ситуацій Нестор Шуфрич.

Він також зазначив, що Президент України Віктор Янукович особисто контролює відновлення гідроспоруд у Львівській та Закарпатській областях. До того ж у державному бюджеті на 2010 рік, можливо, навіть будуть збільшені кошти на цю статтю витрат.

Що стосується Львівщини, то її потреби становлять 24 мільйони гривень, і це крім 10 мільйонів, які вже на позачерговому засіданні Кабміну були виділені на ліквідацію буревію, що пронісся 3 червня. З цих коштів 7 мільйонів призначено для міста Львова, а 3 — на покриття усіх видатків села Сокільники. Тут, зокрема, буде збудовано «з нуля» Народний дім, який відновити вже неможливо, **повідомляє наш власний кореспондент у Львівській області Ірина ЄГОРОВА.**

А на Закарпатті станом на шосту годину ранку восьмого червня залишалися підтопленими близько 59 дворогосподарств, 142 підвальних приміщення, 54 колодязі та 1013 га сільгоспугідь.

Підрозділами МНС в м. Ужгород, Ужгородському, Мукачівському, Іршавському, Виноградівському, Берегівському районах та м. Чоп відкачано воду із 185 підвалів житлових будинків та 115 колодязів, відведено воду з 304 дворогосподарств. До ліквідації підтоплень залучено 179 осіб та 46 одиниць техніки від служб життєзабезпечення. Про це повідомив речник облМНС Федір Філіп. А заступниця начальника облгідрометеоцентру Василина Блох сказала, що сьогодні-завтра ще можливі дощі і навіть грози у гірських районах, а потім до 13 червня — сонячно і тепло, **передає наш власний кореспондент на Закарпатті Василь НИТКА.**

На знімку: повінь у селі Ракошино Мукачівського району на Закарпатті.

Фото Сергія ГУДАКА (Укрінформ).

Розпочато будівництво зернового термінала

До 15 червня буде завершено монтаж металоконструкцій на будівництві суперсучасного зернового термінала, будівництво якого розпочалося на території Херсонського морського торгового порту. Він розрахований на одночасне зберігання 24 тисяч тонн зерна.

— Новий об'єкт, — **розповів «Голосу України» начальник ХМТП Андрій Єгоров,** — включено до складу пріоритетних проектів розвитку на 2010 рік. Він стане першим кроком щодо реалізації генеральної схеми розвитку порту до 2015 року, що передбачає освоєння лівого берега Дніпра.

Термінал із зберігання та відвантаження зерна складається з 11 елеваторних ємностей висотою від 10 до 17 метрів, об'єднаних транспортними галереями, якими буде пересуватися зерновий потік. У комплексі також передбачена суднонавантажувальна машина, продуктивність розвантаження залізничних вагонів — 350 тонн зерна на годину, автомобілів — 300 тонн на годину. Перший етап будівництва зернового термінала завершиться 29 вересня 2010 року, а друга черга буде введена в експлуатацію наприкінці грудня 2010 року. Кошторисна вартість будівництва комплексу — 32 мільйони гривень. До нового зернового термінала планується також підвести залізничну вітку з Цюрупинська.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Херсонська область.

Хочеш поставити кіоск — давай хабара

За таким принципом діяли двоє селищних голів у Борщівському і Монастириському районах на Тернопільщині. Один з них отримав 3200 гривень за надання дозволу оренди земельної ділянки під розміщення двох торговельних кіосків, другий — 2000 гривень за розташування пункту прийому макулатури та склотари.

А землевпорядник однієї з сільських рад Кременецького району вимагав 5 тисяч доларів за сприяння у виділенні земельної ділянки площею 0,3 га для ведення особистого селянського господарства. При передачі 30 тисяч гривень чиновника затримали.

Тож протягом двох днів органи прокуратури порушили три кримінальні справи за фактами отримання хабарів службовими особами стосовно земельних питань. Ведеться слідство.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

ФОТОФАКТ

Учора за участю заступника голови КМДА Віталія Журавського відбулося покладання квітів до пам'ятника тричі Герою Радянського Союзу, маршалу авіації Івану Кожедубу у парку Вічної Слави.

Фото Арсена РІЗУНА.

Томати нон грата

Турецькі та сирійські помідори мають тимчасово зникнути з нашого ринку. **Як повідомили у Головній державній інспекції з карантину рослин України,** імпорт пасльонової групи овочів і коренеплодів (томатів, баклажанів, перцю та картоплі) з Турецької Республіки та Сирійської Арабської Республіки заборонено.

Суворі заходи покликані захистити Україну від проникнення небезпечного шкідника — картопляної молі, яку виявлено в імпортованій продукції, **повідомляє наш кореспондент Лідія Титаренко.** На 3 червня цього року з Туреччини імпортовано 29,6 тисячі тонн томатів, із Сирії — 1,8 тисячі. При перевірці державними інспекторами з карантину рослин України виявлено 112 випадків зараження цих овочів картопляною міллю. Загальна кількість ушкодженої продукції — 2146,25 тонни.

Про заборону Укрголовкарантин поінформував посольства Туреччини та Сирії, їх національні організації з карантину та захисту рослин, а також секретаріат Європейської та Середньоморської організації із захисту рослин.

Тим часом від картопляної молі постраждали й українські перевізники. **Як розповів «Голосу України» начальник департаменту юридичного супроводу конвенцій МДП Асоціації міжнародних автомобільних перевізників (АсМАП) Віталій Німченко,** наказ Держкарантину про заборону ввезення овочів датовано третім червня, проте фури з турецькими томатами в Україну не могли потрапити вже кількома днями раніше. Через це перевізники зазнали чималих збитків. В пункті пропуску Рені, а також у Скадовську і Євпаторії виникла черга із завантажених овочами фур, які не могли ані в'їхати в Україну, ані повернутися назад. За даними асоціації, тільки в Рені накопичилося близько 20 вантажівок, що прибули з Туреччини через Болгарію й Румунію. Готуючись запровадити карантин, варто було заздалегідь попередити про наміри не тільки імпортерів, а й перевізників, вважають в АсМАП.

Нині, як повідомила заступник керівника пресслужби Державної прикордонної служби України Ольга Перехрест, усі шість вантажівок з помідорами, що перебували в пункті пропуску Рені, вже повернулися назад. Водії ще 21 фури, які прибули пароплавом з Туреччини, чекають на вирішення своєї долі в пункті пропуску «Євпаторія».

Для імпортерів є ще одна неприємна новина: Державний комітет ветеринарної медицини України з 7 червня заборонив увозити м'ясо і м'ясопродукти з Китаю та птицю з Лаосу. Як повідомила прес-служба цього відомства, на території КНР Міжнародним епізоотичним бюро зареєстровано захворювання дрібної рогатої худоби на чуму. В Лаоській Народно-Демократичній Республіці зафіксували захворювання птахів на високопатогенний грип.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Сьогодні уряд вирішуватиме, чи виділяти близько 70 мільйонів гривень для ліквідації наслідків повені

Перші тести: прогули, вибиті двері та похмільний синдром

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

За словами О. Айвазовської, найбільш дисциплінованою виявилася Львівська область, в якій явка завжди перевищує 90%, а найменш активними були кияни та мешканці Луганщини. Але це не означає, що абітурієнти відмовилися від вступу до вузів, пояснила експерт: «Вони просто скористалися змінами в умовах прийому до вузів, які були прийняті вже після того, як закінчилася реєстрація на зовнішнє незалежне оцінювання». Нагадаємо, нові правила дозволили випускникам 2008 та 2009 років, які вже складали тести, а також випускникам 2007 року, що планують стати студентами-заочниками, вступати поза загальнообов'язковим тестуванням.

— Тож із 433,5 тисячі зареєстрованих на ЗНО тільки 355 тисяч є випускниками одинадцятих класів цього року. Усі інші, фактично, отримали привілеї під час вступу, якими скористаються, судячи з їхньої неявки на перші тести, — резюмувала О. Айвазовська.

Вона також розповіла, що серйозною проблемою цьогорічного тестування виявилися забудькуватість та системні запізнення абітурієнтів. У результаті дехто вже втратив можливість отримати студентський квиток. Не обійшлося цьогоріч і без курйозів. Так, у Львівській та Рівненській областях одинадцятикласників посадили за парти для першачків, чим створили додаткові незручності абітурієнтам, коліна яких не вміщалися під мініатюрними столиками. А у Рівному помічник інструктора заснув на останній парті, чим потішив і учасників ЗНО, і спостерігачів. У столиці одна з учасниць запізнилася на тестування та не була допущена до складання тестів. Абітурієнтка обурилася, поїхала до офісу Українського центру оцінювання якості освіти і повідомила, що її не пустили в аудиторію через зовнішній вигляд (дівчина намокла під дощем).

У Луганську протягом 40 хвилин на початку тестування відключили світло через аварію на місцевій електростанції, а в Ужгороді перед носами абітурієнтів зачинилися двері. Оскільки майстра на той момент в школі не було, охоронцям довелося їх вибити. І нарешті у Херсоні випускнику попередніх років завадив складати тести... похмільний синдром (!).

Наталія ОВДІЄНКО.

Привласнили 800 тисяч гривень кредитних коштів

Прокуратура Рівненської області затвердила обвинувальний висновок у кримінальній справі, порушеній слідчим відділом Управління СБУ в області щодо двох приватних підприємців за ознаками злочинів, передбачених ч.5 ст.191, ч.2 ст.366, ч.2 ст.209 Кримінального кодексу України (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, вчинене в особливо великих розмірах, службове підроблення, легалізація доходів, одержаних злочинних шляхом). Під час досудового слідства встановлено, що підприємці за незначну грошову винагороду залучали малозабезпечених жителів Рівненщини як позичальників для отримання в банківських установах кредитів нібито для придбання транспортних засобів. Підробляли необхідні документи, отримували кредитні кошти на рахунки одного з приватних підприємств і потім знімали їх готівкою. У такий спосіб підприємці привласнили 800 тисяч гривень коштів банківських установ. Як повідомила прес-служба прокуратури області, ця кримінальна справа скерована до суду, вжито заходів для відшкодування збитків, завданих банкам.

Олександра ЮРКОВА.

Трирічного велосипедиста потягнуло в мандри

У лісі за два кілометри від села о пів на шосту ранку знайшли трирічного Антона. Напередодні ввечері його батьки з Федорівки Малинського району звернулися до міліції: хлопчик катався на велосипеді і зник. Малого мандрівника шукали сорок правоохоронців та рятувальників району. Хлопчину дуже покусали комарі, він був переляканий. Але свого улюбленого велосипеда не кинув...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

ФОТОФАКТ

Біля будинку консульського відділу посольства Російської Федерації в Україні відбулася акція на знак солідарності з російськими антифашистами.

Фото Андрія СКАКОДУБА (УНІАН).

На відвальних фронтах без змін, але з перспективами

ВІДГОМІН ПОДІЇ

Ситуація на Запорізькій Балці Середній набула мало не загальнодержавного значення. І ситуація досі не розрядилася. Станом на вечір понеділка територія відвалів, куди основні металургійні заводи міста звалюють відходи свого виробництва, лишається заблокованою приватними охоронцями. Котрі виконують припис прокуратури, за яким, де-юре, заводи порушують екологічні норми, а де-факто, дається зелене світло для того, що вже не на відвалах, а на «техногенному родовищі» якась фірма з мало кому відомою назвою починає «дослідні розробки з геологічним вивченням». Іншими словами, починає видобуток цінного металобрухту (особливо «Дніпроспецсталі») на територіях, які судом у 2000 році і не судом ще з 30-х років XX ст. належать саме металургійним заводам Запоріжжя.

Тим часом ВАТ «Запоріжсталь», ВАТ «Дніпроспецсталь» та Феросплавний завод працюють — жодне виробництво не зупинено, хоча довго так тривати не може, адже сьогодні відходи виробництва складуються на території цехів. Це порушення норм, але діватися виробничникам нікуди.

Варто додати, що не сьогодні-завтра, 9—10 червня, спливе час роботи спеціальної комісії, призначеної головою Запорізької облдержадміністрації Борисом Петровим, щоб розібратися із ситуацією в Балці Середній. Хоча й без комісії саме в останні дні все суттєво прояснилося. Почнемо з того, що запорізькі, як, мабуть, і всі інші правоохоронці, без ентузіазму встряють у справи, де проглядається політика, а ще більше, де крутяться немалі гроші і діють вельми поважні особи. Іншими словами, коли встряють, то є санкція. А коли після своїх дій починають пояснювати щось таке, що не дуже викликає довіру, то це вказує на пряму вказівку. Чию, то інша справа...

Місцеві спостерігачі бачать пояснення такого різкого погіршення стосунків із металургами у сказаних у п'ятницю словах Президента України Віктора Януковича. Нагадаємо, Президент підтвердив, що у лондонському суді ведеться розгляд справи щодо 50% акцій металургійного комбінату «Запоріжсталь». «За рішенням суду цей пакет заарештовано. Приблизно рік він не продаватиметься», — повідомив Віктор Янукович.

Нагадаємо, що інформаційна війна навколо продажу «Запоріжсталі» ведеться вже понад місяць. Протягом цього часу визначилися і головні конкуренти з купівлі підприємства. Це структури народного депутата Ріната Ахметова та російські групи на чолі, начебто, із «Зовнішторгбанком» (Внешторгбанком) (ВТБ), які зрештою виявилися власниками «Северсталі». Через це, що один із найбільших у Європі виробників сталі, чавуну, прокату — це не українська мова та інші «малозначущі» для наших впливових і багатих людей гуманітарні питання, то битва за нього йде по-дорослому. І тому в Запоріжжі вже мало кого дивує небачений ентузіазм правоохоронців, і мало гріє надія, що вивчення питання згаданою комісією голови облдержадміністрації буде результативним. Хоча... Хоча, зрештою, вони домовляться — так завжди у тутешніх краях бувало...

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя.

ВІДГОМІН ПОДІЇ

➤ *ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ*

Польські туристи отруїлися піцою або черешнями?

До Івано-Франківської обласної інфекційної лікарні госпіталізовано 17 польських туристів, серед яких 5 дітей віком до 15 років.

Вони відпочивали у садибі готельного типу «Синевір», що у селі Черганівка на Косівщині. Минулої неділі туристи побували на екскурсії в Кам'янці-Подільському. За даними Івано-Франківської обласної санітарно-епідеміологічної станції, повертаючись на Косівщину, вони харчувалися в піцерії та вживали черешні, які продавали біля дороги. Наступного ранку стан здоров'я поляків погіршився. Під час огляду в Косівській центральній районній лікарні було виявлено сімнадцять осіб, які потребували негайної медичної допомоги. Усі вони госпіталізовані із попереднім діагнозом «гострий гастроентерит».

Дарина НАЗАРЧУК.

➤ *КІРОВОГРАД*

Про податки розповідали діти

Завершився обласний тур Всеукраїнського конкурсу дитячої творчості «Податки очима дітей—2010». Цього року участь у ньому взяли більше тисячі школярів різного віку. Журі, до складу якого увійшли спеціалісти обласного центру дитячої та юнацької творчості, обласного художнього музею, Кіровоградської обласної організації Національної спілки письменників України та податкової служби, було важко визначитись з переможцями — мало не кожен твір претендував на призове місце, повідомляє відділ масово-роз'яснювальної роботи та звернень громадян ДПА у Кіровоградській області. У дитячо-юнацькому центрі від імені податкової служби регіону переможців привітав заступник голови ДПА в області Віктор Озерний. І вручив їм пам'ятні дипломи та цінні подарунки. Роботи, які посіли перші місця, направлені до Києва для участі у третьому, заключному, етапі конкурсу.

➤ *МИКОЛАЇВ*

Студент поширював комп'ютерні віруси

У Миколаєві співробітники СБУ затримали студента одного з місцевих вузів, який поширював шкідливі програмні продукти, призначені для несанкціонованого втручання в роботу персональних комп'ютерів.

Його взяли на місці злочину, коли він передавав черговому покупцеві диск із комп'ютерною програмою-вірусом, повідомляє прес-служба обласного УСБУ. Фахівці з інформаційної безпеки встановили, що наявна на диску програма є вірусом, який знищує інформацію на ПК. Вилучені у студента програмні продукти спрямовані для проведення судово-технічної експертизи. Слідчим відділом Управління Служби безпеки України в Миколаївській області порушено кримінальну справу за ознаками ч. 1 ст. 361-1 Кримінального кодексу України.

ФОТОФАКТ

У Миколаєві до 1 вересня планують відкрити другу чергу муніципального колегіуму.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Праведників миру зустріла Одеса

У центрі Одеси зустрічали праведників миру, що прибули в Україну зі США, Німеччини, Ізраїлю, Канади. Тих, хто у роки минулої війни, ризикуючи життям, рятував євреїв від фашистських переслідувань.

Це високе звання присвоюється рішенням інституту Яд ва-Шем, розташованого в Ізраїлі.

Україна посідає друге місце у світі після Польщі за кількістю праведників миру — у нашій країні їх 2,5 тисячі. У самій Одесі їх проживає сімнадцять. На честь цих людей у Прохорівському сквері посаджено березову алею із зазначенням прізвищ.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

У Тернополі відбулася хресна хода з нагоди прибуття ікони святої Варвари з часточкою її нетлінних мощів *(Укрінформ)*

9—11 червня Україну відвідає міністр закордонних справ Грузії Григол ВАШАДЗЕ *(Укрінформ)*

ТЕОРЕМА БУТТЯ

Випробування струмом

До донецького корпункту «Голосу України» почастішали звернення пенсіонерів зі скаргами на дії контролерів–енергетиків.

«Беспредел» та «рекет». Це не розповідь про «бандитський Донбас». Це — слова, які вживають читачі газети, розповідаючи про свої конфлікти з енергетиками. Лексика тим більше вражає, що лунає з вуст законослухняних пенсіонерів.

«Я мешкаю сама, будинок успадкувала за заповітом, — поділилася проблемою Євгенія Ткаченко із селища Сердитого під Шахтарськом. — До серпня минулого року будинок був зачинений. Коли я вліткy користувалася електроенергією, то своєчасно оплачувала рахунки, заборгованості не мала. В будинку була дуже погана електропроводка. Від стовпа до кухні дроти я замінила (викликала електриків), а в будинку вирішила поміняти навесні. У січні цього року був сильний ураганний вітер. Із виноградника впала труба і обірвала дроти. Багато разів телефонувала до електромережі і просила приїхати полагодити. Але мені відповідали: мовляв, погана дорога, і вони не можуть приїхати».

Пенсіонерка, якій виповнилося 76 років, залишилася без води, оскільки вона підключається від кухні. «У сусідів попрошу — принесуть трохи, а я на двох милицях, інвалід, не можу ходити після хвороби. Поруч жили хлопці, які працювали у відрядженні. Попросила їх підключити до кухні дроти. Вони зробили, і я користувалася водою десять днів. А в лютому 2010-го прийшли перевіряти світло. У мене все було сплачено, але контролери сказали, що кухня до лічильника не підключена. Я пояснювала, що з електромережі до мене відмовлялися їхати через погані дороги. Але перевіряльники сказали: писатимемо акт. Винна — значить, треба покарати. І відключили лічильник. Виписали штраф у 1400 гривень. Із них одразу треба заплатити 412 гривень, а решту розподілили на шість місяців. Я заплатила за підключення, знайшла таксі, поїхала до них, а вони не хочуть мене підключати: змушують придбати електронний лічильник за 551 гривню і заплатити ще 180 гривень за підключення. Хоча всім лічильники встановлювали безплатно. Отримую мінімальну пенсію, інвалід, хворію, мені роблять уколи і ставлять крапельниці, сиджу без світла вже півтора місяці. Новий лічильник мені не потрібен, у мене рік тому міняли. Прошу вашої допомоги. У нас такий хаос в електромережі, нічого не домогтися. Але ж не можна так збиткуватися над хворими літніми людьми».

А ось іще одна історія, цього разу — із міста Шахтарська, де мешкає учасниця війни 83-річна Зінаїда Старшинова. Про поневіряння пенсіонерки розповів її племінник Ігор Попков. «Працівники енергокомпанії відключили електрику і змусили платити пенсіонерку за підключення 285 гривень (тоді як місячна пенсія — 900 гривень). Заявили, що у неї не працював лічильник, тож вирішили, що старенька «хімічить», — говорить наш читач. — Пояснення Зінаїди Василівни, що насправді її кілька тижнів не було в квартирі, тому що вона доглядала хвору родичку, ніхто і слухати не хотів! Працівники енергонагляду заробляли гроші, залякуючи пенсіонерку. Попередили, що коли вона ще раз перед тим, як поїхати до іншого міста, не напише заяву, що буде відсутня в квартирі, їй відключать електроенергію знову. Сусіди-пенсіонери підтвердили, що це — звичайна практика в Шахтарську».

Ігор Попков провів власне розслідування випадку відключення квартири Зінаїди Старшинової. Його візит до начальника РЕС Андрія Колосова дав несподіваний результат. Виявилося, що в базі даних підприємства немає інформації про відключення та повторне підключення пенсіонерки! «Виходить, жінка стала жертвою шахраїв — працівників РЕС, — резюмує читач. — Вони просто скористалися своїм службовим становищем».

Конфлікти енергетиків та пенсіонерів прокоментував правозахисник Ігор Воскобойніков, який має досвід в тому числі судового захисту споживачів електроенергії. «Я порадив би людям жорстко і наполегливо відстоювати свої права, — зазначив правозахисник. — Конституція охороняє недоторканість вашої оселі. Тому ви маєте право не пускати контролерів на подвір'я чи до будинку. Або пускати тоді, коли вам це зручно, коли день і час візиту погоджено з вами. А якщо перевіряльники зайшли без дозволу, то захищайтеся. Звичайно, слабка пенсіонерка мало що може вдіяти проти здорових працівників РЕС (а вони полюбляють ходити на перевірки удвох-утрьох). Вискакуйте за двері, гукайте сусідів, перехожих, викликайте міліцію, але не залишайтеся наодинці із контролерами».

За словами співрозмовника, судові рішення, які виносяться на користь споживачів, мало хвилюють енергетиків: є мораторій на примусове стягнення коштів з таких підприємств. Таким чином держава захищає монополіста. Тому навіть мільярдні суми за виконавчими листами «Донбасенерго» не лякають. Тоді як штрафи із пенсіонерів стягуються справно...

Ліна КУЩ.

Донецька область.

***P.S.** Коли матеріал уже підготували до друку, редакція газети отримала відповіді на запити з приводу названих випадків від ВАТ «Донецькобленерго» та Донецького територіального представництва Національної комісії регулювання електроенергетики України. Завдяки втручанню газети на фасаді будинку Євгенії Ткаченко таки встановили новий прилад обліку. Щодо звернення Зінаїди Старшинової, то, за повідомленням «Донецькобленерго», «заборгованості за спожиту електроенергію у цієї адресою немає, акти про порушення правил не складалися і завдання на відключення електроенергії не видавалися». Тоді хто ж залякав літню жінку і змусив її заплатити майже 300 гривень: контролери чи шахраї?*

Автобус не їде в глибинку...

ПРОБЛЕМА ОЧИМА ВЛАСКОРА

Останнім часом в Чернігівській області почастішали зриви графіків виходів пасажирського транспорту на сільські маршрути. Виїзд автобуса нібито й не відмінено офіційно, але насправді селянин, прийшовши на зупинку, може і не виїхати з села у своїх справах. Автоперевізники у такий спосіб економлять.

Село Буди — за 18 кілометрів від райцентру. Уже майже п'ять років, як з Ічні сюди не ходить автобус. Головна причина — погана дорога. Вона «добиває» пасажирський транспорт. Та й, крім цього, водій нічого майже не заробить на «пенсіонерському» пільговому маршруті. Він везе людей, але безплатно.

— Як же добираєтеся до райлікарні або в інших справах до міста? — запитую виконувачку обов'язків сільського голови Валентину Смілу.

Вона не приховує:

— Якщо не маєш машини, платиш сто гривень хазяїну. Якщо молодший, їдеш на велосипеді. А стареньким пенсіонерам добратися в Ічню узагалі проблема. У селах при сільраді проживає 441 особа, половина з них — люди похилого віку. Добиратися останнім попутками дуже важко...

У травні у більшість ічнянських сіл, в які ще цього року курсували автобуси, нині не ходить пасажирський транспорт. При цьому за зиму не побільшало розбитих доріг! Але у ВАТ «Ічнянське АТП-17439» на те є вагома причина.

— З одинадцяти внутрішніх маршрутів нині обслуговуємо лише два, — повідомив директор автотранспортного підприємства Петро Кобзар. — Річ у тім, що не ходять ті автобуси, на маршрути яких виділялися бюджетні кошти. Для нормального фінансування внутрішньорайонних маршрутів загалом потрібно на рік мільйон 200 тисяч, а ми отримали лише 20 відсотків від цього. Торік заборгованість держави перед нами становила 240 тисяч гривень. Немає фінансів для закупівлі пального. Щоденні затрати на окремих маршрутах сягають до 400 гривень, а доходи — 40 гривень.

Він та інші керівники автотранспортних підприємств занепокоєні фактичним припиненням у цьому році фінансування — компенсації за проїзд пільгових категорій. А у селах, як правило, це 60—70 відсотків населення!

Автобуси вранці виїжджають з населених пунктів переповненими, але насправді платять за проїзд одиниці. Інші, здебільшого пенсіонери, мають право на безплатний проїзд.

З одного боку, АТП витрачає на поїздку значні суми: для купівлі бензину, оплати праці водія, придбання запчастин. А з другого боку, пасажир має право не платити за це кошти. Адже чинне законодавство його в цьому плані захищає. Щоправда, грошей у державному бюджеті на забезпечення згаданого права хронічно не вистачає. Але ж АТП — не благодійні організації! Їм не дають у борг бензин, шини, запчастини.

У більшість ічнянських сіл, в які ще цього року курсували автобуси, нині не ходить пасажирський транспорт.

Торік, як повідомив депутат обласної ради Олександр Нерета, у бюджеті на Чернігівщині було закладено 41 мільйон гривень компенсацій за проїзд пільговиків, але 4 мільйони з них в область недодано. Нині ці витрати у вигляді субвенцій держава зменшила до 36 мільйонів.

— Але проблема в тому, що, наприклад, у Коропському районі наше діюче автотранспортне підприємство не отримало на компенсацію перевезень за п'ять місяців ані копійки, — зазначив він.

У Бобровицькому районі автобуси ще обслуговують внутрішньорайонні маршрути.

— Однак ось ми винні податку ПДВ дев'ять тисяч гривень, — каже голова правління Бобровицького автотранспортного підприємства Сергій Баранчук. — Треба сплатити кошти і в Пенсійний фонд. А з чого? Там не цікавить нікого, що субвенція затримується.

Прогресивна ідея про запровадження адресної допомоги пенсіонерам має своїх опонентів на Придесенні.

Голова правління ВАТ «Ріпкинське АТП-17444» Сергій Ткаченко вважає, що у такому разі пасажирські перевезення будуть загнані у глухий кут.

— Зрозуміло, якби у наших селах проживало по 1000—1500 осіб, — каже він, — то завдяки адресній допомозі пенсіонерам у нас було б чимало б пасажирів. Але, наприклад, у Ріпкинському районі дуже багато маленьких сіл по 50—100—300 жителів. Якщо вони й платитимуть гроші за проїзд, то цього все одно не вистачить. Адже на маленькі села автобуси ходять напівпорожні. Треба, щоб на такі нерентабельні маршрути була дотація. На жаль, у районному дотаційному бюджеті такі гроші важко знайти.

...Тим часом у Деревинах, що за 25 кілометрів від райцентру Городні, приватний підприємець Віталій Криволап за 10 гривень майже щодня перевозить людей до райцентру, підбирає багатьох пасажирів і в селах по дорозі. Дорого? Зате регулярно і постійно. Тому усі вдячні перевізнику. Адже чотири роки тому без перевізника-приватника було важко дістатись у Городню. Пільговики ж можуть скористатися понеділковим автобусом місцевого АТП.

Зрозуміло, деревинський досвід — це лише один варіант виходу із критичної ситуації пасажирських перевезень. Але йдеться про рентабельний маршрут. На Чернігівщині ж дуже багато маленьких сіл. Приватник без дотації на ньому розориться. Та й автотранспортні підприємства з року в рік втрачають свої можливості через погане фінансування. Адже воно не дає можливості закуповувати нові автобуси, поліпшувати матеріально-технічне становище. Як далі бути?

Тут бажані вдумливі, гнучкі заходи із реорганізації пасажирських перевезень у регіонах.

Сергій ПАВЛЕНКО.

На знімках: добре, як у село ходить шкільний автобус, що довезе до головної траси; цього разу рейс не відмінили...

Фото автора.

Із звернення автоперевізників Чернігівщини до правління Всеукраїнської асоціації автомобільних перевізників:

«В останні роки виникла стабільна тенденція з неповного фінансування витрат автоперевізників від виконання пільгових перевезень. Недостатня компенсація за перевезення пасажирів-пільговиків (в середньому по районах на одного пільговика в місяць виділяється від 3 до 10 грн.), невідповідність планів з виплати субвенцій реальному стану перевезень — основна частина субвенції планується та виділяється в 4 кварталі, водночас пільгові перевезення виконуються в цілому рівномірно, з певним зростанням у літні місяці. Водночас органи місцевої влади вимагають стабільного виконання таких перевезень. Нестача коштів приводить до припинення приміських та міських перевезень в цілому. При цьому потерпають найбільш незахищені верстви населення».

Телефони корпунктів: Донецьк — (062) 338-50-09; Чернігів — (0642) 95-74-18

У «Мисливський хуторок» сім'ями та з друзями

ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ

З розвитком на Рівненщині зеленого туризму у найбільш мальовничих місцях з'являються бази відпочинку. Ось і в лісі, біля водойм, що неподалік селища Клесів Сарненського району, теж облаштували «Мисливський хуторок». Він приймає у комфортабельні котеджі з усіма побутовими вигодами на відпочинок любителів поліської природи на будь-які терміни, навіть на вихідні.

Біля одного з котеджів — іномарка із столичними номерами. Неподалік на мангалі готує шашлики глава сімейства, що приїхало в поліську глибинку відпочити від столичної суєти. Дружина ніжиться в кріслі під ласкавим сонечком, а їх верткий син розглядає їжачка, що злякався і звернувся у клубочок.

— Ми тут уже не вперше, — кажуть кияни. — Повітря свіже — не можемо надихатися після столичного смогу. Сьогодні рибалили з сином, катались на човні. Нагуляли апетит, тепер, самі бачите, шашлики готуємо...

— У нас сім'я середнього достатку, тож ціни на послуги тут не «кусаються», — долучається до розмови і друга половина сімейства, яка оцінює відпочинок у «Мисливському хуторку» з жіночої, практичної точки зору. — Ми розповіли про цей райський куточок нашим друзям і вони теж сюди приїздять — відпочивають, полюють на качку. Ми ж — не мисливці, то нам більше підходить риболовля...

Справді, у «Мисливському хуторку» мисливці відводять душу, полюючи на качку. Її тут самі вирощують, та ще й у місячному віці продають іншим мисливським господарствам за цілком пристойними цінами. Є тут свій інкубатор, є качина ферма для «малюків», а на водоймі вже «дорослі» качки.

— Хто хоче вполювати качку, будь ласка, — каже керівник бази відпочинку «Мисливський хуторок» (а це Сарненська філія ТзОВ Мисливського господарства «Поліське». — **Авт.**) Олександр Юркевич **(на знімку вгорі)**. — Плати гроші в касу і щасливого полювання.

— А якщо мисливець не вцілить? — допитуюсь.

— Тоді качка наша, — сміється Олександр Романович.

Переваги «Мисливського хуторка» ще й у тому, що тут немає великого скупчення людей, а відтак можна без перешкод слухати «мелодії» соснового лісу, спів пташок, биття хвиль об берег водного плеса...

Олександра ЮРКОВА.

На знімках: ось такий він, «Мисливський хуторок» на Поліссі.

Фото автора.

У НОМЕР

Крок без змоги повернутися

Коли гинуть діти — це завжди трагедія. Коли ж постає питання, що можна було б цього уникнути, якби... — хочеться на якусь мить стати чарівником, щоб повернути ситуацію до того якби і не дати юному життю так недоречно обірватися. Бо гірка мить минає, а життя, як кадри на фотоплівці, не відкрутиш назад.

У Кіровограді на одне життя стало менше. З даху висотного будинку по вулиці Конєва у запалі суперечки стрибнув 15-річний хлопець. Мовою міліцейського протоколу — не порозумівся з дівчиною, мовою буденного життя — образа засліпила так, що крок у безодню здавався найкращим виходом.

Як встановили в процесі розслідування цієї трагедії працівники міліції, з'ясування стосунків розпочалося ще на землі і продовжилося на даху багатоповерхівки, куди вибралися підлітки. Отримані хлопцем травми виявилися несумісними з життям. Незважаючи на зусилля реаніматологів дитячої обласної лікарні, він помер, понісши з собою образу в інший світ. Життя у нинішньому виявилось для нього надто коротким.

На жаль, це далеко не єдиний випадок у нашому краї, коли людина з власної волі зачиняє перед майбутнім двері. За повідомленням головного управління статистики в області, у січні-березні нинішнього року на Кіровоградщині від «навмисного самоушкодження» померли 64 особи (за аналогічний період минулого року — 70).

Ольга ПИЛИПЕНКО.

«Він пред'явив посвідчення оператора телекомпанії, а якої орієнтації чоловік — на обличчі не написано»

Двох підозрюваних у розбещенні неповнолітніх хлопчиків затримали у Вінниці. Про це журналістам повідомив головний міліціонер області Валерій Нонік.

У центрі скандалу опинилася Тульчинська школа-інтернат. Один з її вихованців (хлопчині нема ще й 17 років) декілька разів самовільно залишав територію. Повернути його вдавалося тільки з допомогою міліції. Втікач пояснював, що тікав до батька (мати померла, а батька позбавили батьківських прав, він мешкає у Вінниці). Насправді неповнолітнього чекав «добрий» дядько, який обіцяв всиновити хлопця. В інтернаті стверджують, що він дуже хотів жити в сім'ї. Саме цього дядька затримали за підозрою у розбещенні неповнолітніх хлопчиків. Ще він виготовляв порнографічну продукцію. Порушено кримінальну справу.

В іншому випадку жертві педофіла вдалося втекти. Неповнолітній хлопчик розповів про все у міліції. Правоохоронці затримали підозрюваного.

Таке навіть у сні не могло привидітися

— Він справді приходив до нас у школу, — каже заступник директора з виховної роботи Тульчинської школи-інтернату Віктор Васюта. — Пред'явив посвідчення оператора телекомпанії. На вигляд — серйозний чоловік. Сказав, що в них у сім'ї двоє дітей. Просив надати можливість поспілкуватися з хлопчиком. Назвав його ім'я, прізвище. Казав, що знайомий з ним. Має намір усиновити дитину.

Гостю надали можливість для зустрічі. «Вони спілкувалися у моєму кабінеті і в моїй присутності, — продовжує Віктор Васюта. — Я переконався в тому, що дитина справді знає цього чоловіка. І не заперечує проти усиновлення. Хлопчик не раз казав, що дуже хоче жити в родині. Про це знали вихователі. Неодноразово він говорив про це дітям... Ми теж за те, щоб діти могли жити якщо не з біологічними батьками, то хоча б у нормальних сім'ях».

За словами співрозмовника, він детально пояснив гостю правила усиновлення. Для цього потрібен дозвіл із служби захисту дітей. Процедура його отримання передбачена чинним законодавством. Створено спеціальні курси для кандидатів на усиновлення, є банк даних тощо.

> Хлопчина дуже хотів жити у сім'ї.

— Я попередив чоловіка, що без наявності таких документів йому надалі не нададуть можливості зустрічатися з дитиною, навіть попри те, що вони знайомі і дитина не проти цього, — продовжує Віктор Васюта. — Після того чоловік більше не з'являвся у школі. Тобто він був у нас один-єдиний раз.

Співрозмовник уточнює, що жодного контакту з незнайомими діти не можуть мати без наявності у відвідувачів згаданих вище документів. Віктор Олексійович у школі-інтернаті працює уже 24 роки. Каже, у сні не могло таке привидітися, про що дізнався згодом.

— Приїхали в школу правоохоронці, від них дізнався неприємну інформацію, — каже співрозмовник. — За весь час моєї роботи нічого такого й близько не було. В голові таке не вкладається.

— Де нині дитина?

— Забрали з собою слідчі...

На запитання, куди тікає, хлопець відповідав: «До батька»

Як стверджує Віктор Васюта, хлопець двічі тікав з інтернату. Тут він з 2007 року. У Тульчин його направили з Вінниці. Там він перебував у притулку «Добро». До того виховувався у Немирівській школі-інтернаті. Сам він комунікабельний, тому легко знайшов спільну мову з дітьми у новому колективі. Заступник директора школи Тамара Кузик каже, що захоплювався малюванням. Грав у вокальному ансамблі. Брав участь у шкільних заходах, зокрема, маскараді.

Вихованцям, які виявляють бажання відвідувати заняття у міській музичній чи художній школі, надають можливість залишати територію інтернату. Для цього вони пишуть заяву, і їм видають відпускне посвідчення. В ньому зазначаються години залишення території интернату і повернення на неї. Приблизно рік хлопчина щотижня ходив у місто на заняття в художній школі.

Про його втечу з інтернату в обох випадках вихователям повідомили діти. «Перших три дні ми розшукували його своїми силами, — каже Віктор Васюта. — А тоді вже заявляли у міліцію. Саме міліціонери обидва рази повертали його до нас. На запитання, до кого він тікає, відповідав, що до батька. Більше нічого не розповідав».

Його зустрінуть, як свого

— Сподіваюся, коли все закінчиться, хлопець повернеться до нас і продовжить навчання, — каже Віктор Васюта. — Він перейшов у десятий клас. На запитання як зустрінуть його діти, співрозмовник упевнено відповів: «Зустрінуть, як свого». За його словами, діти в інтернаті особливі. Вони тут всі, як одна сім'я. Заступник директора розповів випадок, коли один з вихованців повернувся після відбуття терміну покарання за гратами. «Ніхто йому жодного разу не дорікнув, ніхто не насміхався над ним, — каже Віктор Васюта. — Тут у кожного надламані, надщерблені долі. Біда їх згуртовує, об'єднує. Тому я впевнений, що з розумінням поставляться до ситуації, що склалася». Дітям про цей факт, звичайно, нічого не розповідають. Але вони й без того про все знають. «Якщо мені жартома казати, що скоро стану телезіркою, значить, чують, які пояснення даю журналістам. Дуже серйозно сприймають цей випадок. Уболівають за школу. Бо для них це ще й другий дім».

Заступник директора не відкидає ймовірність того, що дитину можуть перевести в інший навчальний заклад. «Це не від нас залежить. Яке рішення прийме обласне управління освіти, так воно й буде».

Віктор СКРИПНИК.

Учора стартувала громадянська акція «Одеса спілкується українською!» (*Укрінформ*)

Кабмін скоротив граничну чисельність працівників свого секретаріату з 1061 до 983 *(Укрінформ)*

Токмак — батьківщина першого радянського трактора

ОСТРІВЦІ ЗАБУТОЇ ІСТОРІЇ

Коли добирався у відрядження до Токмака, всю дорогу чомусь мозолила думка — звідки посеред степів виникло це потужне промислове місто, і чому воно потужне і промислове вже в минулому? З останнім запитанням усе просто — всі, від кого це залежить, їздять на німецьких та японських дизелях, а наші їм якось байдуже...

Хоча чому з такого сумного починати, краще з прадавнього — героїчного і міфічного. Протягом віків усе життя Приазовського степу трималося ближче до річок. Одна з таких — річка Молочна. Мандрували цими місцями і скіфи, і сармати, і печеніги. Пізніше десь тут траплялися й сутички останніх з русичами, а потім надовго запанувала Золота орда. Кажуть, що улус (область) Джучи — старшого сина Чингізхана, розкинувся від Іртиша на Сході до тих місць, куди «ступить копито монгольського коня» на Заході. Їх, ці західні території, називали у XIII—XIV ст. Токмаком. Відомості про це знаходимо в книзі директора місцевого краєзнавчого музею В. І. Медведського: «Токмак: археологія, історія». Тут варто підкреслити і таке: згадана межа монголо-татарських володінь не обов'язково проходила у районі сучасного міста Токмак. Адже таку назву тільки в Україні та Росії носять близько двадцяти населених пунктів, річок, гірських перевалів, урочищ.

То що ж воно означає — Токмак? І блюдце — поселення починалося у такій собі природній чаші рельєфу, і сите місце, і гостроверха шапка, і місце бою тощо. До речі, саме вздовж лівого і правого берегів річки Молочної йшли відомі Ізюмський та Муравський шляхи. Якими, на жаль, не тільки чумаки сіль возили, а й здійснювалися татарські набіги на землі сучасної України та Росії, а потім невольників гнали до Криму.

Попри древню історію краю — підтверджену численними археологічними знахідками, біографія самого міста Токмак порівняно недовга. Розпочалася вона в період освоєння Російською імперією Дикого поля — земель ногайських татар. Зокрема, село Токмак створили 1784 року, поселивши тут так званих державних селян. Новий імпульс розвитку краю дали німецькі переселенці-менонiти. Вони облюбували місцину, яку назвали Гальбштадтом (нині Молочанськ Токмацького району), і з 1820-х років почали розвивати тут перше на всю Таврійську губернію виробництво — спочатку сукна, потім оцту. До Токмака ж потужна на ті часи промисловість, яка на ціле століття визначала його статус і добробут, прийшла лише 1882 року. Саме тоді німець Фукс, а через три роки австрієць Клейнер створили свої заводи з виробництва сільськогосподарських машин. Виробництво розширювалося — станом на 1913 рік загальний капітал двох заводчиків становив 12 мільйонів рублів. Величезні на той час гроші! До речі, окрім сілок, жниварок, молотарок тут було налагоджено виробництво нафтових двигунів, а з початком Першої світової війни і ремонт автомобілів для потреб Південно-Західного фронту.

Революційні бурі принесли в Токмак не тільки виробничу розруху — були періоди, що місто по кілька разів на місяць переходило із рук в руки, — а й великий голод. Останній у тутешніх місцях охопив територію з населенням у майже мільйон осіб. (Ось вам і «сите місце», якщо до нього «вміло» докласти рук). До слова сказати, 1932—1933 роки теж цими місцями пройшлися справжньою косою Голодомору. Адже чи не найтрагічнішими були його наслідки по тодішній Дніпропетровській області (Запорізька заснована лише 1939 року) саме в Токмаку.

Однак повернімося до початку 20-х. Станом на 1922 рік, коли закінчилися денікінщина, врангелівщина і махновщина, а радянська влада зміцніла, почалася націоналізація промисловості. Чотири токмацькі заводи були об'єднані в один — завод «Червоний прогрес». Той уже наступного року зміг похвалитися своєю продукцією — трактором «Запорожець». Останній на виставці у Москві отримав золоту медаль, обігнавши за характеристиками навіть знаменитий «Фордзон». Отож Токмак є батьківщиною першого радянського трактора. Випускали його аж до 1927 року (згадаймо, коли з'явилися флагмани тракторобудування в СРСР — ХТЗ, СТЗ, ЧТЗ), а потім завод перепрофілювали на виробництво двигунів внутрішнього згорання, в основному — дизелів. Про значення цього заводу для економіки СРСР може свідчити хоча б те, що через тиждень після визволення Токмака, тобто вже 28 вересня 1943 року, почалася відбудова заводу імені Кірова (так він став називатися у 30-ті роки). 1976 року дизелебудівний завод отримав назву ВО «Південдизельмаш». На піку свого виробництва він експортував продукцію до 60 країн світу і давав роботу 11 тисячам працюючих. Але... коли ми із старшим науковим співробітником токмацького музею Іриною Удод підійшли до прохідної підприємства, то побачили лише наклеєний зсередини на скло аркуш паперу формату А4: «ВАТ «Південдизельмаш» не працює». От і всі оголошення...

Зупинка такого гіганта підкосила економіку Токмака. Тут ще діють кілька промислових виробництв, не опустив рук середній та малий бізнес, та значна частина людей змушена шукати роботи в інших місцях. Обласна влада збирається знайти інвестора. Добре, щоб хоч не такого, котрий заплатить копійку за величезний завод, а потім потихеньку все сплавить на металобрухт — таких випадків у наших краях безліч. Окрім усього, ще й варто поспішити. Ледь не 15 років простою дуже позначається на кваліфікації тих, які 1988 року видали за ворота «Південдизельмашу» рекордні 10 тисяч двигунів потужністю до 600 кінських сил...

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запорізька область.

На знімку: пам'ятник нафтовому двигуну (початок XX ст.).

Фото автора.

Розбудити, вислухати, об'єднати

ВОЛОНТЕРИ

Розмова в дорозі

Ніч застала нас далеко від дому. На щастя, під'їхав бус, в якому знайшлося одне місце на двох. Водій виявився балакучим. «З Грицева їдете, кажете... І ради чого це вихідного дня дома не сидиться?»

— Там збиралися люди з різних областей, які хочуть відродити наші села.

— А їм добре платять?!

— Технічну й матеріальну підтримку вони мають. Але працюють не для того, щоб сколотити власний капітал.

— Якісь дивні. Вони що, у себе вдома вже все поробили?

— Навряд. Усього не переробиш.

— А чому я ніде про це не чув? У моє село їх теж можна запросити?

Помідори з Інтернету

З великим інтересом спостерігають у різних куточках України за реалізацією партнерського проекту «Створення корпусу волонтерів для сільських громад України» Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Хмельницької обласної громадської організації фонду «Стара Волинь» та корпорації «Сварог Вест Груп». У його рамках здійснюється вже другий набір добровольців, котрі готові два роки жити та працювати в селі, щоб активізувати громаду, допомогти людям віднайти родзинку своєї місцини й громади, об'єднати формальних та неформальних лідерів, підказати, де є ресурси для розвитку. Автори проекту вважають: спеціально підготовлена людина зі сторони це може. Перший набір був здебільшого на півночі Хмельниччини, а вже за рік обізвалися з усіх куточків України — так різко зросла популярність Корпусу. До офісу проекту в Грицеві Шепетівського району на Хмельниччині приїздять і представники громад, місцевої влади. Селяни спочатку дивуються, що вони комусь потрібні. Не знають, що є «третій сектор», громадські організації. Сумніваються, чи вдасться достукатися до всієї громади. А там, дивись, уже й дня не можуть жити без того, аби дізнатися щось нове від свого волонтера. Щось схоже трапилося в селі Сеньків на Тернопіллі. Там теж руками махали: та навіщо нам той Білл Гейтс і що це за публічний (ха-ха!) Інтернет у бібліотеці? Нині завдяки інтернет-новинкам щодо вирощування томатів, які відшукала для них сільська бібліотекарка, масово вирощують помідори, розбагатіли.

За час своєї діяльності волонтери допомагають започаткувати в селах інформаційні центри, створити групи стратегічного планування, виявити і залучити додаткові ресурси, реалізувати місцеві міні-проекти. А головним завданням директор проекту Михайло Ганаба бачить запуск у кожній громаді «механізму» постійного розвитку. Мало зробити одну добру справу: почистити громадські криниці, прибрати стихійні смітники, збудувати автобусну зупинку. Необхідно, щоб після реалізації задуму люди далі хотіли робити разом корисне. Нині вже шість міні-проектів від громад прийняті до фінансування «Старою Волинню». Своїми враженнями про співпрацю з Корпусом і процес «прокидання» громади поділилися сільський голова з Новичів Шепетівського району Валентина Михальчук та директор школи, координатор від громади Ніна Щербатюк. «Ми хочемо переорієнтувати дозвілля сільської молоді на здоровий спосіб життя, привчити її до систематичних занять фізкультурою. За два місяці спорудимо спортмайданчик. Будуть здорові — буде кому відроджувати Новичі». Загальний бюджет проекту становить понад 14 тисяч гривень, більше шести — внесок громади. Схожий проект і в селян Лозичного. Тут закладуть міні-парк та спорудять дитячий майданчик. «Культурне дозвілля — це реально» — назвали проект лозичняни. Але чому в більшості сіл воно досі нереальне?! У Лозичному теж понад 50 відсотків бюджету — внесок громади. І це не так гроші, як благодійна праця, саджанці дерев тощо.

Авторитетна думка

Директор фонду сталого розвитку «Стара Волинь» Наталія Гнатюк: «Сільська громада — основа, яка повинна стати передумовою сталого розвитку України. Без села Україна може перетворитися на країну, яку важко буде ідентифікувати. Неправда, що в селах нема ресурсів. Вони є, але стають видимими, коли люди об'єднуються. До прикладу, найбільший загін волонтерів з Миколаївщини вже отримав запевнення сільських голів: допоможуть волонтерам транспортом, нададуть житло».

Загін в особах

Усі звернули увагу на новачка — молодого хлопця на інвалідному візку. Юрій Островський **(на знімку в центрі)** із села Полянь Славутського району теж хоче стати волонтером. Зовсім недавно він отримав диплом юриста, дистанційно закінчивши Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». У Поляні організував та очолив осередок громадської організації Союз інвалідів України. Разом із друзями має намір відстоювати інтереси односельців. Узяти хоча б проблеми з електропостачанням. Полянь поруч із першим блоком АЕС, де все сяє, а село часто сидить без світла. Бо мережі старі, не витримують напруги. У Юрія та його товаришів найперший спосіб спілкування — через Інтернет. Юрій бере в зуби паличку і «біга€» нею по клавішах комп'ютера так швидко, що інші ручкою пишуть повільніше. У його селі більше ніхто не користується світовою «павутиною». От і виходить, хлопець став найпередовішою людиною своєї Поляні. Саме він та його друзі відшукають для неї таку інформацію, яка допоможе їй піднятися.

— Щороку готуватимемо по 30 волонтерів. Це дуже мало. Тому хочемо створити комунікаційну мережу, яка об'єднає не 30 громад, а всю Україну, — ділиться Михайло Ганаба. — Для цього підбираємо регіональних координаторів. Нині іде процес реєстрації нашого Корпусу як окремої міжнародної організації. Також звертатимемося до держави щодо фінансового забезпечення на постійній основі. У нашій країні зневажливе ставлення до праці, а до такої, як у нас — дармової — ще зневажливіше. Час змінити зневагу на шану. Адже наші добровольці не просто готові працювати в селі, вони готові йому служити.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Фото Романа ВЛАСОВА.

Зупинка такого гіганта підкосила економіку Токмака

ЗА ЛИСТОМ ЧИТАЧА

На вісім сіл і один хутір

Звістка про те, що через фінансові труднощі збираються закрити Медведівську дільничну лікарню, вмить облетіла районом. Люди запитували одне в одного: невже медичний заклад, який більше ста років прослужив не одному поколінню селян, перестане тепер існувати? Медведівчани та їх сусіди почали бити на сполох, привертаючи увагу влади, преси, громадськості до навислої загрози. Звернулися і до черкаського корпункту «Голосу України».

— «Гроза» із закриттям нашої лікарні ніби прошуміла, — зустрічає **старша медсестра Ольга Бегеза,** показує амбулаторію й розповідає про історію лікарні. — Це був земський медзаклад. Поставив його для жителів Медведівки та навколишніх сіл відомий цукрозаводчик і благодійник Терещенко. Приміщення ці досі добротні й теплі, бо побудовані з кедра та дуба. Ми своїми силами не раз робили ремонт, то бачили, який міцний використано матеріал.

Ольга Андріївна пригадує роки розквіту лікарні, в якій вона пропрацювала майже сорок років.

— Я тут й двох дітей своїх народила, — з ностальгією ділиться ветеран праці. — Адже у 60-х роках минулого століття лікарня мала не лише терапевтичне, а й пологове і хірургічне відділення. Світлої пам'яті хірург Володимир Михайлович Стеблина проводив по три-чотири операції на день. Робив навіть пересаджування шкіри! Згодом хірургію закрили, і всю нашу апаратуру перевезли до однієї з черкаських міських лікарень.

Зараз дільнична лікарня обслуговує жителів восьми сіл і одного хутора. Це близько шести тисяч населення. До найдальшого населеного пункту — хутора Буди — понад 18 кілометрів. Якщо звідти надійде виклик по медичну допомогу, то допотопному дільничному «УАЗу», що розсипається на ходу, годі добратися місцевими крутоярами до хворого.

— Уже не один рік ми просимо новий автомобіль «швидкої допомоги», — бідкається головний лікар Іван Бондар. — Потрібен він нам до зарізу. Адже відстані у нас між селами чималі, не скрізь ходять автобуси, тож добратися лікареві до хворого чи навпаки — дуже складно.

Зараз у «терещенківській земській» працює вісім медсестер та два лікарі. Це сам Іван Бондар та ветеран медицини, досвідчений терапевт Любов Шкребтій. Лікарня має два корпуси: амбулаторію і стаціонар, розрахований на 10 ліжок. Опалюється приміщення дровами. Медведівка, як і більшість сіл Чигиринського району, досі не газифікована.

— З опаленням ми ще можемо миритися, — продовжує Іван Савович. — А ось з куцим фінансуванням — ніяк. Бюджету, який виділяє нам місцева влада, вистачає тільки на зарплату медпрацівникам та на надання невідкладної медичної допомоги. Кошти на лікування хворі повинні шукати самі. А ми побираємося у населення та підприємців... Просимо олію, крупи, картоплю. За щоденним кошторисом лікарня має право витрачати на харчування хворого всього 4 гривні 79 копійок.

І все ж таки, попри купу інших турбот, нині найгострішою проблемою Медведівської та інших дільничних лікарень є відсутність кадрового поповнення.

— Я вже давно заслужила відпочинок, — ділиться терапевт Любов Миколаївна. — Тільки у Медведівській лікарні пропрацювала понад 30 років. Тому із задоволенням залишила б своїх пацієнтів під опіку молодому лікареві. Аби знайшовся такий, що погодився працювати в селі.

Мріє передати молодшому поколінню медпрацівників свій пост і головний лікар Іван Бондар.

— Сьогодні ми маємо багато нарікань від жителів, бо не видаємо працюючим лікарняних листів, — називає одну з больових точок закладу. — Чому? Бо за інструкцією це право має лише головний лікар-терапевт. Я ж за фахом — стоматолог. Ось і їдуть хворі, з температурою чи з травмою, за 35 кілометрів у районну лікарню, щоб отримати листок тимчасової непрацездатності. Аби приїхало на роботу у Медведівку молоде подружжя лікарів-терапевтів — цю проблему вдалося б розв'язати. А ще, — додає, — відпустити на заслужений відпочинок Любов Миколаївну, котра на прохання людей працює, хоч сама вже не зовсім добре почувається.

Утім, Іван Савович добре знає, що місцева влада не готова прийняти молодих фахівців. Бо вона, сільська рада, неспроможна забезпечити лікарів житлом. У неї — дотаційний бюджет.

— За останні кілька років, — ділиться з цього приводу головний лікар Чигиринської райлікарні Анатолій Тамко, — у селі Рацевому для подружжя медиків придбали будинок. Але це виняток, а не правило. Через низьку зарплату, відсутність житла випускники медуніверситетів не поспішають на роботу не лише в село, а й у райцентри й невеликі міста.

Підтверджує цю сумну тенденцію й Валентина Фесенко, головний спеціаліст відділу юридично-кадрової роботи головного управління охорони здоров'я та медицини катастроф Черкаської ОДА:

— Протягом 2009 року, — зазначає вона, — в області за рахунок бюджетних коштів придбано всього три квартири для молодих фахівців. Не можуть новоспечені лікарі купити собі житло і в кредит. Адже для того, щоб видали документи на отримання позички, необхідно стати на квартирну чергу. А щоб внести своє прізвище у ту горезвісну чергу, потрібно мати прописку. Ось таке виходить замкнуте коло...

ДОВІДКА

Нині на Черкащині не вистачає понад 1520 лікарів. У 2009 році з 116 направлених в область випускників медуніверситетів прибуло на роботу 83 особи.

Зараз, розповіли медпрацівники, на Черкащині готуються здійснити пілотний проект щодо реформування галузі. Як це вже бувало, влада шукає не грошей, щоб реанімувати медицину, а використовує адміністративні важелі, котрі ні до чого доброго ще не приводили. Чого варта ідея ліквідувати у райлікарнях, де за рік з'явилося на світ менше 300 новонароджених, пологові відділення? Або «оптимізувати» кількість дільничних лікарень, ФАПів та амбулаторій? Зараз в селі медична допомога й так малодоступна, а що буде, коли віддалити її від мешканця сільського населеного пункту ще на десяток-другий кілометрів? Невже не знають автори «пілоту», що у колишніх колгоспників немає власного автотранспорту, щоб добратися до лікарні? І що до багатьох «глибинок» автобус курсує лише вихідними днями?

На всі ці запитання, думається, нова влада повинна обов'язково відповісти. Перш ніж братися за «переформатування» сільської медицини. І ще добре було б ініціаторам черкаського пілотного проекту згадати видатних українських промисловців-меценатів Симиренків, Яхненків, Терещенків. Ці добродії побудували для простого люду такі лікарні, котрі досі надійно служать їх землякам. Й не чиновникам «нового покоління» закривати, руйнувати те, що споруджено для людей на віки.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: невтомна «мати Тереза» половини чигиринських сіл лікар Любов Шкребтій (праворуч)**, старша медсестра Ольга Бегеза та 80-річна пацієнтка Ганна Яремака.**

Фото автора.

ВІСТІ ІЗ ЗАПОРІЖЖЯ

Зірваний вітром лист шиферу травмував 8-річного інтернатівця

Під час прогулянки вихованців Новомиколаївської школи-інтернату для дітей з дефектами мови поривом вітру зірвало з даху лист шиферу. Падаючи, важкий лист ударив по голові 8-річного хлопчика. Постраждалого одразу доставили до місцевої райлікарні, а наступного дня — до Запорізької обласної дитячої лікарні. Там дитину негайно прооперували і, як повідомили «Голосу України» в приймомну відділенні клініки, постраждалого з позитивною динамікою уже переведено з реанімації до хірургічного відділення.

Резонансні злочини скоєно підлітками

Нещодавно в області одразу два злочини було скоєно підлітками. Зокрема, у Ленінському районі з двору біля будинку вкрали «Москвич». Прикметно, що підозрюваним виявився хлопчина... 12 років.

Того само дня до міліції надійшло нове повідомлення, уже про крадіжку зі зломом та подальшим підпалом кількох кіосків на ринку селища Комишувахи, що в Оріхівському районі. Як з'ясувалося, 15-річний зловмисник, у якого вже не раз були проблеми із законом, перепиляв замки в кіосках із пресою, напоями, миючими засобами та косметикою. Вирішивши замести сліди, він підпалив кіоск з газетами. У результаті постраждали й інші торговельні точки ринку. Зловмисника затримано, триває слідство.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

«Ваш син не загинув в Афганістані»,

або Цинічний постріл у матір воїна-інтернаціоналіста...

До чернігівського корпункту «Голосу України» звернулася депутат Прилуцької міської ради Світлана Яременко. Вона — матір померлого від ран, отриманих в Афганістані, воїна. Її син, Сергій Водолазський, 25 вересня 1985 року намагався під час бою з душманами надати медичну допомогу пораненому лейтенанту, але й сам потрапив під прицільний вогонь — отримав «наскрізне поранення шиї» з «тяжким забиттям спинного мозку». Виявляється, якби він тоді загинув, то нині в матері... не було б проблем!

Двадцятирічного фельдшера-стрільця друзі винесли в безпечне місце. Невдовзі його перевезли до нейрохірургічного відділення республіканської лікарні в Душанбе, згодом до госпіталю міста Сестрорецька. На жаль, попри зусилля матері, лікарів, хлопцю не легшало. Лікувався в Ленінграді, Донецьку, Києві, Лисичанську, інших містах. Прикутий до ліжка юнак намагався освоїти різні методики оздоровлення, по кілька годин, хоч як це йому було нелегко, займався фізичними вправами. Та доля розпорядилася безжально. У грудні 1994-го після 9 років щоденної боротьби з хворобою кавалера ордена Червоної Зірки не стало... Фактично він так і не вийшов із того злощасного бою, який забрав у нього радість жити повноцінно, займатися улюбленою справою.

Із 1997 року на Чернігівщині родинам загиблих воїнів-афганців надається стовідсоткова пільга в платі за житлово-комунальні послуги. Це, так би мовити, місцева ініціатива. Обласна Спілка ветеранів Афганістану щороку звертається до місцевих органів самоврядування, щоб депутати на своїх сесіях вирішували питання про стовідсоткову компенсацію житлово-комунальних послуг батькам загиблих солдатів, офіцерів. Зрештою, таке подання надіслано у Прилуки й цьогоріч. На основі його й була підготовлена для затвердження програма «Пільги місцевої влади на компенсацію оплати житлово-комунальних послуг сім'ям воїнів, загиблих в Афганістані, та інвалідам по зору — членам УТОС».

— Я й не підозрювала, коли голосувала за неї на 81-й сесії 25 березня цього року, що мене не буде у списку пільговиків, — каже депутат, яка перед цим 13 років отримувала цю пільгу.

Невдовзі жінку звинуватили в тому, що вона не платить за комунальні послуги. Світлана Володимирівна досить активна партійка, вона — голова фракції «Батьківщина» в міськраді. Тож звинувачення її в навмисних неплатежах було досить образливим і болісним.

Але опоненти справді «підловили» супротивника: депутат Тетяна Клименко подала запит на ім'я секретаря ради Володимира Папазова, і почалося розслідування... А мати воїна-афганця у свою чергу змушена була ходити по інстанціях, брати відповідні довідки, які підтверджували її статус пільговика.

Зрозуміло, якби С. Яременко була тихим і спокійним народним обранцем, ніхто її не зачіпав би. Та вона має неспокійний характер, бійцівські якості, постійно «розбурхує» місцеву владу, тож явно «дістала» своїх відкритих і прихованих опонентів, і вони змушені були знайти якусь «зачіпку» для дошкульної відповіді.

Голова обласного комітету загиблих матерів в Афганістані Лариса Кожель пояснила, що цього року у зв'язку із кризою було вирішено подавати подання на стовідсоткову компенсацію пільг тільки родинам, в яких рідні загинули, пропали безвісти лише на території бойових дій.

— Таких у нас 117 солдатів та офіцерів, — повідомила вона.

Схоже пояснення дав і заступник голови Чернігівського обласного відділення Української спілки ветеранів Афганістану Станіслав Віхров.

Проте в Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», у статті 10, пільги поширюються так само і на членів родин, якщо їхні представники померли в мирний час від тяжких ран, отриманих на війні. Ось хто підпадає під дію цього законодавчого акта:

«сім'ї військовослужбовців, партизанів, підпільників, учасників бойових дій на території інших держав, прирівняних до них осіб, зазначених у статтях 6 і 7 цього закону, які загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час захисту Батьківщини або виконання інших обов'язків військової служби (службових обов'язків), а також унаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті або одержаного в період проходження військової служби чи на території інших держав під час воєнних дій та конфліктів».

С. Яременко вважає, що ініціатори її знеславлення дали Чернігівському обласному відділенню Української спілки ветеранів Афганістану неправдиву інформацію про обставини смерті її сина, внаслідок чого його зарахували до таких, які пішли з життя не з причин участі в бойових діях.

— Світлана Володимирівна на законних підставах перебуває в Єдиному державному автоматизованому реєстрі пільговиків, — підтвердила начальник управління та соціального захисту населення Прилуцької міської ради Галина Малиш.— Вона має право на 50-відсоткову знижку за користування житлом, комунальними послугами. А те, що її міськрада надавала ще й додаткову 50-відсоткову знижку на згадане, то все це залежить від волі депутатів.

Зрозуміло, для С. Яременко як матері померлого від ран солдата матеріальне становище не загрозиться вкрай від дій її опонентів. Хоча, безумовно, нині й ці «пільгові» гривні не були б зайві. А ось духовну рану вони завдали. Від пострілу з байдужості, черствості й цинічності вона навряд чи завтра загоїться.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

Від редакції. *Як повідомила Світлана Володимирівна, на 83-й сесії Прилуцької міськради депутати додатково внесли її до списку пільговиків. Але ніхто із кривдників не вибачився перед нею за завдану образу.*

Якби була тихим і спокійним народним обранцем, ніхто її не зачіпав би

У серпні буде офіційно введено в експлуатацію АЕС в іранському Бушері, *заявив прем'єр-міністр РФ Володимир Путін (УНІАН)*

Міністр агрополітики Микола ПРИСЯЖНЮК вважає забезпечення мінімальних цін за рахунок сільгоспвиробника несправедливим, зважаючи на ринкові відносини *(Укрінформ)*

Бюджет — категорія економічна, а не лише політична

СХІД І ЗАХІД РАЗОМ: ДУМКА ВЧЕНИХ

Держбюджет на 2010 рік прийнято з великим запізненням. На це були об'єктивні причини. Не будемо також зачіпати якість головного фінансового документа держави. Та вже нині годилося б розпочати роботу над бюджетом на наступний рік, урахувавши помилки і суттєво змінивши підходи. Тому хочемо висловити своє бачення формування якісно нової моделі бюджету держави в умовах ринкових трансформацій та євроінтеграційних процесів.

Потрібна власна модель

Зважаючи на те, що в бюджеті тісно переплітаються різні інтереси та суперечності, він є об'єктом боротьби різних ідеологій, наукових концепцій, політичних переконань, бізнесових інтересів, уявлень про справедливість. Водночас нас переконують у тому, що бюджет держави є суто політичною категорією і має відображати винятково інтереси влади. Насправді це не так. Бюджет передусім є економічною катего- рією. Через нього держава здійснює розподіл і перерозподіл ВВП. Лише завдяки гармонійно організованому розподілу можна активно і дієво впливати на всі стадії суспільного відтворення, зокрема, на виробництво, обмін та споживання. Без глибокого розуміння сутності бюджету та використання теоретичних положень на практиці всі заходи держави будуть хаотичні, невпорядковані, безрезультативні, оскільки практика без теорії — сліпа, а теорія без практики — мертва.

За сутністю бюджет держави є об'єктивною економічною категорією, пов'язаною з розподілом і перерозподілом ВВП для формування і використання централізованого фонду грошових коштів. Бюджетні відносини виникають на стадії розподілу і за його допомогою регулюють інші стадії суспільного відтворення, зокрема, виробництво, обмін і споживання. Значення стадії розподілу в суспільному відтворенні — головне. За цими пропорціями у процесі розподілу можна стимулювати або обмежувати обсяги виробництва, характер, напрями і величину обміну та споживання. Зростання обсягів виробництва без урегульованого розподілу не має сенсу. Саме завдяки розподілу визначається частка ВВП, яка належить кожному учаснику матеріального виробництва: підприємцям, державі, робітникам та службовцям. Якщо ці пропорції буде порушено, то подальший процес суспільного відтворення стане проблематичним. Так, наприклад, заниження частки ВВП, яка належить робітникам і службовцям, обмежить обмін і споживання, що як наслідок спричинить скорочення обсягів виробництва або спровокує економічну кризу. Аналогічною може бути ситуація внаслідок урізання частини ВВП, яка належить державі. Тому, організовуючи розподільчі відносини, суспільство має визначитися з оптимальними пропорціями, які сприяли б активному розвитку всіх стадій відтворювального процесу.

Бюджетні відносини об'єктивні, вони не залежать від волі суб'єкта, яким є держава в особі органів влади. Суб'єкт не може змінити чи вдосконалити ці відносини, а зобов'язаний їх усвідомити, зрозуміти й використати при формуванні бюджетного законодавства та його виконанні. Бюджет держави формується за рахунок внутрішніх (ВВП, частина національного багатства) і зовнішніх джерел. Основним джерелом його наповнення є ВВП. Держава організовує розподіл і перерозподіл ВВП в інтересах усіх членів суспільства та суб'єктів суспільного відтворення. З одного боку, вона, як один із власників засобів виробництва, має право на певну частку ВВП на стадії його первинного розподілу. З другого — виконує суспільні функції (управлінську, соціальну, економічну), що конституційно закріплені за нею. Без необхідного обсягу грошових коштів здійснити їх неможливо.

Загалом бюджетним відносинам властивий всеохоплюючий характер, вони дуже складні, багатогранні, масштабні. Серед розмаїття бюджетних відносин розрізняють такі основні групи грошових відносин: між державою та підприємствами, організаціями та установами державної форми власності; держави з підприємствами та організаціями змішаної форми власності (акціонерні товариства, спільні підприємства тощо); між державою та підприємствами, організаціями й установами, що перебувають у приватній власності; держави з громадськими організаціями; між державою і населенням; між Україною та іншими державами і міждержавними організаціями.

Сукупність перерахованих відносин характеризує бюджет як економічну категорію і знаходить матеріальне відображення в основному централізованому фонді грошових коштів держави. Враховуючи наявність в Україні різноманітних ланок фінансової системи, яким відведена специфічна роль у розподільчому процесі, бюджету належить центральне місце. Це обумовлено тим, що через бюджет здійснюють розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту в усій його повноті. Іншої ланки, що могла б забезпечити в такому масштабі розподільчі та перерозподільчі процеси, в держави немає.

Основне призначення бюджету полягає в мобілізації до основного централізованого фонду грошових коштів держави такого обсягу фінансових ресурсів і в такі терміни, які дали б їй можливість у повному обсязі та вчасно профінансувати всі заходи, пов'язані з якісним виконанням своїх функцій. Забезпечення такої мобілізації і використання коштів централізованого грошового фонду держави здійснюються під час розподілу та перерозподілу ВВП. Розподіляючи його, держава зобов'язана обирати оптимальну модель. За її дотримання можна якнайкраще задовольнити потреби всіх учасників бюджетних відносин, забезпечуючи при цьому необхідне співвідношення між виробництвом та споживанням матеріальних благ. Якщо такі пропорції порушуються, то це призводить до сповільнення темпів зростання ВВП у майбутньому.

Збільшення обсягів зведеного бюджету та його питомої ваги у ВВП характеризує посилення впливу держави на розподільчі процеси та, відповідно, ролі бюджету в регулюванні соціально-економічного розвитку суспільства й поліпшенні економічної ситуації. Такі тенденції, на нашу думку, варто вважати позитивними, оскільки за цих умов Україна може наблизитися до економічно розвинутих країн Північної Європи, де за допомогою бюджету розподіляється половина і більше ВВП. Модель такого розподілу ВВП називають скандинавською. Вона характеризується, з одного боку, високим рівнем централізації ВВП (50—55 відсотків), а з другого — активною соціальною політикою, за якою соціальними виплатами та послугами користуються практично всі прошарки населення. Модель розподілу ВВП за допомогою бюджету в межах 35—45 відсотків називають західноєвропейською. Вона базується на засадах конкуренції між державним і приватним секторами за принципом «золотої середини» в умовах оптимізованого рівня оподаткування та сфери державного фінансування соціальних послуг. Ці дві моделі можуть бути використані в Україні за наявності відповідних умов. Сьогодні таких умов у нас немає. Третя модель розподілу ВВП, за якої його централізація є мінімальною (25—30 відсотків), протилежна європейським моделям.

Сергій ЮРІЙ.

Вона передбачає невисокий рівень оподаткування й мінімальне втручання держави в соціально-економічні процеси. Така модель може бути реальною для України за умови кардинальної зміни пропорцій між необхідною та додатковою вартістю на користь істотного зростання оплати праці та інших індивідуальних доходів громадян. За великого обсягу тіньової економіки в Україні зробити це неможливо. Ураховуючи напрацювання інших держав, ми повинні розробити власну модель. Україна у своєму розвитку мала б орієнтуватися на такий розподіл ВВП, щоб задовольнити економічні інтереси всіх суб'єктів розподільчих відносин, що найбільше відповідатиме напрямам ринкових трансформацій.

Трансферти глушать ініціативу

З часу прийняття Бюджетного кодексу в Україні відбувається посилення централізації частки ВВП у розпорядженні держави. Так, якщо протягом 2001—2009 років загальний обсяг ВВП зріс у 4,5 разу і становив 914,7 млрд. гривень, то доходи зведеного бюджету зросли у 5,3 разу і становили 288,6 млрд. гривень, а видатки — у 5,6 разу, сягнувши обсягу в 307,3 млрд. гривень. Водночас частка доходів бюджету держави 2001 року становила 26,9 відсотка, а вже у 2009-му — 31,6. Аналогічні зміни характерні для видаткової частини зведеного бюджету, частка якої у ВВП упродовж 2001—2009 років збільшилась із 27,1 до 33,6 відсотка. Випередження темпів зростання обсягів зведеного бюджету порівняно з динамікою ВВП частково обумовило збільшення величини дефіциту бюджету держави та його питомої ваги у валовому продукті. Скажімо, у 2001 році дефіцит зведеного бюджету становив 0,6 млрд. гривень (0,3 відсотка ВВП), а у 2009-му сягнув 21,6 млрд. гривень (2,4 відсотка ВВП).

У структурі доходів і видатків зведеного бюджету найбільша частка припадає на державний бюджет, до того ж темпи зростання його показників значно випереджають показники місцевих бюджетів. Так, наприклад, з 2001-го по 2009 рік обсяг доходів державного бюджету зріс у 6,4 разу, а їхня частка у ВВП — з 19,5 відсотка до 24,6, обсяг видатків збільшився у 6,1 разу, а частка у ВВП — з 19,7 відсотка до 26,5. За цей само період доходи місцевих бюджетів зросли у 5,4 разу (частка у ВВП — з 12,2 відсотка до 14,9), а видатки — у 5,5 разу. Отже, місцеві бюджети у 2009 році посідали набагато скромніше місце в бюджетній системі України, ніж у 2001-му, коли була започаткована бюджетна реформа. Водночас позиції державного бюджету значно зміцніли. Порівнюючи частку доходів державного та місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України впродовж 2001—2009 років, можна дійти невтішних висновків. Якщо у 2001 році доходи державного бюджету становили 67,7, а місцевих — 32,3 відсотка від загальної суми доходів зведеного бюджету, то 2009 року частка доходів держбюджету зросла до 75,4 відсотка, а місцевих — скоротилась до 24,6. На 2010 рік така диференціація посилюється, причому питома вага доходів місцевих бюджетів зменшилась до 20 відсотків. Отже, замість передбаченого Бюджетним кодексом України посилення ролі місцевих бюджетів та доведення їхньої частки до 40 відсотків обсягу зведеного бюджету органи місцевого самоврядування опинилися в гіршій ситуації, ніж на початку бюджетної реформи. А це не відповідає засадам Європейської Хартії місцевого самоврядування, ратифікованої українською стороною, світовій практиці та міжнародним традиціям розвинутих країн.

Посилення ролі державного бюджету України відбувалося шляхом перерозподілу фінансових ресурсів на користь держави і на шкоду місцевому самоврядуванню. Унаслідок цього місцеві бюджети втратили майже половину власних доходів. Вони були компенсовані трансфертами з державного бюджету, обсяги яких з 2001-го по 2009 рік збільшились приблизно в дев'ять разів. Сьогодні місцеві бюджети України майже на 50 відсотків формуються за рахунок трансфертів, а в майбутньому їхня частка може перевищувати цей рубіж. Відсутність половини і більше власних доходів у місцевих бюджетах негативно позначається на виконанні функцій та повноважень органами місцевого самоврядування, робить їх цілковито залежними від центральної влади. Це є причиною процвітання корупції, яка виникає під час перерозподілу фінансових ресурсів суспільства, що здійснюється переважно в ручному режимі. Окрім того, постійне збільшення трансфертів робить органи місцевого самоврядування малоініціативними в пошуках резервів збільшення доходів, економного та раціонального використання бюджетних коштів, породжує споживацькі настрої. Навіщо напружуватись, коли держава покриє додаткові потреби?

Питома вага доходів бюджетів Тернопільської області — найнижча в Україні і сягає 1,11 відсотка. Частка податкових і неподаткових надходжень цих бюджетів становить відповідно 0,9 та 0,1 відсотка від доходів місцевих бюджетів без міжбюджетних трансфертів. Однією з найнижчих у країні є частка видатків місцевих бюджетів Тернопільщини, яка без міжбюджетних трансфертів ледве перевищує 2 відсотки загального обсягу видатків по Україні. На одну особу в області припадає 744,8 гривні доходів за середньоукраїнського показника 1597 гривень та 2426,3 гривні видатків за середньоукраїнського показника 2743,4 гривні. Це свідчить про недостатню фінансову базу органів місцевого самоврядування, що унеможливлює виконання конституційних повноважень у повному обсязі.

Аналіз динаміки обсягів доходів місцевих бюджетів області за 2005—2009 роки свідчать про різке зниження частки власних доходів з 31,6 відсотка до 26,9 і збільшення офіційних трансфертів з 68,4 до 72,6 відсотка. Це характерно і для інших невеликих областей України. Такий рівень дотаційності не практикується в жодній розвиненій країні світу. Тим часом місцеві бюджети в суспільстві відіграють важливу роль. Вони є інструментом розподілу і перерозподілу ВВП. З їхньою допомогою перерозподіляється близько 15 відсотків ВВП, а їхня частка у зведеному бюджеті коливається в межах 1/3 його загального обсягу. Місцеві бюджети є фіскальним інструментом органів місцевого самоврядування, а також — економічного зростання територіальних громад та адміністративно-територіальних формувань. Без них неможливо забезпечити функціонування комунального сектору економіки, фінансування освіти, культури, закладів охорони здоров'я, соціального забезпечення.

Чи дотаційні місцеві бюджети?

За умов економічних трансформацій назріла потреба реформувати бюджетну систему, особливо взаємовідносини між окремими бюджетами, а також засади розподілу доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи. Виконуючи власні функції, а також делеговані центральною владою повноваження, місцеві органи влади використовують кошти своїх бюджетів, які називають дотаційними. Хіба можна вважати місцевий бюджет, який забезпечує виконання функцій держави за рахунок її коштів, дотаційним? Щоб розв'язати цю проблему, передусім було б доцільно розділити місцеві бюджети на дві складові: **бюджет для виконання делегованих повноважень і бюджет для виконання власних повноважень**. Видатки, пов'язані з делегованими повноваженнями, могли б фінансуватися за рахунок першого бюджету, сформованого на основі централізованих ресурсів, а видатки, пов'язані з власними повноваженнями, — за рахунок власного бюджету, сформованого на базі власних доходів. У цьому випадку взагалі було б знято питання дотаційності місцевих бюджетів і наведено порядок у фінансовому господарстві країни.

Загалом взаємовідносини між державним та місцевими бюджетами доволі абсурдні, безглузді. Це пов'язано з багатьма об'єктивними та суб'єктивними чинниками. Зокрема, з відсутністю постійних нормативів бюджетного забезпечення та мінімальних соціальних стандартів для розрахунку видатків, які не дають змоги формувати місцеві бюджети на стабільному рівні; типових штатів та штатних нормативів по установах культури і мистецтва; повноцінного фінансування позашкільної освіти через брак коштів; стабільних обсягів доходів місцевих бюджетів на виконання власних повноважень органів місцевого самоврядування та формування бюджету розвитку. Як свідчить практика, за умов постійного обмеження фінансових ресурсів перед місцевою владою постають такі нерозв'язані проблеми:

— більшість доходів другого кошика спрямовується на видатки, які враховуються при розрахунку трансфертів;

— з метою забезпечення фінансування захищених статей видатків органи місцевого самоврядування змушені перерозподіляти кошти бюджетів, розраховані за формульним методом між галузями соціально-культурної сфери;

— на видатки, не включені у трансферти, спрямовується частина коштів нерозподіленого резерву та дотацій з вирівнювання фінансової забезпеченості, що є порушенням вимог бюджетного законодавства.

Практикуються щорічні зміни до формули розрахунку міжбюджетних трансфертів із застосуванням багатьох коефіцієнтів у тій чи іншій галузі бюджетної сфери (на 1 учня, 1 хворого, 1 жителя тощо), що не дає можливості повністю забезпечити органи місцевого самоврядування фінансовими ресурсами для вико-

Бюджетні відносини об'єктивні, вони не залежать від волі суб'єкта, яким є держава

нання делегованих повноважень. На нашу думку, треба розробити і затвердити постійні нормативи бюджетного забезпечення та мінімальні соціальні стандарти для планування дохідної та видаткової частин місцевих бюджетів на середньостроковий та довгостроковий періоди. І незалежно від зміни окремих законодавчих актів. Скажімо, для Тернопільської області важливе значення мало б упорядкування та оптимізація мережі установ та закладів культури і мистецтва; децентралізація сільських та селищних бібліотек, клубних закладів та їх повноцінне фінансування з відповідних бюджетів; забезпечення державного обліку і контролю за збереженням і використанням об'єктів культурної спадщини, залучення їх до національних та світових туристичних маршрутів; збереження, відродження та розвиток народних художніх промислів; поліпшення бібліотечно-інформаційного обслуговування, доступу до Інтернету, періодичне оновлення музейних експонатів.

Пропонуємо розробити та прийняти законодавчі акти щодо постійних бюджетних нормативів та мінімальних соціальних стандартів, що дасть змогу прозоро формувати місцеві бюджети і за доходами, і за видатками, знизу вверх. Важливими напрямами реформування міжбюджетних стосунків вважаємо передачу окремих загальнодержавних доходів до місцевих бюджетів, зокрема, плати за ліцензії та сертифікати, державну реєстрацію; збору за спеціальне використання водних ресурсів загальнодержавного значення; відсотка податку на прибуток підприємств, крім підприємств комунальної власності. Для стимулювання надходжень платежів і податків до державного бюджету було б доцільно залишити в розпорядженні місцевих бюджетів половину суми перевиконання річних обсягів надходжень від податку на прибуток (крім підприємств комунальної власності) та акцизних зборів. Зважаючи на світову практику, можна також впровадити прогресивну ставку оподаткування доходів фізичних осіб з урахуванням розміру мінімальної заробітної плати (мінімальний розмір податку залишити на рівні 15 відсотків).

Збалансування місцевих бюджетів, на нашу думку, можливе за умови віднесення до доходів місцевих бюджетів на виконання власних повноважень відсотків плати за землю, надходження адміністративних штрафів, плати за торгові патенти на здійснення деяких видів підприємницької діяльності. Заслуговують на увагу пропозиції щодо введення податку на нерухомість із зарахуванням 50 відсотків до доходів другого кошика і 50 відсотків до бюджету розвитку місцевих бюджетів; щодо доцільності практики зараховування до місцевих бюджетів (за місцем реєстрації транспортних засобів) та спрямування на утримання комунальних доріг податку із власників транспортних засобів у повному обсязі; щодо зарахування власних надходжень бюджетних установ до доходів загального фонду того бюджету, з якого вони фінансуються. У процесі бюджетного планування на місцевому рівні доцільно передбачити повноцінне фінансування позашкільної освіти за рахунок коштів відповідних бюджетів, залучивши додаткові джерела фінансування на розвиток установ, створення умов для відродження та розвитку культури української нації, самобутності корінних народів і національних меншин, усіх видів мистецтва, самодіяльної творчості, осередків традиційної народної творчості, художніх промислів та ремесел.

Доктрина — гарантія стабільності

Відсутність бюджетної доктрини серед державних документів стратегічного характеру, в якій розкривалися б напрями бюджетної політики, її теоретичне обґрунтування, негативно позначається на виборі моделі, напрямів подальшого розвитку суспільства, засобів досягнення стратегічних цілей. З точки зору науки, під бюджетною доктриною розуміється сукупність принципів, положень, ідей, цілісна концепція, систематизоване вчення про взаємозв'язки об'єктивних і суб'єктивних засад функціонування бюджету держави, бюджетних явищ, які відображаються в державному документі стратегічного значення.

В Україні здійснювалися спроби сформувати окремі стратегічні програми: «Реформи заради добробуту», «Стратегія подолання бідності», «Україна: поступ у XXI століття», «Європейський вибір», «Шляхом європейської інтеграції» тощо. Більшість зазначених програм були, по суті, декларативні, без конкретних показників, реальних термінів виконання, сценаріїв розвитку, джерел фінансового забезпечення. Отже, сьогодні не сформована реальна стратегія соціально-економічного розвитку України на тривалу перспективу, що унеможливлює розробку бюджетної стратегії, яка була б основою бюджетної доктрини держави. Така ситуація вимагає концентрації зусиль економічного блоку Кабінету Міністрів України та відповідних комітетів Верховної Ради України на розробці стратегічного документа держави у вигляді програми (концепції чи доктрини) соціально-економічного розвитку країни на 25 років (з розбивкою на кожні 5 років). Це дасть можливість сформулювати кінцеву мету, яку ставить перед собою суспільство, визначити реальні шляхи її досягнення й рухатися в заданому напрямі, не блукаючи манівцями.

З чого починати?

Процес формування бюджетної доктрини та реалізації її засад, на нашу думку, доцільно розбити на чотири етапи. На першому пропонуємо сформулювати наукові підходи до обґрунтування засад бюджетної доктрини, на основі чого розробити державний документ, що визначав би найважливіші параметри цієї доктрини. Такий документ мала б затвердити Верховна Рада як посібник для органів державної влади та місцевого самоврядування. Наукова частина доктрини постійно перебувала б під увагою вітчизняних вчених, її вдосконалювали б, на основі чого можна було вносити корективи до державного документа.

Маючи розроблені та обґрунтовані науково засади бюджетної доктрини, доцільно переходити до другого етапу — формування бюджетної політики, її стратегії і тактики. Працюючи над бюджетною стратегією на базі такої доктрини, можна було б передбачити цілісну систему дій держави, які були б спрямовані на реалізацію мети, завдань, пріоритетів довготривалого курсу бюджетної політики. Стратегію варто розраховувати на тривалу перспективу, пов'язувати з вирішенням глобальних завдань, визначених економічною стратегією. Тактика як форма реалізації бюджетної стратегії поєднувала б комплекс адаптивних заходів впливу держави на стан функціонування бюджетних взаємовідносин з метою надання їм параметрів, визначених завданнями бюджетної стратегії.

Третій етап — формування бюджетного механізму відповідно до засад бюджетної доктрини і політики. Бюджетний механізм є зовнішньою оболонкою бюджету, його розглядають як систему форм і методів організації бюджетних відносин та реалізують на практиці. Ми розглядаємо бюджетний механізм як модель прагматичної орієнтації та формування бюджетної доктрини держави на перспективу і прагматичну модель її реалізації.

Четвертий етап — організація бюджетного процесу, під час якого засади бюджетної доктрини і політики за допомогою бюджетного механізму використовують практично. Бюджетний процес як діяльність органів влади, управління та місцевого самоврядування довкола складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, контролю за їх виконанням, розгляду звітів про виконання бюджетів ми бачимо як засіб реалізації бюджетної доктрини держави. Тому цей етап найскладніший, найсуперечливіший і найважливіший, оскільки він дає відповідь на запитання про реальну ефективність бюджетної доктрини та шляхи її реалізації на практиці.

Розробку доктрини доцільно починати з визначення структури і наповнення змістом кожного розділу. Структура може включати:

— анотацію, в якій дається загальна характеристика доктрини та її призначення;

— принципи побудови доктрини та документи, якими регулюються ці принципи. У цьому підрозділі можна виділити міжнародні та національні принципи;

— сферу застосування положень і стандартів, визначених бюджетною доктриною. Сюди має бути внесено перелік сфер і ланок, на які розповсюджуються положення доктрини;

— відповідальних за реалізацію положень доктрини та характер цієї відповідальності. Цей підрозділ мав би містити перелік організацій та фізичних осіб, які безпосередньо відповідають за реалізацію певних положень бюджетної доктрини та конкретні заходи впливу на суб'єктів, які порушують її положення;

— рівні застосування доктрини. На нашу думку, у цьому підрозділі можна виділити чотири рівні: міжнародний, загальнодержавний, регіональний, базовий;

— основні цілі доктрини: досягнення найважливіших макроекономічних показників; засади і пропорції розподілу ВВП; обсяги бюджету; засади розподілу доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи; засади міжбюджетних відносин; підходи до розподілу видаткової частини бюджетів; найважливіші показники соціальних гарантій; інші цілі;

— основні результати, які повинні бути забезпечені внаслідок застосування положень бюджетної доктрини. Їх можна об'єднати в окремі групи, наприклад: політичні, економічні, соціальні тощо;

— стандарти бюджетної політики в конкретних сферах та на різних рівнях;

— зміст бюджетної доктрини.

Василь ДЕМ'ЯНИШИН.

Цей розділ є основним, де за кожним рівнем застосування доктрини перераховують засоби та показники на перспективу;

— порядок публічного моніторингу застосування бюджетної доктрини, окремих її стандартів;

— порядок періодичної оцінки результатів застосування положень і стандартів доктрини;

— порядок підготовки та прийняття рішень про внесення змін до бюджетної доктрини та окремих її стандартів.

Зважаючи на досвід складання окремих галузевих доктрин, пропонуємо у бюджетній доктрині виділити три групи таких стандартів: фундаментальні, інституційні та поточні. Фундаментальними стандартами можна вважати такі, які слід виконувати на всіх стадіях бюджетної доктрини без оцінок їхньої доцільності та ефективності. До інституційних доцільно віднести стандарти, які потрібно виконати на момент завершення тієї чи іншої стадії доктрини. Поточними можуть бути стандарти, які виконуються за певний час до завершення окремої стадії доктрини. У цьому документі бажано відбити такі цифрові показники: передбачений обсяг ВВП загалом (в тому числі на одного мешканця), середньорічні темпи зростання обсягів ВВП; частку ВВП, яку держава централізує для виконання своїх функцій; співвідношення між податковим і неподатковим методами мобілізації ВВП до бюджету держави; співвідношення між прямим і непрямим оподаткуванням, як воно змінюватиметься; співвідношення між суб'єктами оподаткування (в яких пропорціях платитимуть податки: багаті, середній клас, бідні; юридичні особи, фізичні особи) і рівень податкового тягаря; співвідношення між об'єктами оподаткування (виробництвом, доходами, прибутком, майном, капіталом, землею, ресурсами тощо); співвідношення між державними та місцевими податками; співвідношення між державним та місцевими бюджетами, їхніми власними і закріпленими доходами; види і характер міжбюджетних відносин; розподіл доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи; обсяг видатків державного та місцевих бюджетів на одного мешканця (всього, в тому числі: на освіту, науку, культуру, охорону здоров'я, соціальний захист населення тощо); частку видатків, яку спрямовуватимуть на управління, оборону, економіку, освіту, науку, культуру, охорону здоров'я, соціальний захист населення тощо (у відсотках до ВВП та до загального обсягу видатків); мінімальний та середній рівні оплати праці; прожитковий мінімум; частку середньої заробітної плати одного працівника, яку спрямовуватимуть на споживання (податки, комунальні послуги, харчування, одяг, взуття, ремонт житла, проїзд, тощо) і для нагромадження або розширеного відтворення робочої сили; скільки років працівникові із середньою заробітною платою потрібно буде нагромаджувати кошти, щоб купити житло, автомобіль, та інші товари, які будуть предметами першої необхідності; рівень інфляції; співвідношення між темпами зростання заробітної плати та цін; найважливіші показники пенсійного забезпечення і соціального захисту населення; співвідношення між формами власності (державною, комунальною, приватною тощо) і які галузі перебуватимуть у державній формі власності; інші показники. Цей початковий етап формування бюджетної політики і розробки бюджетної доктрини є найскладнішим і найвідповідальнішим, оскільки пов'язаний з інтересами держави, регіонів, територіальних громад, трудових колективів, великої кількості юридичних і фізичних осіб. Їхні економічні інтереси, як правило, не збігаються, а в окремих випадках можуть бути й діаметрально протилежними, тому їхня оптимізація вимагає особливих підходів з боку суспільства. Виваженість політиків при вирішенні цих питань є запорукою ефективної бюджетної політики.

Бюджетні стратегія і тактика

Формуючи бюджетну політику, держава зобов'язана дотримуватись таких основних умов: урахування вимог усіх об'єктивних економічних законів і закономірностей розвитку суспільства; вивчення і врахування попереднього досвіду господарського, фінансового і бюджетного розвитку; вивчення і врахування досвіду інших країн; урахування конкретного етапу розвитку суспільства, особливостей внутрішньої та міжнародної обстановки; дотримання комплексного підходу до розробки та реалізації заходів бюджетної політики, політики в галузі фінансів, ціноутворення, кредиту, заробітної плати тощо.

Ураховуючи наші підходи до трактування сутності бюджетної політики та напрацювання вітчизняної фінансової науки і практики, ми пропонуємо бюджетну політику класифікувати за чотирма складовими:

— політика у сфері доходів бюджетів, яка включає податкову (фіскальну) політику і політику мобілізації неподаткових надходжень;

— політика у сфері видатків бюджетів, яка включає політику кошторисного фінансування, інвестиційно-бюджетну політику (політику бюджетного інвестування), політику бюджетного кредитування (за рахунок видаткової частини бюджетів), політику бюджетного дотування і субсидіювання (надання дотацій і субвенцій юридичним особам та субсидій населенню), політику бюджетного резервування;

— політика у сфері бюджетного регулювання і міжбюджетних відносин (політика бюджетного регулювання у процесі збалансування дохідної і видаткової частин бюджетів та міжбюджетних відносин у процесі виконання бюджетів), яка включає політику надання і політику отримання трансфертів;

— політика у сфері бюджетного дефіциту і державного боргу, яка включає політику обґрунтування обсягів дефіциту бюджетів, джерел покриття дефіциту, політику управління внутрішнім і зовнішнім державним боргом.

Формування бюджетної політики є дуже складним процесом, оскільки її роль у суспільстві специфічна, суперечлива, багатоаспектна й залежить від об'єктивних та суб'єктивних чинників, зокрема, рівня соціально-економічного розвитку, обраної моделі економічної системи тощо. Найважливішою проблемою бюджетної політики є поєднання суперечливих, але взаємозв'язаних між собою функцій бюджетного регулювання в умовах обмеження бюджетних ресурсів та наявності специфічних інтересів різних соціальних груп населення. Розв'язання проблем можливе за умов чіткого формулювання мети і завдань, домінантів і пріоритетів і, головне, принципів бюджетної політики.

З прицілом на європейські стандарти

За якими критеріями оцінити ефективність бюджетної політики? Більшість вітчизняних економістів пропонують застосовувати такі критерії: рівень виконання бюджетних зобов'язань; величина бюджетного дефіциту, його параметри та швидкість зростання державного боргу; обсяги фінансових ресурсів, які відволікаються на обслуговування державного боргу; рівень монетизації бюджетного дефіциту; величина валютних резервів, які використовуються для фінансування бюджетного дефіциту; динаміка ВВП; рівень безробіття; ступінь виконання нормативно-правових актів про бюджет; масштаби емісії урядом грошових сурогатів різних видів; величина бюджетної заборгованості внаслідок наявної несплати податкових зобов'язань; величина простроченої заборгованості з оплати праці через відсутність бюджетного фінансування; величина простроченої заборгованості з оплати державного замовлення; величина простроченої заборгованості бюджетних установ через їх недофінансування; рівень виконання законодавчих і прирівняних до них актів про бюджет.

Перераховані критерії можна використовувати для оцінки ефективності проведення бюджетної політики, зокрема, на стадії виконання бюджету або після завершення бюджетного року. На стадіях планування, програмування чи прогнозування для оцінки ефективності ці показники неприйнятні. Тут мають використовуватись інша сукупність показників та специфічна методика. Ефективність бюджетної політики доцільно зіставляти із соціально-економічною оптимальністю, яка передбачає проведення такої макроекономічної політики (за допомогою оподаткування, фінансування, в тому числі соціальних витрат, грошово-кредитної політики тощо), яка б, з одного боку, не гальмувала стимулів до праці, підприємницької діяльності тощо, з другого — не породжувала б бажання існувати лише за рахунок соціальних витрат. Кінцевою метою бюджетної політики, як і соціально-економічної, є задоволення сукупних потреб суспільства, потреб усіх соціальних верств населення, трудових колективів та окремих індивідів. Відповідно, за умови ефективної бюджетної політики, розподільчі процеси в суспільстві мають бути організовані оптимально, тобто щоб унаслідок розподілу і перерозподілу ВВП за допомогою бюджету було задоволено всіх учасників розподільчих відносин (державу, юридичних осіб і населення).

Розглядаючи бюджет як економічну категорію, органи державної влади мали б усвідомити її сутність і використати на практиці під час вирішення політичних і практичних питань державного будівництва. Прийняття політичних рішень має базуватися не на політичних уподобаннях, інтересах окремих партій, бізнесових структур, а на теоретичних підвалинах, розроблених вітчизняною та світовою наукою. Бачення бюджету як категорії економічної, а не лише політичної є запорукою стабільного динамічного розвитку України, досягнення європейських стандартів життя, економічної могутності.

Сергій ЮРІЙ,
доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Тернопільського національного економічного університету;
Василь ДЕМ'ЯНИШИН,
кандидат економічних наук, доцент Тернопільського національного економічного університету.

Аудит найбільш вдалих культурних подій місяця започатковано у Львові. Ініціатором його проведення виступив Центр культурного менеджменту *(Укрінформ)*

Автор карикатур на пророка Мухаммеда, датський карикатурист Курт Вестергаард заявив, що звільняється з роботи через те, що не хоче наражати на небезпеку своїх колег *(Укрінформ)*

РЕГІОНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

Діти політв'язнів і репресованих сподіваються на визнання

«Перші вишиванки я і сестри отримали від мами у Великдень. Пошила вона їх з онуч, які викинули зеки, котрі сиділи в одному таборі з політичними. То був найдорожчий подарунок». «Ми тихенько співали у камері, відправляючи службу Божу, а наглядач стукав у двері і кричав: «Бандеровцы, замолчите. Их на Сибирь отправляют, а они поют». «Мама виймала іконку, яку вдалося зберегти, і казала нам: «Моліться, щоб ми змогли повернутися в Україну». «Я ходила по напхом напханій камері і просила «Хлібця, хлібця». Це лише фрагменти спогадів дітей політв'язнів і репресованих. Вони згадували своє нелегке дитинство у таборах і на поселеннях під час відзначення 20-річчя Тернопільської обласної спілки політв'язнів і репресованих. На жаль, і сьогодні вони не відчувають уваги з боку держави, досі не визнані як жертви комуністичного режиму. Члени спілки взяли участь у відкритті меморіальної дошки Славі Стецько, лідерові українських націоналістів, багаторічному парламентарію. Її встановлено на будинку по бульвару Шевченка у Тернополі, де вона мешкала. Неподалік — погруддя чоловікові Слави Стецько — Ярославу Стецьку.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

Музей як живий спогад

Столиця закарпатської Верховини селище Міжгір'я — батьківщина поета Петра Скунця. Цими днями минає третя річниця з дня його смерті. Земляки, щоб ще раз віддати шану його пам'яті, відкрили музей у школі, де поет навчався.

Петро Скунць був добре знаний в Україні та поза її межами. Його поезія кликала до спротиву тоталітаризмові, до вільної думки, вірності народній генетичній пам'яті. Недаремно його поема «Розп'яття» (1971) двадцять літ була заборонена, а тираж знищений. Таке саме чекало й на книжку «Розрив-трава» (1979), якби не Борис Олійник, який висунув її на здобуття Шевченківської премії.

— Музей ми відкрили в окремій кімнаті, зробивши перед тим євроремонт, закупили шафи, стіну розмалювали, вивісили стенди, — розповідає «Голосу України» директор Міжгірської ЗОШ І—ІІІ ступенів №1 Михайло Коваль. — Тут зібрано численні фотографії, передані рідними поета сімейні реліквії, творчі роботи наших учнів, що писали про Скунця. Плануємо розширити музей, а до владних структур звернутися з проханням присвоїти нашій школі ім'я Петра Скунця — знаменитого земляка-верховинця, книжки якого перекладені на десятки мов.

Завідувачка музею Марія Добоні, вчителька української мови і літератури, доклала чимало зусиль, щоб саме цієї весни відкрився цей скромний осередок культури. Бо все, у що вірив поет, освячено величним і вічним. А хіба не спонукають нині до задуми його слова: «Та чи суджено знати нам, що дається в останній раз Україна своїм синам?».

Про себе поет казав скромно: «Я не зброя Вкраїни, я вкраїнська сльоза». А ще: «Я в цім житті був від епохи вище. І це мій гріх. Все інше — то не гріх. Дарма несуть мене на кладовище. Я в землю впав. Воскресну. Як горіх».

Василь НИТКА.

Кошики 86-річного майстра заплелися на фронті

Є люди, які навіть у сто літ не сидітимуть без діла. Ось і колишній фронтовик Олександр Оксентійович Старостюк із села Зоряне Млинівського району відпочиває за плетінням кошиків.

Лозоплетіння він навчився, як не дивно, на війні від свого «компаньйона», з яким на пару тягали кулемета «Максима». Отож у перерві між боями росіянин Кулешов, аби чимось зайнятися, брав у руки лозу і творив усіляке плетиво: то сумку для кулеметних патронів, то кошика для продуктів, то лежака для привалу. Від Кулєшова навчився мережити лозою і Старостюк.

А потім, коли солдати потрапили на Білоруський фронт, стало обом не до лозоплетіння: що не день, то бій, що не день, то втрати. Добряче перепало також Кулешову та Старостюку. Першому мінними осколками покалічило руки, а Олександрові Оксентійовичу та сама міна поранила ногу. На тім для обох і скінчилася війна — у медсанбаті.

Надалі інвалідові війни Олександру Старостюку довелося пережити чимало труднощів. Олександр Оксентійович каже, що легких періодів у його житті не було. Але вдалося досягнути чимало життєвих вершин, з яких найвища, вважає селянин, — четверо його дітей. Заради них він повсякчас працював, не шкодуючи сил.

А ще у Зоряному та довколишніх селах О. Старостюка знають як унікального майстра-коваля. Плуги, обгортачі, сапки — цими та іншими виробами майстра користуються у сотнях селянських господарств. А тепер з рук пенсіонера почали виходити різноманітні кошики.

— Чого це я маю сидіти без діла, — знизує плечима один з найстарших жителів села, — сил на ковальство вже нема, а на плетиво вистачає. Отож пригадав цю колишню науку, взявся за роботу і, бачу, вона у мене непогано виходить. Буде здоров'я — кошики і до ста літ плестиму. Головне, щоб людям було що туди класти!

Євген ЦИМБАЛЮК,
Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

На знімку: Олександр Оксентійович Старостюк за улюбленою справою.

Фото Євгена ЦИМБАЛЮКА.

Земля повернула імена...

В Єльнинському районі Смоленської області на колишніх бойових полях виявлені останки кількох солдатів. Відомості про них донесли «смертники» — пластмасові капсули, що їх вручали кожному бійцеві. Двоє загиблих мають пряме відношення до України. Робота з встановлення родичів — іще попереду. Отже, лише кілька днів тому знайдені:

ШУТОВ Степан Іванович, 1914 року народження, Запорізька обл., Куйбишівський район, с. Благовіщення (?).

П'ЯТЮК Михайло Іванович, 1918 року народження, Львівська область, Верхньо-Мостівський район, село Реквинець, Реквинецька сільська рада, гр. крові 2.

Повідомлення залишено в тому вигляді, в якому їх удалося прочитати. Що і як сьогодні в названих солдатами місцях, ще треба розбиратися. «Підняла» останки бійців пошукова група Валерія Громова.

Про це кілька днів тому повідомив телефонним дзвінком зі Смоленської області мій брат, який вирішив після військової служби на Далекому Сході знову повернутися в край дитинства. Він попросив повідомити про знахідки через масове українське видання: можливо, сказав, на цю новину ще чекають...

Обидва бійці, двадцяти трьох і двадцяти семи років на момент загибелі, знайдені в окопах заораного й переораного до повного зникнення слідів війни поля, і вже поховані на братньому цвинтарі біля смоленського села Ушакове.

Імените село. Хоча після хрущовських, горбачовських і особливо єльцинських, з його шахрай-командою, експериментів сьогодні має досить жалюгідний вигляд. І не тільки воно. І не тільки на Смоленщині. Тут, на ушаковському полі, неподалік Єльні, тримала оборону 100-та стрілецька дивізія, котра у сорок першому отримала найменування Першої гвардійської. Радянська гвардія — від неї.

Здогадуюся, небагато хто знає, що то за містечко таке — Єльня. Поясню так: якщо від Києва рухатися точно по руслу Десни, через Чернігів і Брянськ, то біля самого її витоку й буде це містечко, що відіграло ключову роль в обох вітчизняних війнах. Воно стало частиною долі моїх батьків-українців, оскільки й тут теж проходила військова служба батька, який у війну пройшов з боями від України (Біла Церква) до Берліна. Ми з братом були при батьках. Зрозуміло, що після війни. Тож Єльня — частина й нашої долі також.

Поруч із містом — за три-чотири кілометри, село Леонідове. Мій чи то п'ятий, чи то шостий клас уже далеко після війни возили сюди «на картоплю». Патронів і гільз було більше, ніж тієї картоплі. Тоді я навіть уявити собі не міг, що тут тримала оборону одна з московських ополченських дивізій. Одним із бійців тієї наспіх зібраної, погано (фактично ніяк) навченої «дивізії», вкомплектованої людьми, далекими і за віком, і за досвідом, і за мирними своїми професіями від військового ремесла, був Л. Кулик. Той самий, що досліджував славнозвісний Тунгуський метеорит, першим виїжджав як очільник академічної експедиції до місця цього дотепер так доладу і не проясненого вибуху космічного масштабу. Тут, під Єльнею, був поранений, фактично загинув. «Ентузіастові Тунгуського дива», як називали професора, було тоді, у його момент істини, 59 років. Він вочевидь не призовний, сили не юнацькі, реакції ослаблені. Але ніяк не та, що підняла на захист Батьківщини. У списках цієї ж дивізії значився й «Дунаєвський від Московської консерваторії». Але вчасно схаменулися, відкликали. А решта там і залишилися, під тією картоплею. Це для чіткого позначення напруги подій, їхнього масштабу й драматизму.

Тільки згодом прийшло розуміння, чому батько часто повторює: «Єльня врятувала три столиці: Москву, Лондон і Київ». Москву — тим, що на єльнинських тих полях гітлерівці назавжди залишили значну частину своїх елітних ударних військ. Після Єльні вермахт не в змозі був не тільки заволодіти столицею радянської держави, а й вимушено відмовився від висадки на Британські острови. Докладніше — у британського журналіста Олександра Верта, який побував в отому Ушакові в серпні сорок першого. Що стосується Києва, то одна із шести дивізій з найменуванням «Єльнинська» принесла потім визволення столиці України.

Сьогодні в літературі про війну, особливо в українських масових публікаціях, стверджують, що під Єльнею радянські бойові частини зазнали поразки. Можливо. Але це та поразка, без якої немислимі всі наступні перемоги. Та це — до цілком закономірного в таких ситуаціях запитання, хто, коли, де й за що загинув, а не чому намагаються так судити. Поруч з одним із бійців, імена яких названі сьогодні, знайшли стабілізатор великокаліберної німецької міни, котра перекреслила конкретно це життя. І не одне. У тому окопі виявилося кілька останків. Часто зі знесеними черепами, із множинними переломами кісток. Знати б заздалегідь, у подіях якого масштабу проявлять себе вчинки й обставини нашого життя...

На фронті безбожників не буває. І незабобонних. Одному з таких марновірств зобов'язані ми тим, що й досі так і не встановлено імена величезного числа загиблих солдатів. Бійці вважали, що заповнювати записку — погана прикмета. Кулі й осколки на прикмети не зважали. Тому при останках лише в поодиноких випадках знаходять заповнені медальйони. Але ж кожний знав про практично нульові шанси уціліти у боях сорок першого. Однак бажання залишити про себе хоч якийсь спогад все-таки змушувало видряпувати прізвища на ложках, казанках. Навіть у цьому є шанс установити солдата — за архівами. І таку роботу пошуковці виконають. Поруч із українцями відшукали останки ще кількох бійців. Тільки у списках Валерія Громова (закінчив Єльнинську середню школу №2, Рязанське училище ВДВ, куди його направив мій батько, ветеран-афганець, важко поранений у боях, підполковник, більше 10 років займається пошуковою роботою) значиться до дев'ятисот імен на тисячі безіменних.

І ще. В одному зі своїх давніх і далеких журналістських відряджень до Токмака — не Запорізького, а Тянь-Шаньського, зайшов до місцевого краєзнавчого музею. І побачив у його вітрині пробиту каску зі слідами камуфляжного фарбування, жменю патронів, бляху від ременя, щось там іще. Але привернула увагу довідка з добре знайомим підписом — батька. Як офіцер Єльнинського військкомату, він свідчив, що останки такого і такого мешканця цього міста в Центральній Азії відшукав підліток у протитанковому рові під Єльнею. З Токмака відгукнувся молодший брат солдата. Все місто віддало тоді останню шану бійцеві, здається, також українцеві.

У ті само роки я особисто возив до німецького села під нинішнім Бішкеком повідомлення, що в Ірпені, під Києвом, де сьогодні живе батько — полковник у відставці, під час дорожніх робіт знайшли останки червоноармійця — німця за національністю. Згодом я написав про тих киргизько-казахських німців і їхні складні долі книжку, що наробила багато галасу, тому й вийшла кілька видань. Ми дуже погано знаємо історію тієї війни, особливо в деталях такого роду. І не приведи Боже дивитися комусь в лице дідусеві, котрий сюди довідався, де і як упокоїлася його кровинка. Той, хто через молодість або сезонні загострення різко зривається на всілякі докори, обвинувачення, переоцінки, навіть найменшою мірою не усвідомлює ані глибини лиха, ані його масштабів. Отакі зв'язки, такі паралелі в тієї війни.

Олександр МАСЛОВ.

P. S. Уже ладен був відправити нотатки до редакції, як надійшло повідомлення: 39 пошукових загонів (чисельністю понад 400 переважно молодих людей) зі Смоленська, Москви, Пітера, Башкирії... за десять днів робіт в Єльнинському районі з кінця квітня до початку травня відшукали останки 374 бійців. Більшу частину цього батальйону безіменних поховали 5 травня у братській могилі біля села Яковлева (нині Глинківський район). Стали відомі імена лише 25 зі знайдених. Кількома днями раніше прах 33-річного червоноармійця УЛЬЯНОВА Павла Івановича діти й онуки забрали на його батьківщину — в Башкирію. Солдата відшукав біля с. Берізкіна місцевий житель Сергій Панов. У засипаних смоленських окопах і воронках також знайдені:

****САМОХВАЛОВ Сергій Семенович, рядовий, мобілізований Ленінським РВК (мабуть, Харкова), група крові 3. Адреса родини: м. Харків, Якубівський пров., №11, кв.3.***

Останки підняті біля с. Колзаки нині Глинківського району.

****ЧЕЧЕРИН. Донбас, ст. Алч... авськ, Нове містечко, вул. Горького, будинок 25, кв.14, підпис.***

****ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ Петро Архипович, рядовий, 1898 р. н. Харківської обл., Савенського району, Бабараківська сільрада, хутір Макарівка, дружина — Цегельська Катерина Іванівна.***

Останки підняті в селі Вава Єльнинського району 1.05.2010 року.

Написи на казанках:

****БОБРОВ Костя; * СМИРНОВ 1941 р.; * ШЕВЧЕНКО; * КОРЮГІН.***

Напис на капсулі медальйона:

****ЛУКІН Влад. — м. Грозний.***

Лісові брати

Іван Давидович Юрченко — один із двох буковинців, котрі були запрошені взяти участь у Параді Перемоги у 1985 році, який приймав Михайло Горбачов. У війну Іван Юрченко вступив підлітком, а закінчив дорослим чоловіком. Молодості в нього не було...

Наше начальство розчинилося в просторі

Під час Другої світової війни він був кулеметником у партизанському об'єднанні Михайла Наумова. Лише з січня по грудень 1943 року партизанське об'єднання Наумова пройшло рейдом по районах Сумської, Полтавської, Харківської, Кіровоградської, Житомирської, Одеської, Вінницької, Київської областей України та білоруського Полісся. А це майже 2400 км. Перетнули 23 річки, розгромили 43 фашистських гарнізони. Пустили під укіс 24 ешелони та три бронепоїзди ворога. А в 1944 році об'єднання вирушило в рейд західними областями і Люблінським воєводством Польщі.

Звістка про війну застала мене на моїй батьківщині — у селі Юр'ївка Житомирської області, — почав свою розмову Іван Давидович. — Того спекотного літнього дня ми з молодшим братом ловили рибу на ставку. Побачили в небі літаки, почули вибухи, проте не надали цьому значення — неподалік нашого села видобували граніт, з якого, до речі, побудований Мавзолей у Москві, тож вибухи з кар'єру ми чули щодня. Наловивши піввідра риби, пішли додому. Бачимо — якась жінка до нас іде. Це була мама. Витирає сльози фартухом і каже: «Війна почалася. Тепер вас, дітки мої, заберуть на фронт».

Викликають нас до сільради та наказують їхати до районного центру, щоб рити окопи через ліс. Це була пекельна робота: працювали вдень і вночі, майже цілодобово, освітлюючи гасовими лампами та свічками. Шкіра на руках поздиралася до крові — викорчовували столітні дуби, рубали та пиляли коріння. А з Житомира до Києва повз нас ішли біженці, потім — відступали бійці Червоної Армії. Коли почули канонаду, бачимо — наше начальство розчинилося в просторі. Під'їхав до нас якийсь високий чин та, обматюкавши нашого бригадира, вигукнув: «Німці вже в Житомирі! А ви тут окопи риєте. Негайно розходіться по домівках...». А о 5-й ранку постукали до нас у вікно та викликали в сільраду. В нас дома вже була готова торба з продуктами: мама її зібрала кілька тижнів тому та періодично замінювала продукти на свіжі.

Нас, допризовників, завезли у районний центр, вишикували в колону і відправили маршем. 70 км ішли пішки та бігом, поки не побачили попереду ланцюг фашистів. Вони зробили кілька пострілів — ми розбіглися хто куди. А потім тією ж дорогою пішли назад додому, допоки знову не побачили німців — вони вже були скрізь. Німці видавалися дуже задоволеними — рукави засукані, грають на губній гармошці, сміються з нас. Через кілька днів німецькі офіцери приїхали до нас у село встановлювати свою владу. Представили поліцая — місцевого дияконa. Почали розстрілювати євреїв, убили голову колгоспу, а молодь відправляли на роботу до Німеччини.

Дехто взагалі був з мисливською рушницею або ножем

Живу в окупації і думаю собі: «Що робити? Куди подітися?». Один з оточенців, майор, запропонував нам, хлопцям, об'єднатися та вступити до Коростишівського партизанського загону. Нас там було 150 людей. Озброєння ніяке — гвинтівки та лише один кулемет, дехто взагалі був з мисливською рушницею або ножем. Ми виходили на шосейну дорогу та обстрілювали німецькі машини. Тож рано чи пізно німці направили 6 на нас підрозділи карателів. Воювати з ними з нашим арсеналом ми не могли, тому постало питання об'єднання з іншими, потужнішими, партизанськими загонами. Саме тоді вже з'явились великі партизанські з'єднання Ковпака, Федорова, Сабурова та Михайла Наумова, до якого ми й приєдналися. Підривали залізничні та шосейні дороги, склади зі зброєю та продуктами, пускали під укіс ешелони з військовою технікою та живою силою ворога — паровози від вибуху злітали на 5 метрів у небо. Часто (майже щодня) траплялися перестрілки з німцями, які періодично переходили у справжні бої.

Три-чотири кілометри босоніж по снігу

Пам'ятаю, ми визволили від німців районний центр Ємільчине Житомирської області. Там були розташовані великі склади з продуктами, зерном. Це для нас було важливо, бо ми часто голодували. Коли місцеве населення побачило, що Ємільчине визволено від німців, поприїжджали до цих складів. Ми всім роздавали зерно — люди забирали його мішками, везли на підводах. Деякі німці, які не знали, що в місті партизани, заїжджали в Ємільчине. В нас були бійці із загону Микояна, який свого часу, опинившись у полоні, перейшов на бік німців. Вони пройшли спеціальну підготовку для боротьби з партизанами, вивчили німецьку мову. А потім, коли їх кинули на боротьбу з нами, знову приєдналися до партизан. Тож коли німці заїжджали в Ємільчине, бійці з колишнього загону Микояна у німецькій формі зупиняли їх під приводом перевірки документів і ми брали фашистів у полон.

Німецька розвідка доповіла про це, і на Ємільчине рушили танки та піхота. В нас було тільки ручне озброєння — автомати, кулемети, тому нічого не залишалося, окрім як тікати до лісу. Я був кулеметником. Прикриваючи відхід партизан, почав стріляти по німцях і не помітив, як провалився в болото. Одного чобота витягнув, а в другого відірвалася підошва. Так і біг від танків лісом 3—4 км босоніж по снігу. Дісталися якогось села, там господар дав мені одну калошу, яку я прив'язав мотузком до ноги. У такому взутті ходив тиждень, допоки не захопили німецький обоз з кованими чоботями. Тієї пари мені вистачило до кінця війни.

Надалі нам наказали зробити рейд у західному напрямку — до Івано-Франківської та Львівської областей. Там нам було набагато важче, бо місцеве населення часто ставилося до нас вороже. Діяли озброєні угруповання бандерівців, мельниківців та бульбовців. Ми заходили до них у хати, розмовляли — вони кажуть: «А ми хочемо неньку-Україну». Ми пояснювали — давайте спочатку разом німців звідси виженемо, а потім за неньку-Україну поговоримо. Проте все це даремно — вони й партизанів періодично вбивали, щоб заволодіти зброєю. Якось, пам'ятаю, зайшли в одне село — жодної людини. Корови, свині, вівці у стайнях ревуть, а в домівках — нікого. Потім під кінець дня приходять кілька старих. Питаємо їх про людей, а вони кажуть, що їм повідомили, ніби сюди мають прийти бандити з довгими бородами, тому всі й повтікали до лісу. Коли селяни повернулися, нагодували нас, залишили на ночівлю.

Озброєні угруповання націоналістів з німцями не боролися — служили в їхній поліції. Вони з нами, партизанами, воювали та з Червоною Армією. Причому не у відкритих боях, а нападали на окремих бійців. Нерідко, коли ми підходили до якогось села, то чули, як там, на знак тривоги, били у рейку та починали стріляти в нас. Типовий випадок — після короткої перестрілки, якою нас зустріли на підході до села, запитуємо господаря першої хати, хто стріляв? «Не знаю. Не чув пострілів», — відповідає. В нього на горищі знаходимо гвинтівку, в якої гарячий ствол, а він нам каже, що її, можливо, хтось підкинув. Протилежна ситуація була у Польщі. Місцеві селяни просили нас залишитися, бо дуже боялися бандерівців, які нерідко нападали на поляків.

Бомбардування в лісі важче, ніж у полі, бо, крім бомб, на нас падали ще й дерева

Ніколи не забуду два тижні в німецькому оточенні, в яке потрапило наше з'єднання, та випадок, коли я опинився між двома вогнями. Під час бою я був відрізаний німцями від наших. Вони хотіли взяти мене в полон, тому вогнем відрізали від решти партизан. Наші у відповідь відкрили шквальний вогонь по німцях. Я опинився посередині. Лежав, втиснувшись у землю, і чув, як наді мною пролітає смертельний смерч із свинцевих куль. Потім з боку німців на мене полетіли міни. Перша вибухнула трохи далі — за мною, друга — переді мною. Я зрозумів, що вони пристрілюються, і третя міна влучить у ціль. Не маючи змоги навіть підняти голови, став перекочуватися з кулеметом, щоб змінити місцеположення. Так, опинившись у кущах, почав стріляти по німцях, після чого наші, зрозумівши, що я живий, припинили вогонь, давши мені можливість врятуватися — доповзти до них по-пластунськи.

Наше партизанське з'єднання постійно змінювало місцеперебування — ми ж знаходились у тилу ворога та завдавали ударів по них. За одну ніч ми долали до 60 км. Нерідко, після проведеної нами акції, німці посилали на нас танки та викликали авіацію. Якщо нас бомбардували у лісі, це було ще важче, ніж у полі, бо, крім бомб, на нас падали ще й столітні дерева. Жертв серед партизанів після таких бомбардувань було дуже багато. Великою проблемою для нас були поранені — іноді до 80 підвод, у кожній з яких 4—5 поранених бійців. Літаки, які періодично прилітали по них, могли взяти на борт не більше 10—15 чоловік. Наші лікарі робили операції прямо на підводах без будь-якої анестезії, в кращому разі пораненим давали випити спирту. Рани лікували сечею. Оскільки потрібно було бути дуже мобільними, землянок не копали. Спали просто неба, наклавши замість ліжка соснових гілок. Восени, коли йшли дощі, постійно були мокрі, нас часто заїдали воші. В з'єднанні було чимало малолітніх дітей (12—13 років), які воювали разом з дорослими. Ми посилали їх у розвідку до німців під виглядом пастушків чи жебраків. Були в нас і літні чоловіки (60—70 років) — люди боронили свою землю, тому вік не мав принципового значення.

Потрапили в оточення до наших — незрозумілі озброєні люди

У квітні 44-го ми увійшли у Рівне, де згодом наше партизанське з'єднання розформували. Одних відправили на фронт, других — у тил, третіх — 120 людей, серед котрих був і я, — в Одесу. Однак ми не доїхали: залізницю розбомбили німці. Рушили пішки, а це близько 600 км, до Одеси. Продуктів у нас зовсім не було — провіант ми мали взяти на певній станції, але її також розбомбила німецька авіація. Йшли важко — голод відбирав останні сили. Знайшли на черговій розбомбленій станції горілку сиру кукурудзу із присмаком бензину і весь марш до Одеси харчувалися нею. На шляху до Одеси навіть потрапили в оточення до наших: ми мали дуже змучений вигляд — незрозумілі озброєні люди.

На цьому пригоди не завершилися. В Одесі нам повідомили, що будемо працювати в НКВС — у місті тоді лютували злочинці, тому дуже потрібні були міліціонери. Мене це дещо засмутило. Ми патрулювали місто вночі, саме в цей час нерідко були німецькі авіанальоти. Бандитизм тоді в Одесі був жахливий: щоночі — вбивства, грабежі. Після визволення міста від фашистів у ньому вешталося дуже багато зеків, а також полонених румунів — вони ховалися в катакомбах. Патрулювали ми втрьох з німецькими автоматами напереваг.

Був і такий прикрий випадок — один із нашої трійки, через необережність, застрелив іншого. Нас удвох забрали до СМЕРШу та звинуватили в тому, що ми його спеціально застрелили. Багато нервів я попсував, допоки не переконав слідчого, що не могли так вчинити спеціально, ми ж троє були бойовими товаришами, які разом воювали в партизанському об'єднанні. Однак зі СМЕРШу випустили лише мене одного.

Трикутники Перемоги

Івану Олександровичу Малюху, жителю Чернівців, давно вже за сімдесят. Він із дітей війни. З розповіді матері, батько, йдучи на фронт, узяв його, п'ятирічного хлопчика, на руки і сказав: «Рости, синку, я проажену поганців із нашої землі, повернуся до тебе і заживемо тоді, приспівуючи».

Але не судилося збутися його словам. Навесні 1945 року надійшла похоронка. В ній повідомлялося, що чоловік Марії Іллівни і батько трьох дітей Олександр Іванович Малюх, виконуючи до кінця військову присягу, за 29 днів до Перемоги, 10 березня 1945 року загинув смертю хоробрих і похований у братській могилі №38 на радянському військовому кладовищі в м. Камінь Поморський Щецинського воєводства Польщі.

Світ померк для дружини, яка залишилася з трьома дітьми. А збільшена фотографія, на якій вся родина, зайняла почесне місце біля ікони Пресвятої Богородиці.

«Я вдячний матері, — пише Іван Олександрович, — за те, що вона зуміла зберегти солдатські листи-трикутники. Їх п'ятдесят п'ять. У них подих минулого. Кожен лист із фронту немов наближав мить Перемоги, про що свідчили назви визволених населених пунктів, про які писав батько. Північ України, Центральна частина Білорусії, Польща і, нарешті, міста Східної Пруссії, де вели тяжкі бої частини 1-го Білоруського фронту. І головне, де б він не був, завжди описував важкі будні захисників Вітчизни. При цьому постійно запитував про здоров'я своїх діточок, синочків Іванка і Петруся та донечки Катрусі. Словами «я так скучаю за вами!» він розпочинав і закінчував кожного листа з приписом «чекаю відповіді, як соловій літа».

Минуло 65 років. Не стало нашої матінки, братика Петра та сестрички Катрусі. Я вже дід. Онучці, котра в п'ятому класі, показую пожовклі трикутники і фотографію її молодого прадіда з автоматом у руках. Онука приглядається до фото і каже: «А ви схожі». Мені приємно це чути. Особливо приємно, що її цікавлять і мої спогади про армійську службу. Ще за радянських часів на центральній площі с. Великий Самбір, що на Сумщині, звідки мої батьки, відкрито меморіальний комплекс бойової слави. У мармурі викарбувано імена полеглих на фронтах війни. Сюди приходять їхні родичі, рідні, приносять квіти. Я теж буваю тут. Інколи з онукою, але частіше сам. Стою перед пам'ятником, де серед інших значиться Олександр Іванович Малюх, і подумки розмовляю з батьком. Він подарував мені життя. Ціною свого життя зберіг мене. «Пишаюся тобою, тату. Тебе нема на Землі, але ти живеш у моєму серці і в серці твоєї правнучки...»

«Трикутники» зі славою

Першим повним кавалером ордена Слави був українець. Орден Слави був єдиною бойовою відзнакою, яка передбачалася для нагородження винятково солдатів і сержантів — головних трудівників війни. Тому ми знову розглядаємо пожовклі солдатські «трикутники». Хто їх тільки не читав! Іван Олександрович знає їхній зміст напам'ять. Зазвичай, говорить він, батько Олександр Іванович, стриманий у житті, не скупився у листах на ніжні і турботливі рядки до дружини і кожного з нас, малечі. Ми раділи кожному отриманому листу-трикутнику, щасливим було і материнське обличчя.

Олександр Малюх йшов по життю впевнено. Сільський столяр-тесляр, перший колгоспний бригадир, брав участь у боях на лінії Манергейма під час фінської кампанії. Восени 1943 року, після визволення Сумщини від фашистської окупації, був мобілізований до Червоної Армії і у складі мінометної роти 303-го стрілецького полку розпочав свій останній бойовий похід.

Хвилювала стримана розповідь батька про тяжкі бої, загибель фронтових побратимів, особисті поранення.

«Добрий день, багатошановне сімейство. Хочу повідомити, що я живий і здоровий, чого і вам бажаю! Продовжую бити ворога у хвіст і гриву. А він, клятий, ще й огризається. Йому думається, що, оглушивши мене міною, зменшить нашу армію на одного бійця. Чорта з два! Ми живучі. Як живучий наш народ, навчений воювати і захищатися від ненависних завойовників».

Разом з батьком ми раділи повідомленням про присвоєння йому чергового звання — сержанта, отриманій Подяці Верховного Головнокомандувача, нагородженні медаллю «За відвагу», орденами Слави III та II ступенів.

У тональності листів Олександра Малюха, батька і воїна, чітко простежується впевненість у перемозі, бажання особисто брати участь у боях за столицю фашистського рейху — Берлін.

«Листа дописую на третій день, вибачте, що папір трохи пожмаканий — лежав у кишені гімнастерки. Причина перерви наступна. Стояли ми на передовій. Командир взводу наказав мені оглянути місцевість. Виглянув з окопу і бачу: якось таємничо шелестить великий кущ. Доповів взводному. «Дивись, — говорить, — і тримай мене в курсі». Раптом «кущ» почав наближатися. Стало зрозуміло, що це замаскований бронетранспортер з німцями. Ми підпустили його ближче і розстріляли з міномета. Тепер читайте особливо уважно. За цю операцію мене представили до нагороди. Виходить, недарма їм я солдатську кашу. Обіймаю вас».

Та не судилося йому. Це був останній лист. Лежить він далеко від рідної домівки, навічно залишаючись, як і мільйони його фронтових товаришів, у вдячній пам'яті не лише своїх рідних, дітей, а й їхніх дітей і онуків.

Вічна вам, загиблим фронтовикам, пам'ять!

Сторінку підготував Сергій СУЛИМА.

Виставка відомого донецького художника Олександра Фільберта (1911—1996) відкрилася в столичному Національному музеї Тараса Шевченка

«Квартет–а–тет» — так називається новий одноактний балет, поставлений у Києві знаменитим хореографом Раду ПОКЛІТАРУ

Зачарований мандрівник — Микола Лєсков

(Злободенні замітки на полях)

ЛІТЕРАТУРНА КАРТА УКРАЇНИ

1.

У «Заячьем ремизе», написаному Миколою Семеновичем у вересні-грудні 1894-го, а надрукованому в журналі «Нива» аж у 1917-му (до цього друкувати було не можна з цензурних міркувань), — хвиля насолод від теми, мови, напору тексту. Тут панує, мабуть, і нинішня частина української млосності, української бувальщини (дивися, адже, як говорив! І це російський письменник про життя-буття українських предків!). І скільки смачних, з пилу-жару слів істинно українських в тексті! Іншому довго треба думати, щоб усе це написати так, щоб вийшло у світ і читалося. У підзаголовку «Заячьего ремиза», дивися, який заман! «Наблюдения, опыты и приключения Оноприя Перегуда из Перегудов». Та ще йде який епіграф та яке ім'я під ним! Григорій Сковорода: «Встань, если хотишь, на ровном месте и вели поставить вокруг себя сотню зеркал. В то время увидишь, что єдин твой телесній болван владеет сотнею видов, а как только зеркалы отнять, все копии сокрываются. Однако же телесній наш болван и сам есть едина токмо тень истинного человека. Сия тварь, будто обезьяна, образует лицевидным деянием невидимую и присносущную чинність и божество того человека, кого все наши болваны суть аки бы зерцаловидные тени».

А потім іде відразу автор тексту повісті до визнання, що він протягом досить довгого часу відвідував лікарню для нервових хворих, яка звичайною розмовною мовою називається «божевільнею», чим вона і є насправді. Автор приходив сюди поговорити з дуже веселим і говірким старим у жіночому повойнику на ім'я Онопрій Опанасович Перегуд із Перегудів.

Сам цей Перегуд і заснував село. Незабаром закріпачив людей «за собою и учинился над ними пан»... Козаки й не помітили, «чи як, чи з якого повода» их стали писати «крепаками», «а которые не захотели идти для дидуси на панщину, то щобы они не сопротивлялися, их, — пожалуйста, — на панском дворе добре прострочили, некоторых российскими батогами, а иных родною пугою, но бысть в тех обох средствах и ціна и вкус однаковы...»

А спочатку, виходить, там «ничего не было, а потом стоял только млын, или по-российски «мельница». Малоросійську пісеньку співають: «був да нема, да поїхав до млина». А кацапи співають: «было да нетути, и поехал на мельницу...» Преглупая кацапузня, а все непременно норовит везде на свой фасон сделать...»

Щоправда, зробив Перегуд усе, що було потрібно для всіх, мабуть.

Зрубав церкву з колокольнею. Привіз попа Прокопа. Обличчя теж червоне, рослий, пузатий, та ще й голос такий, що навіть вуха від нього затикали...

І зробив Перегуд все це за допомогою старшин...

І щоб у Перегудах — ні жида, ні католика...

Лєскова треба читати й нині всього. «Заячий ремиз» — наче в покарання з'явився раптом «сміливим», відважним на слово новим «демократам», що мало зробили для батьківщини-України, бо не вміють робити: роблять неталановито, похапцем, із забороненими, загалом, за станом права особистості в державі, нападками на ту «кацапуру», на тих «жидів» — націю геніальну, що вистраждала стільки у Вітчизняну, славну річницю якої відзначаємо, таку наругу й кару, — жодним Божим словом в усі століття не замолиш.

2.

Він був затятим полемістом із самого початку своєї письменницької діяльності. Почав її у 26 років, коли, залишивши державну службу, перейшов на приватну. Став служити в комерційній компанії відомого торговця Шкотта. Цей торговий дім дав йому можливість об'їздити багато різних земель. Перші його статті пішли в «Санкт-Петербургских ведомостях», «Современной медицине», «Указателе экономическом», навіть не віриш, що потім він так глибоко й цікаво розповідав про реформи різного роду, про взаємини станів, становище жінок, гласність, державний бюджет. І завжди говорив гостро, переконливо і, звичайно, пристрасно. Уявіть, як почав по-діловому сперечатися з революційно-демократичним «Современником» Чернишевського, зі слов'янофільським «Днем» Аксакова...

Ішов напролом. Нині підкреслюється, що необережно висловився спочатку в суспільній боротьбі, що розпалювалася в Росії, про петербурзькі пожежі, потім сказав своє слово в романі «Некуда» (1864), де доводив безглузду і, врешті, трагічну безперспективність революційного руху в Росії шістдесятих років.

Його топтали, штовхали з різних боків. Це були Д. Писарєв, В. Зайцев, потім Салтиков-Щедрін. Останній розніс вщент «Повести, очерки и рассказы М. Стебницкого» (тодішній псевдонім Миколи Лєскова. — **В. Ю.**) Книга ця вийшла 1869 року. У ній були теми незгоди з революціонерами, яких він обвинувачував в незнанні життя свого народу.

На багато часів ім'я Лєскова було закреслено. Друкувався часом у зовсім не популярних для громадської думки газетах і журналах. Дійшов навіть до «Российского вестника» Каткова — журналу реакційного і вкрай злого. Поки сам собі не сказав: ця людина — «вбивця рідної літератури».

3.

Талановитому письменникові, здається, навіть Бог допомагає. Лєскова беруть кореспондентом в «Северную пчелу». І він їде в Париж. Їде туди повільно, відвідуючи міста, у тому числі Львів, Прагу та ін. Чехов перекладає оповідання Мартіна Бродського «Від тебе не боляче», а також «Дванадцять місяців» Божени Нємцової. Їх було надруковано в «Северной пчеле» (1863). Раніше подано нариси «Из одного дорожного дневника» і серію «Письма к редактору «Библиотеки для чтения» — «Русское общество в Париже» (1863).

Дошка по вулиці Малій Житомирській, 20.

Вищезгаданого року, влітку, надійшло доручення міністра народної освіти Головіна, щоб Лєсков поїхав у Псков і Ригу з приводу вивчення питання про школи для дітей розкольників. До осені була написана доповідна записка «О раскольнических школах города Риги преимущественно в отношении к школам». Видана тиражем 60 екземплярів.

З інтересом і тепер читаєш «Запечатленный ангел» (1873) і «Печерские антики» (1883). Хто вивчав добре історію розколу, той помітить, що Лєсков значно розходиться із прихильниками його революційності. Він — демократ, просвітитель. Підлаштовувати під революцію усіляку ідеологію, якої немає, — грішно.

Він був пильний на всяке російське явище. Був колись сповнений надій від скасування кріпосного права. І глибоко розчарувався. Одним з перших написав про це. Тема кріпосницьких пережитків — головна його тема, яку він посвоєму трактує. На відміну навіть від думок Федора Достоєвського. Відсталість російського життя, про яку гаряче писав Лєсков, давала про себе знати до самого кінця XIX століття. Він сміявся над викладками теоретиків. І знову виникали розбіжності з революційно-демократичним табором, що вічно боровся. Тема непідготовленості цієї великої держави — Росії — до революції — в його розповіді «Овцебык» і нарисі «Загадочный человек», особливо в останньому. Сперечається знову із самим Чернишевським, з його численними прихильниками. Сперечається й у романах «Обойденные» (1865), «На ножах» (1872), у хроніці «Соборяне». Пише й по-просвітницьки бореться за свободу особистості. І тепер читається «Житие одной бабы». Яке страшне життя простої людини! Щось переходить звідти й у наше несправедливе століття. Століття повального обману народу, презирства до його потреб. І чекаєш нових Лєскових...

4.

Усі сходяться на думці: однією з художніх вершин Миколи Лєскова є «Леди Макбет Мценского уезда». І вона схожа на наш час. Тому що нерозривні й пов'язані тут злочин капіталу, бунту і вільності Жінки, купівля-продаж кохання...

Повість була надрукована в журналі братів Достоєвських «Эпоха».

І так її багато, цієї повісті. І так вона сповнена до країв і в крові, і в людській, у тому числі жіночої помсти — читати й читати, думати і думати...

Гріх цю повість коротко не переказати. Хоча був свого часу фільм, який бачило старше покоління, що жило, все-таки, у порядності кохання, в його небесній височості, оспівуванні вірності й боргу. Може, у чомусь зі мною хтось не погодиться, коли я буду різкий і необ'єктивний у судженнях про ті часи і долі.

...Багата родина. Усе є і є багато. Але сім'я — чоловік і дружина — далекі від ідеалу, від взаєморозуміння. Як вона живуть? Для чого? Якщо він — приїхав і знову поїхав. Справи, справи... Чи в нього хто на стороні? Незрозуміло. Поруч — гарна, без якоїсь закрученої начитаності жінка. Просто жінка. Убивчо самотнє існування. А тут поруч — такий собі Серьожа. Що перепробував в окрузі всіх і ще більше всіх. І от раптом попер у її хороми, у її безчоловікову порожнечу. І після якихось: «Ой, ой, ой»... впустила. І потім впускала не раз. Потім і залишала при собі. І такий був він потрібний — без нього життя не треба...

Нічого, нічого не треба! Забути все й ні про що не думати, якщо так добре...

Чоловіка, що раптом приїхав, вони, виявляється, задушать. Робив це Серьожа за її наказом. Солодке ж було з нею життя, вона платить усім, чим може. Роби, як тобі кажуть! Велять убити — вбий і закопай у підвалі будинку. Так легше сказати — сам пропав... Але що далі? Знову ж — капітал! Чи то племінник, чи ще хтось приїхав і теж хоче спадку, грошей. Отут знову завдання Серьожі. Чи то придавити, чи то закопати. Жінка в коханні осатаніла від вольниці. Але ж всьому недоброму, кривавому настає край. І він приходить, цей страшний кінець, до Жінки, що по-справжньому, виявляється, кохає і заради цього кохання готова на все...

Потім все йде так, як має бути. Ведуть і Серьоженьку, і її, до крайнощів люблячу жінку, в одному етапі. Подовгу будучи на півночі, я запитував у місцевих: чи були тут змішані етапи й чи йшли жінки із чоловіками? Ніхто мені не пояснив. Лише показували місця й на Обі, і навіть у річці невеликій Пурі, як усе було правдиво описано в книзі. Серьожа знахабнів. На очах тієї, котра проплакувала всю його хтивість там, на Великій землі, тут знайшов собі забаву, отаку красуню. І дражнив свою кохану, яку зненавидів, яка заманила його сюди солодкими пирогами й грошима.

Але ж і вона знахабніла, його нинішня коханка! На очах, на очах із Серьожкою...

І слова були глибоко образливі з приводу жіночих усіляких справ!

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ З БІОГРАФІЇ

Лєсков Микола Семенович. 4(16) II.1831. Село Горохове, Орловська губернія — 21. II. (5. III) 1895. Петербург). Прозаїк, публіцист. У домі родичів Страхових (вони наймали для своїх дітей російських та іноземних учителів) здобув початкову освіту. В Орловській гімназії курс не закінчив. На службу до кримінального суду вступив у 1847-му, через два роки перевівся до Київської казенної палати. Київ охрестив його щастям, бо став жити він у дядька Алфар'єва — професора медицини Київського університету. Потрапив у середовище молодих учених. Почав багато читати, ходив на лекції в університет. Опанував українську і польську мови. Український літературу й письменників, багато хто з яких приходив до його дядька, любив і поважав. Йому вони здавалися Богами.

Напевно, він хотів назавжди залишитися в Києві.

Отут одружився (1853 р.) на О. Смирновій. Шлюб був невдалим.

Через 12 років вступив у цивільний шлюб з О. Бубновою.

Син їхній Андрій пізніше напише біографічну книгу про М Лєскова, свого батька й великого російського письменника.

Фотографія меморіальної дошки.

Але не знав Серьоженька, що є справжнє, а що — подачка!

Місцеві переказували мені, як довго потім гудів пароплав, що віз засланців. Як ця любляча колись жінка вихопила з його, Серьожкиних, рук цю нову блудницю й кинулася з нею в річку.

Ні, ніхто не міг би вирвати з обіймів ображеної жінки цю Серьожкину сволоту!..

Не знущайся, гаде, наостання! — так мені казав один старий у Тархо-Салі з приводу цієї повісті письменника. Мені, мовляв, передавалося все це з покоління в покоління... Ми, мовляв, ненці, так не блудимо!

5.

З ким тоді Лєсков сперечався? З революціонерами? Теорії й життя народу — вічні проблеми. Адже потім народ після всіх великих звершень десятками тисяч ішов під розстріл. 45 тисяч розстріляти підписує один діяч, ще більше — інший, ще-ще більше — третій. А нині? Погрожують уже — а ну спробуйте!

Я вже писав якось про князя Петра Олексійовича Кропоткіна, російського революціонера, теоретика анархізму. Він був геолог і географ. У шістдесяті позаминулого століття здійснив кілька експедицій по Східному Сибіру. Вніс у науку свою лепту. На відміну від наших деяких реформаторів-революціонерів. Тобто, перш ніж лізти в революцію, — зроби, брате, щось для Батьківщини.

В еміграції, зрозумівши, що більшого не може вже зробити на цій землі, став учасником анархічних організацій (наші деякі партії могли б називатися цим словом). У 1918-му і 1920 роках зустрічався Кропоткін із Леніним. Він розумів, що ця людина все-таки зробила поворот в історії. І хтось був потім щасливий у цих змінах. У всякому разі, капітал, як тепер кажуть, нажитий на халяву, було відібрано у тих, хто ніколи й не думав, що цей капітал у них відберуть.

Але я повертаюся до різних реформ. І в нас їх тепер — мільйон і малий візок. Микола Лєсков, як і Кропоткін, морщилися, коли навколо них з пафосом говорили про скасування кріпосного права. Спогади Кропоткіна «Записки революціонера» і нині мають цінність. Вони — як підказка всякому революціонерові, котрий іде в політику. щоб поліпшити життя народу. Правда, нині це називається інакше — щоб на шару жити потім. Жити — не тужити, зовсім забувши про народ. Без усякого здригання, знаючи про пенсію цього народу, спати потім міцно-міцно після ресторану, де просадив три такі пенсії.

Читаєш Кропоткіна, проходиш його життя революціонера — і тут кожен крок, кожен рядок — дзвенить сумління. Зайвий шматок, якщо поруч народ голодує, не лізе до рота. Де кожна підлість — понад нерви й усілякі вигадані обмани народу. З якою насолодою читаєш, де Кропоткін розповідає про батька, поміщика, який перед скасуванням кріпацтва хотів продати землю й не встигав, горюючи. А після скасування кріпосного права тим же селянам продав землю в рази дорожче. Бувалий анархіст після бесіди з тим селянином заплакав, коли почув від того: «Е-е, пане! Воля — вона миліше! Миліше за всякі розмірковування! — чи продешевив, чи не продешевив!».

Гроші, гроші! І жадібність, бездушшя. Ненаситність тих, хоч в яких партіях вони не були б...

6.

От і Микола Лєсков говорив про ненаситність капіталу. Скасувавши рабство в державі, цар не зробив того, щоб народ жив краще. Як і нині. Галасу багато, обіцянок — гора з найвищою вершиною. А на ділі — усе пшик. Я думаю, що розумні люди — й серед них справжні письменники — любили й люблять Миколу Лєскова за те, що він жаліє ближнього, за розум його, за нетерпіння неправди. Розумів він глибоко й революціонерів—погромників свого народу. Завжди кров близька, довго обман не живе.

Графіка, малюнок. 1892-й.

Любив відкрито Лєскова й Лев Толстой.

Вісім років між ними було справжнє дружнє листування. Найбільше воно стосувалося життя народу, його лих, захисту від напасті злих негідників, хапуг, що втратили людську сутність, як вони писали, — звірів у людстві, ненаситних і невгамовних здирників народу. Відомі 51 лист Лєскова й 10 листів Толстого. Скажете — нерівномірно? Коли було треба, Толстой просив навіть: напишіть мені з цього чи цього приводу. «Ви мені зробили багато неоціненного добра, — це з листа Лєскова від 21 липня 1891 року, — й мені корисно все, що я про Вас чую, навіть коли Вас гудять і на Вас кажуть зле».

Толстой запам'ятав назавжди зустрічі з Лєсковим і, як він казав, «з дуже талановитою людиною, великим письменником». Він сам, коли прощалися якось, запріг коня й особисто відвіз свого гостя в Тулу на станцію.

У листуванні — про літературу, проблеми російського життя. Свою повагу До Толстого Лєсков висловив як авторові «Войны и мира» так: «Толстой є для мене моя святиня на землі». Він повідомляв великого письменника про петербурзькі новини, просив «посолити» свої повісті й розповіді «Вашею рукою и из Вашей солонки». Він як учителя запитує його, коли в 1891 році над Росією навис селянський голод: «чи потрібно нам у це горе встрявати і що саме пристойно нам робити». У відповідному листі Толстой розкриває щирі причини нещастя й говорить про свою програму.

Лев Толстой не був би таким, щоб усе залишити на словах. Він незабаром очолює рух на допомогу голодуючим,

Будинок по вулиці Михайлівській, 17 а/г, де жив рідний брат і де бував письменник.

поселяється на Рязанщині, у самій середині сіл, що бідують, організує безкоштовні їдальні для сорока тисяч осіб.

Саме з Лєсковим ділиться Толстой творчими планами: «Почав було продовжувати одну художню річ (цей лист від 10 липня 1893 року), — але, не повірите — совісно писати про людей, яких не було й нічого цього не робили. Щось не те. Чи форма ця художня зжилася, повісті відживають, чи я відживаю?»

І наступний лист. Це після прочитання непристойно натуралістичної повісті И. Потапенко «Семейная история». «Вся наша белетристика всіх цих Потапенок позитивно шкідлива. Коли вони напишуть що-небудь не аморальне, то це ненависно. А критики розпинаються й розбирають, хто з них краще»...

Чистота мови — це тон нації, що не дозволяє тому, хто пише, знищувати головне — мову. М'яка, співуча мова. Їй, цій мові, заздрить увесь світ.

Я прочитав багато чого з одкровень з приводу мови й у Буніна, і в Булгакова, і у Льва Толстого. Вивчав мову війни Юрія Бондарєва, Василя Бикова, інших. В атмосфері злості й крові справжні майстри слова не дозволяли писати, як кричить комбат, піднімаючи людей у бій.

Чому ж сьогоднішні т. зв. класики танцюють на слові триповерховим?

Заздриш мові Миколи Лєскова.

Заздриш мові його казок.

«Казка, — писав Толстой Лєскову, — все-таки дуже гарна, але прикро, що вона, якби не надлишок таланту (зазначте, це, читачу, велика похвала! — **В. Ю.**), була б краще».

Перекази старовини, легенди про мандрівників і шляхетних розбійників, селянські Повір'я від нянь і дворових — ці неймовірно земні оповіді про чудесного Лівшу, шляхетних диваків й чистих-пречистих праведників... «Проста людина, — писав він, ніби знаючи й наш час, — врятує землю, увергнуту у вир крамолами бояр»... «Чи треба цей народ зображувати дурним збіговиськом, не здатним розуміти свого покликання?»

І писав. І писав з «кучерявостями». І як писав!

7.

«...Що народ треба вивчати, я зовсім не розумів і тепер не розумію. Народ просто треба знати, як своє життя, не штудируючи його, а живучи ним», — писав Лєсков. Навіть на відміну від Ф. Достоєвського, він бачив головну небезпеку не в розвитку буржуазних відносин, а у відсталості російського життя, у стабільності старих, зовсім віджилих форм. І писати не про це, про щось пусте, що не роз'ятрює душу того ж свого народу, було не можна.

Він глибоко знав життя провінції, її побут. Тепер якось пишуть про що-небудь. Звичайно, література поступово втрачає вагу. Не тому, що є потужний конкурент Інтернет. Бо пишуть не про глибину життя, її несправедливість. Лєсков шукав самобутні особистості, справжні характери. Уже перші його публікації спаяні з народом. Сюжет «Соборян» він визначив як «боротьбу кращого з (...) героїв з шкідниками російського розвитку»... У полі його зору — всілякі відхилення від доброти, поваги самого життя. «Дух гопожи Жанлис» (1881), «Путешествие с нигилистом» (1882), «Умершее сословие» (1888), «Мелочи архиерейской жизни» (1878). Це все те, над чим ти замислюєшся.

Говорили Лєскову утішні слова про український тон в інших його творах. М'яка, виразна, співуча мова. Напевно, на колишній Великошиянівській вулиці, тепер вулиці його імені, чув він ці слова від сусідів, які, вітаючись із ним, ішли у своїх справах. Та й у часи Радянської влади на вулиці Постишева, названій на честь колишнього секретаря ЦК ВКП(б), нині Малій Житомирській, 20, де висить мармурова дошка Миколи Семеновича Лєскова й де видатний письменник уперше в цьому будинку почав вивчати м'яку і співучу українську мову. Багато чого з тодішніх слів людей, що говорили з ним, він вніс у свої книги.

«Чудесний, дивний, неймовірний і в багатьох сенсах неповторний цей мальовничий, барвистий золотоверхий Київ», — писав він. Незабутні для нього картини, вічні про них думи. Через тридцять років він напише блискучі «Печерские заметки». Спеціально для журналу «Киевская старина». Місто, визнавав він, що європеїзувалося, але мені особисто «шкода барвистих охайних хаток, що ліпилися по урвищах понад дніпровською кручею: вони надавали прекрасному київському пейзажу особливо теплого характеру і правили за місце проживання для численної кількості бідняків, які хоча й одержали якусь компенсацію за свої «поламані будинки (мається на увазі Бібіковське розпорядження про перебудову Києва. — **В. Ю.**), але не змогли за гроші побудувати собі в місті нові будинки й зліпили собі гнізда над кручею. А тим часом ці гарні хатки нікому й нічому не заважали. Їх потім розкидала владна рука Бібікова»...

Він жив колись у Києві не сам. Переїхали сюди всі рідні Лєскова: мати, двоє братів — Михайло та Олексій. Вони жили тут до самої смерті. Приїхали сюди й сестри — Ольга й Наталя. У Києві вони вийшли заміж. Лєсков тут залишив пам'ять своїми картинами. Він був всюдисущий. «Ми зайшли в

Портрет роботи В. Сєрова. 1894 рік.

Софієвський собор. Оглянули труну Ярослава й стародавні фрески... Ми пройшли на терасу Андріївської церкви... Я був у захваті від легкого фасаду цього граціозного храму й особливо від картини, що звідти відкривається на Поділ і на велику частину Задніпров'я»...

Це з книги «Детские годы».

Можна пишатися тим, що одна з повістей Лєскова, яку читають, — «Леді Макбет Мценського повіту» написана в Києві. Дата така: «26 листопада 1864 року, Київ». Як Ісусу Христу, Миколі Семеновичу Лєскову було тоді 33 роки.

Гріх не згадати тут книгу Леоніда Хінкулова «Письменник жив у Києві» (перше видання — 1982 р., видавництво «Дніпро»). Присвячено її видатним письменникам, діячам української, російської й закордонної культур, що творили в Києві і створили літературний образ цього древнього й славного міста. У Києві великому є сторінка біографії Т. Г. Шевченка, Київ зустрічав Пушкіна, Грибоєдова, Гоголя, Міцкевича, Бальзака, Марка Вовчка, Панаса Мирного, М. Коцюбинського й Івана Франка; пам'ятні місця тут Лесі Українки, Олександра Блока, Костянтина Паустовського, В. Короленка, Тютчева, Купріна, Шолом-Алейхема, Горького, Рильського, Сосюри, Малишка, Довженка, Бабеля, Ахматової і ще багатьох майстрів золотого письма, що на віки залишилося як подарунок спадкоємцям. Леонід Хінкулов, якого я дуже добре знав і любив за нелегкі пошуки вартісного слова, що народилося тут, дав опис і київського життя Миколи Лєскова. Однією компанією ми ходили тоді на вулицю Постишева (нині Мала Житомирська, 20), де встановлювалася мармурова меморіальна дошка у зв'язку із сімдесятиріччям від дня смерті Лєскова. Був це 1965 рік. Які політичні вітри тоді дули, — подивитеся в історії. Пам'ятна дошка свідчила: «У цьому будинку в 1849—1860 роках жив видатний росіянин письменник Микола Семенович Лєсков».

Ми потім сиділи в забігайлівці й пили перцівку.

— Думаю, Микола Семенович порадіє там, у себе, і за український текст. (Дошка з українським текстом. — **В. Ю.**). Він знав його краще за нас, багатьох. Розкидав українські слова по своїх багатих книгах. Порадіє й за те, що, через брак у цей момент іншої горілки, п'ємо українську перцівку, найкращу горілку світу. Порадіємо, що так все буває! — Хінкулов, не цокаючись, випив до дна. Ми всі — теж.

P. S. ***Буває щастя тебе обдарує вище голови. Моя перша невістка, дядько якої обіймав велику посаду, одержала з моїм сином квартиру, що впритул прилягає до тієї, де жив колись Микола Семенович. Я іноді ночував у них. Якщо почну розповідати, що часом почувався завжди з поруч з Лєсковим, який писав «Леди Макбет Мценского уезда», то ви назвете мене не тим іменем, що мені хотілося б чути від вас. Правда, я (ні, не на п'яну голову!) чув кроки за стіною. Спокійні, розмірені кроки. І скрип пера. Раптом — кидок згортка паперу. І шерех від того, що цей папір топчуть. Не сподобалося, що написав! Це звичайна річ для всіх письменників. Мені хотілося завжди крикнути: «Не викидайте, Лєсков! Ще вам стане у пригоді!»***

Я й тоді завжди кланявся меморіальній дощці. Вона свідчить: в усі століття є розумні, дуже талановиті письменники. Є й більшість із них, які визнають талант на будь-якій мові, а не тільки на своїй, тутешній.

Володимир ЮГОВ,

лауреат літературних премій ім. В. Короленка, І. Буніна, О. Фадєєва, В. Пікуля, «Гілка золотого каштана» та ін. Нагороджений медаллю «Золота фортуна» (Міжнародний, академічний рейтинг популярності), Золотою медаллю української журналістики.

Кінець березня — половина квітня. 2010-й.

ВІСТІ З ЛЬВІВЩИНИ

Видобуток газу нарощується

ДК «Укргазвидобування» завершила будівництво установки компресування газу на Любешівському газовому родовищі Львівської області. Введення в експлуатацію нової установки дозволить компанії компенсувати природне падіння видобутку газу на Любешівському, Бережницькому, Східно-Любешівському родовищах, розташованих у Стрийському районі Львівщини. Більше того, цим кроком буде збільшено добовий видобуток блакитного палива з 30 до 190 тисяч метрів кубічних. Загалом же на цих трьох родовищах запаси газу сумарно становлять 1,5 мільярда кубометрів і є досить перспективними для діяльності газопромислового управління «Львівгазвидобування».

Установка складається з двох високоефективних компресорів AJAX виробництва Cooper Compression (США). Компресори характеризуються низьким рівнем викидів, що дозволить звести негативний вплив на екологію області до мінімуму. Розрахунковий термін роботи установки — 20 років. Вартість проекту — 45 мільйонів гривень. «Щодо новацій, то в поточному році компанія на Львівщині планує ввести в дію три нові компресорні станції. За нашими розрахунками, це дозволить стабілізувати видобуток газу в Західній Україні щонайменше на десять наступних років», — повідомив директор ДК «Укргазвидобування» Юрій Борисов.

За рік у регіоні виявили 77 ВІЛ-позитивних хворих

На Львівщині від СНІДу померло 192 особи, у тому числі п'ятеро дітей. Лише цього року виявлено 77 нових випадків ВІЛ-інфекції. А загалом в області під диспансерним наглядом перебуває 1585 ВІЛ-позитивних, в тому числі 353 особи з розвинутою стадією ВІЛ-інфекції (хворі на СНІД) і 20 вагітних жінок з позитивним ВІЛ-статусом.

Поширеність ВІЛ на території Львівської області, таким чином, становить 62,2 випадки на 100 тисяч мешканців (середньоукраїнська поширеність — 220,9 випадку на 100 тисяч населення). Однак є адміністративні території, де показник ВІЛ-інфекції перевищує середній по області у 2 рази. Це — міста Борислав, Червоноград, Стрий, Львів. Такий стан справ став наслідком концентрації у цих містах споживачів ін'єкційних наркотиків.

Отже, Львівщина, яка ще два роки тому (до речі, як і Івано-Франківщина та Тернопільщина) була наприкінці сумного списку, зараз вже стрімко наближається до показників Донецької та Дніпропетровської областей за кількістю виявлених ВІЛ-позитивних осіб. Причому, торік лише 30 відсотків зараження відбулося статевим шляхом.

Загалом епідемія ВІЛ/СНІДу стрімко поширюється по всій Україні. Вже на початку цього року на обліку стояли 161 тисяча ВІЛ-позитивних та понад 31 тисяча хворих на СНІД. Більше 18 тисяч встигли піти з життя. Усі ці дані стали відомі громадськості під час проведення у Львові «круглого столу» за участі медиків та представників найвпливовіших громадських організацій, які зараз долучаються до боротьби з цією страшною інфекцією.

Ірина ЄГОРОВА.

Той, хто криниці копає

Олег Батюков з Баранівки вміє добиратися до підземних джерел

НЕСПОДІВАНІ ЗУСТРІЧІ

«Копав, копав криниченьку...» Хто не знає цих слів з української народної пісні? Копав криничку, як відомо, хлопець–козак. У пісні відображено, до речі, цілком реальну ситуацію давніх часів. Тоді запорізькі козаки, коли приходили в село й ставали там на постій, бралися за копання криниць. Таким чином заробляли собі гроші...

Майстри колодязних справ, тобто колодязники (чи криничники), в українських селах не переводилися завжди. Господарі запрошували таких копачів, і ті способами, відомими лише їм, віднаходили на обійсті підземне джерело й забезпечували селян водою. Над багатьма криницями височіли «журавлі» — пристрої, за допомогою яких витягали з колодязної глибини відра з водою. Вони, як і самі криниці, оспівані в піснях, описані в літературі. А про творців — колодязників — мало що відомо.

Колись людей цієї професії було небагато, а тепер — і поготів. Та в Баранівці пощастило познайомитися з колодязником Олегом Батюковим. Цей «майстер живої води» копає криниці більше десяти років, облаштував їх три сотні у багатьох населених пунктах Житомирщини. З криниць Олега Леонідовича люди п'ють чисту й смачну джерельну воду в Новограді-Волинському, Житомирі, а також у селищі Мар'янівці та багатьох селах.

— Де навчилися рідкісному ремеслу? — запитую майстра.

— Від дядька свого перейняв секрети і... любов до води. Він, Іван Якович Ільчук, теж викопав не одну сотню колодязів і мені розказав та показав, як це робити. Його вже немає на світі, а люди з його криниць воду набирають, його добрим словом згадують... Перший свій колодязь я викопав разом із дядьком Іваном тут, у Баранівці, на вулиці Робочій. Там він і досі є, — каже Олег Леонідович.

— Як джерело знаходите?

— Двома провідками. Коли вони схрещуються над якимось місцем, то там є вода. Можна баночку поставити на ніч на визначеному місці. Якщо вранці в ній роса — сміливо копайте тут криницю, — відкриває трохи завісу таємниць своєї професії колодязник. — Дехто з майстрів зерно викладає на купки чи вербові прутики бере і ходить з ними в руках, визначаючи місцезнаходження джерела. Кажуть, що навіть уві сні може привидітися, де копати...

Олег Леонідович розповів, що за сезон — із весни до пізньої осені — викопує 30-40 криниць. Торік аж до грудня копав, бо осінь тепла була. Восени краще копати, до слова, не так спекотно і земля піддатливіша. Працює у вихідні або ж після роботи. Його основна робота — на місцевому фарфоровому заводі. Тут уже тридцять літ працює слюсарем-ремонтником.

Прийшов на завод у п'ятнадцять років, після восьмого класу, починав учнем слюсаря. Колодязництво — захоплення і приробіток. Хоча це ремесло вважається досить небезпечним, бо як попадеться пливун, то круги колодязні може засмоктати, та й самому майстрові треба стерегтися. Буває, що й засипає копачів землею. Тоді надія — на людей, які можуть в останню мить вихопити чоловіка із земляного полону... Сама ж робота — дуже нелегка. Колодязник піднімає на-гора тонни землі. Хтось підрахував, що пройти десять метрів углиб, — це викидати нагору цілий КрАЗ грунту, піску чи глею.

Поцікавилася, яку найглибшу криницю копав.

— На чотирнадцять бетонних кругів — до десяти метрів. А найменшу — на шість кругів. Це тут, у Баранівці. Наша місцевість багата на пісок і глину. Але є й скелясті прошарки — біля старого хлібозаводу, приміром. Якщо такий гранітний «подарунок» трапляється, доводиться за допомогою перфоратора пробиватися до джерела, — ділиться деякими тонкощами своєї роботи умілець. — Через те, що пісок і щирець переважають, вода у нас у Баранівці «тверда», жорстка. Найкраща ж — на рівчаку (так люди цю місцину назвали). Там колись була панська криниця. Збереглася вона, хоч і перероблена вже. Тут вода м'яка, завжди холодна...

— Чи знаєте якісь прикмети, забобони, властиві для тих, хто копає колодязі?

— Коли приступаю до копання, то кажу: «Боже, допоможи!» А мої колеги, приміром, під час творення криниці дотримуються ще й таких правил: не лаятися біля живої води, не допускати, щоб жінка зазирнула в недороблену криницю... Але я дозволяю господині зазирнути, нічого від того поганого немає.

Олег Леонідович розповів, що колись криниці викладали каменем, дубовими брусами, а тепер більше цементні «шати» роблять.

Коли зайшла мова про те, чи є кому передавати таємниці ремесла, Батюков скрушно похитав головою:

— Молоді хлопці не копають, а старі колодязники поступово відходять від нас. Мало хто нині цікавиться, як викопати криницю, як знайти джерело. У нашій області таких — одиниці...

Галина КАВУН.

На знімку: «Смачна вода!» — каже господиня Любов Есмонт майстру-колодязнику Олегу Батюкову.

Фото Михайла П'ЄХА.

Пріоритетне завдання вчених — екологічно чисті харчові продукти

В Одесі на базі національного наукового центру «Інститут виноградарства та виноробства імені В. Є. Таїрова» Національної академії аграрних наук України (НААНУ) відбулася 6-та генеральна асамблея Союзу європейських академій прикладних наук в галузі сільського господарства, продовольства і природних ресурсів.

НААНУ вдруге бере участь у роботі Генеральної асамблеї. До Одеси прибули й активно впродовж двох днів працювали вчені національних академій аграрних наук Росії, Латвії, Швеції, Франції, Норвегії, Азербайджану, Вірменії, Румунії, Молдови.

Президент НААНУ Михайло Зубець, відкриваючи роботу Генеральної асамблеї, говорячи про пріоритетні завдання, зазначив, що проблема наукового забезпечення системи моніторингу харчових продуктів єднає вчених багатьох країн, і не випадково на засіданні Генеральної асамблеї в Одесі аналізували такі напрями, як наукове забезпечення систем моніторингу показників безпеки та якості харчових продуктів, технології для виробництва екологічно чистої продукції, критерії оцінки безпеки та якості сільськогосподарської продукції, отриманої при використанні біотехнологій (у тому числі ГМО) і нанотехнологій.

Союз європейських аграрних академій було створено 2000 року. Ця міжнародна громадська організація сьогодні впливає на формування якісно нових наукових поглядів і підходів до розв'язання проблем життєдіяльності людства.

На засіданні Генеральної асамблеї керівництво Союзу європейських аграрних академій до 2012 року покладене на Національну академію аграрних наук України. Така висока довіра Україні з боку європейської наукової аграрної еліти свідчить про високий авторитет українських учених, про значний внесок нашої країни в розвиток теоретичних і практичних засад галузей аграрного виробництва. Українські селекціонери відомі в багатьох країнах світу, із 52 країнами налагоджено наукове співробітництво, понад 50 учених аграрних академій світу є закордонними членами НААНУ

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

ФОТОФАКТ

На Закарпатті на Синевирському перевалі відбулися традиційні проводи вівчарів з отарами овець на полонини.

Фото Сергія ГУДАКА (Укрінформ).

Господарський суд Донецької області повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання на посаду судді господарського суду Донецької області безстроково

Мартюхіної
Наталі Олександрівни,

яка була призначена Указом Президента України від 23.12.2005р. №1824/2005 на посаду судді господарського суду Донецької області строком на п'ять років.

Господарський суд Миколаївської області Постановою від 01 червня 2010 року (справа № 5/47/10) визнав банкрутом та розпочав ліквідаційну процедуру Товариства з обмеженою відповідальністю «КОРАЛІС», ЄДРПОУ 30143213, м. Миколаїв, провул. Очаківський, 42-А.

Ліквідатором призначено Томашевського О. О. (ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства АВ № 158229), м. Миколаїв, вул. Робоча, 7, офіс 72, к. т. (0512) 44-72-27.

Ухвалою господарського суду Житомирської області від 19.05.2010 р. (10002, м. Житомир, майдан Путятинський, 3/65) по справі № 4/16-Б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Шанс» (13502 , Житомирська область, Попільнянський район, с. Попільня, вул. Молодіжна, 2А), р/р 26005013724001, відділення філії «АТ» «Індекс Банк» Вінницької дирекції, МФО 302537, код ЄДРПОУ 26176127, м. Вінниця, адреса: смт. Попільня, вул. Б. Хмельницького, 9, призначено розпорядником майна арбітражного керуючого Фадєєва Андрія Леонідовича (ліцензія серії АВ № 456462 від 15.04.2009 р.), що проживає за адресою: 10008, м. Житомир, 1-й провулок Леваневського, б. 14, кв. 3.

ВАТ АБ «Старокиївський банк», Ліцензія НБУ № 130 від 21.05.2009р. м. Київ, вул. Микільсько-Ботанічна 6/8, в доповнення до річної фінансової звітності за 2009 рік публікує Примітку 27 «Потенційні зобов'язання банку»

У примітці 27 Потенційні зобов'язання банку відображені суми потенційних зобов'язань банку за станом на 31 грудня 2009 року, які не включаються до інших приміток річної фінансової звітності, зокрема: а). Розгляд справ у суді: Станом на 31 грудня 2009 року банк не має справ, переданих до суду, відповідачем за що виступає банк. б). Можливість виникнення потенційних податкових зобов'язань: станом на 31 грудня 2009 року непередбачуваних зобов'язань, що пов'язані з виникненням податкових зобов'язань, у банку немає. в). Зобов'язання з капітальних вкладень: за станом на 31 грудня 2009 року банк не має зобов'язань пов'язаних із придбанням основних засобів та нематеріальних активів. г). зобов'язання оперативного лізингу. Станом на 31 грудня 2009 та 2008 років загальна сума майбутніх мінімальних суборендних платежів складала 65 тис. грн. та 76 тис. грн. відповідно.

Таблиця 26.1. Майбутні мінімальні орендні платежі за невідмовною орендою

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
1	До 1 року	372	580
2	Від 1 до 5 років	1593	330
3	Понад 5 років	0	0
4	Усього	1965	910

д). Зобов'язання, що пов'язані з кредитуванням.

Табл. 27.2. Структура зобов'язань, що пов'язані з кредитуванням

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітка	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4	5
1	Зобов'язання з кредитування, що надані		4686	8717
2	Невикористані кредитні лінії		0	0
3	Експортні акредитиви		0	0
4	Імпортні акредитиви		0	0
5	Гарантії видані		91411	98105
6	Резерв за зобов'язаннями, що пов'язані з кредитуванням		(1789)	(1954)
7	Усього зобов'язань, що пов'язані з кредитуванням за мінусом резерву		94308	104868

Станом на 31 грудня 2009 року на рахунку 9129 «інші зобов'язання з кредитування, що надані клієнтам», обліковується сума – 4686 тис.грн., які є відкличні та не ризикові. З них зобов'язання у сумі 4686 тис.грн. мають первинний строк погашення до 1 року. Станом на 31 грудня 2009 року на рахунку 9020»Облік виданих гарантій» обліковується 91411 тис.грн. З них зобов'язання, які мають первинний строк погашення до 1 року – 985 тис.грн.

е). Активи, надані у заставу та активи у заставі, щодо яких передбачені обмеження, пов'язані з володінням, користуванням та розповсюдженням ними в сумі 58160 тис. грн. Згідно зі Статтею 17 «Право розпорядження заставним майном» Закону України «Про заставу», введеного Постановою Верховної Ради України за № 2655- XII від 2 жовтня 1992 року зі змінами і доповненнями, внесеними Законами України, банк, як заставодавець, може відчужувати заставне майно тільки за згодою заставодержателя. Станом на 31 грудня 2009 року банком у заставу надані будівлі за адресою: Київська обл. м. Бориспіль, вул. Київський Шлях, буд. 127-б/7; м. Бориспіль, вул. Київський Шлях, буд. 127-б/8; м. Бориспіль, вул. Київський Шлях, буд. 71а/2; м. Київ вул. Микільсько-Ботанічна, 7/9; м. Київ вул. Микільсько-Ботанічна, 6/8; Київська обл. м. Вишгород, вул. Шолуденко, буд. 6-В; м. Київ вул. Княжий Затон, буд 2/30 справедливою вартістю 39099 тис. грн., згідно кредитного договору № 39/09/01 від 24.04.2009 року на суму 40000 тис.грн.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» Вищий адміністративний суд України повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання

Калашнікової
Олени Володимирівни

безстроково суддею Вищого адміністративного суду України.

Постійно діючий Третейський суд при Корпорації «Богдан» повідомляє, що 21 червня 2010 р. о 15-00 за адресою: м. Київ, вул. Електриків, 29а, відбудеться судове засідання за позовом ВАТ «Київське АТП-2240» до ТОВ «Автоцентр «Сфера-Авто» про стягнення дебіторської заборгованості. Явка сторін обов'язкова. В разі неявки однієї із сторін позов буде розглянуто за наявними документами.

Постановою господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) від 01.06.2010 року по справі № 16/2/10 ТОВ «Торгівельна компанія «Ольвія» (код ЄДРПОУ 35628392), розташоване за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Грязнова, 51, кв.10, п/р 26153001786001, МФО 313968, філія ВАТ КБ «Надра» ЗРУ, м. Запоріжжя, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Міщенко Віталія Геннадійовича, ліцензія АВ № 307205 від 10.01.2007 року; адреса: 69037, м. Запоріжжя, вул. 40 років Рад. України, буд. 45-б, кв. 62.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою господарською суду Запорізької області (69001, м.Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) від 01.06.2010 року по справі № 16/3/10 ТОВ "Таврія Будпостач" (код ЄДРПОУ 35421550), розташоване за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Грязнова, 51, кв. 11, п/р 26157001629001, МФО 313968, філія ВАТ КБ «Надра» ЗРУ, м. Запоріжжя, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Міщенко Віталія Геннадійовича, ліцензія АВ № 307205 від 10.01.2007 року; адреса: 69037, м. Запоріжжя, вул. 40 років Рад. України, буд. 45-б, кв. 62.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Ухвалою господарського суду Сумської області (м. Суми, пр. Шевченка, 18/1) від 03.06.2010 р. у справі № 6/1-10 порушено провадження про банкрутство ВАТ «SELMI» (40009, м. Суми, вул. Комсомольська, 68-а, р/р 26005301700073 в ГП ПІБ м. Суми, МФО 337278, ІК 04799336), розпорядником майна призначена Лісниченко Єлизавета Сергіївна, ліцензія АВ № 307223 від 25.01.07 р., адреса для кореспонденції: 40009, м. Суми, вул. Комсомольська, 68-а, тел.: (050) 311-59-84.

Претензії кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, буд. 4), Постанова у справі № 16/95/09 від 20.05.2010 року, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру приватного підприємства «Будтрансгаз», код ЄДРПОУ 13619882, п/р 26007010000654 в АКБ «Індустріалбанк», МФО 313849, 69015; 70500, м. Оріхів, пров. Пісочний, буд. 1.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Чулакова П. І., ліцензія АВ № 347263 від 17.10.2007 року, адреса: 69027, м. Запоріжжя, вул. Урицького, буд. 15.

Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів.

Господарським судом Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, буд. 4), Постанова у справі № 16/503/10 від 18.05.2010 року, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру приватного підприємства «Дніпротрейд», код ЄДРПОУ 32987529, п/р 26006055897544 в ЗРУ КБ «Приватбанк», МФО 313399; 69041, м. Запоріжжя, вул. Кремлівська, буд. 71, кв. 36.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Чулакова П. І., ліцензія АВ № 347263 від 17.10.2007 року, адреса: 69027, м. Запоріжжя, вул. Урицького, буд. 15.

Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів.

Ухвалою Господарського суду Луганської області (91016, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, б. 3) від 27.05.2010 р. по справі № 20/52б порушено провадження у справу про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Фірма СІЛАЙ» (91019, м. Луганськ, вул. Рудя, буд. 18, п/р 2600401300211 в ЛФ ТОБ «Укрпромбанк», м. Луганськ, МФО 304933; п/р 2600630181916 в ЛФ ПАТ «Промінвестбанк», м. Луганськ, МФО 304308; ЄДРПОУ 20177321), та введена процедура розпорядження майном.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Синяпкіна Олексія Вадимовича (91031, м. Луганськ, пров. Граждансьикй, буд. 14, кв. 61; ліцензія АВ № 456606 від 15.06.2009 р.). Вимоги кредиторів та пропозиції щодо санації боржника мають бути заявлені протягом тридцяти днів з моменту публікації оголошення.

Господарським судом Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) ухвалою від 16.03.2010 р. порушено справу № 8/6 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Літа Холдинг» (33001, м. Рівне, вул. Дворецька, 131. Код ЄДРПОУ 33167320, р/р 26003190000037 в ВАТ «Віейбі Банк», м. Київ, МФО 380537). Розпорядником майна призначено Тихончук Лесю Хотіївну (Ліцензія АВ №176236, 33001, м. Рівне, вул. Фруктова, 4/1).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Луганської області (91016, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3А) від 25.05.2010 р. у справі № 22/60б визнано банкрутом Приватне підприємство «Сенатор», ід. код 24192375; адреса: 91055, Луганська область, м. Луганськ, вул. 3-я Донецька, буд. 100А.

Ліквідатором призначено Сиволобова Максима Марковича (поштова адреса: 91002, м. Луганськ, діл. Цупова, 22; ліцензія АВ № 347064 від 25.06.07 р.).

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації цього оголошення.

Постановою господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) від 30.04.2010 р. по справі № 50/507 Товариство з обмеженою відповідальністю «Міжнародна промислово-комерційна фірма «Акт Європа Дніпро» (м. Київ, просп. Героїв Сталінграду, 15-Б, код ЄДРПОУ 23501880) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Монакова Володимира Олексійовича (03110, м. Київ, а/с 16, тел./факс 516-86-40), ліцензія серії АВ № 498961 від 11.11.2009 р.

Печатку і штамп банкрута, статут, свідоцтво про державну реєстрацію та інші установчі документи вважати втраченими.

Ухвалою Господарського суду Сумської області (40011, м. Суми, пр-т Шевченка, 18/1) від 07.04.2010 року порушено провадження у справі № 12/37-10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Кондитерська група «Ельф» (юридична адреса: 41100, Сумська обл., м. Шостка, вул. Шевченка, 53, ід. код 32054214, р/р 26007757989961 в АКБ «Укрсоцбанк», МФО 337537).

Розпорядником майна призначена арбітражний керуючий Нагорнєва Тетяна Володимирівна (ліцензія АВ № 158303 від 19.10.2006 року; адреса: 40000, м. Суми, вул. Покровська, 1-б, тел./факс: (0542) 600787).

Заяви кредиторів та можливих санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

22.02.2010 р. Господарським судом Київської області (01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 16) порушено провадження у справі № Б3/042-10 про банкрутство ТОВ «ПОЛАНА» (код 34217749, 08500, вул. Набережна, 32, м. Фастів Київської обл., р/р закриті). Розпорядником майна призначено Кандаурову А. П., ліцензія АВ № 347168, для листів: вул. Кібальчича, 5А/40, м. Київ.

Постановою господарського суду Чернігівської області по справі № 16/77б від 04.08.2009 р. товариство з обмеженою відповідальністю «Льон» (16120, Чернігівська область, Сосницький район, с. Козляничі, вул. Смірнова, 40, код ЄДРПОУ 30843095) визнано банкрутом. Ліквідатором призначено М. А. Попружка.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Постановою господарського суду Харківської обл. від 28.05.2010 р. по справі № Б-50/82-10 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру фізичної особи-підприємця Арутюняна Левона Арменаковича (інд. код 2039723818; 61051, м. Харків, вул. Клочківська, 276-Б, кв. 39).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Босенка К. В. (ліц. АВ № 470272 від 17.03.2010 р.). Письмові заяви кредиторів з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, приймаються ліквідатором у місячний строк з дня публікації цього оголошення за адресою: м. Харків, пр. Перемоги, 72, кв. 348.

Постановою господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) від 25.05.2010 р. у справі № 44/82-б товариство з обмеженою відповідальністю «Ласточка 17» (03680, м. Київ, вул. Анрі Барбюса, буд. 37/1, літера «Б», ідент. код 34804416, п/р 2600315404 у ВАТ «Райффайзен банк Аваль», МФО 300335) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Василика Віталія Валентиновича (01034, м. Київ, а/с 31, ліцензія АВ № 397238 від 08.08.2008 р.).

Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації оголошення.

Згідно протоколу № 1 від 28 травня 2010 року чергових загальних зборів акціонерів Відкритого акціонерного товариства « Обласне виробничо-заготівельне підприємство «Полтававторресурси» (36022, м. Полтава, просп. Миру, 10) було прийнято рішення щодо припинення діяльності товариства шляхом ліквідації. Головою ліквідаційної комісії призначено Карнаух Тетяну Іванівну.

Вимоги кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

ПОСИДЕНЬКИ

№ 104 (4854) СЕРЕДА, 9 ЧЕРВНЯ 2010

Сьогодні в Україні переважно ясно, без опадів. Вітер змінних напрямків, 5—10 м/с. Температура вночі 12—17 градусів тепла, вдень 27—32 градусів. У південних областях і Криму вночі 14—19 градусів, удень 28—33 тепла.

ЦЬОГО ДНЯ, 9 ЧЕРВНЯ

1665. Петра Дорошенка обрано гетьманом Правобережної України. **1815**. Закінчився Віденський конгрес. Його заключний акт, зокрема, приєднував до Австрії Тернопільський округ, а до Росії — частину Польщі, Фінляндію та Бессарабію. **1870**. Помер класик англійської літератури Чарльз Діккенс («Пригоди Олівера Твіста», «Посмертні записки Піквікського клубу» та ін.). **1935**. В СРСР ухвалено закон про смертну кару за втечу за кордон. **1980**. Помер актор, Шевченківський лауреат Михайло Задніпровський. **1990**. Київ відвідала прем'єр-міністр Великобританії Маргарет Тетчер.

З ГАСЛОМ ПО ЖИТТЮ

Сім принципів кожного знака зодіаку

Овен

- Краще зі мною не сперечатися.
- Там, де інші гальмують, я тисну на газ.
- Роби, як я, адже краще однаково не зробиш.
- Упертість — не вада.
- Легко контролювати ситуацію, складніше — свої емоції.
- Один овен — добре, два овни — забагато.
- Першим не нападаю. Але не дай Боже мене зачепити.

Телець

- Не треба мені чужого, мого не чіпай!
- Поганий мир ліпше за добру сварку.
- Краще гарний диван, ніж гарний захід сонця.
- Ласкаве теля двох маток ссе.
- Коли ідеш другим, заощаджуєш сили.
- Терпіти не можу одноразових запальничок!
- Дегустатор — ось моє справжнє покликання.

Близнюки

- Я сьогодні не такий, як учора.
- Один розум добре, а два краще, особливо якщо обоє належать одній людині.
- Фігаро тут, Фігаро там.
- Хто не встиг, той спізнився.
- Рухаюся по життю, як скутер по воді, — не заглиблююся, зате швидко.
- На базарі «за базар» не відповідаю.
- Люблю кількість, бо на якість бракує часу.

Рак

- Мій дім — моя фортеця.
- Няньчитися з іншими — ось моє справжнє покликання.
- Добре б запастися всім на світі.
- Усе приходить до того, хто вміє чекати.
- Важко жити там, де ніде сховатися.
- Я несу за собою своє минуле, як заплічний рюкзак.
- Невже за двадцять років можна зносити пальто?

Лев

- Я поведу вас у далечінь світлу.
- Краще надавати підтримку, чим отримувати її.
- Приємні манери — половина успіху.
- Сонце світить Левам.
- Гарна табличка на дверях кабінету — важливіша за високу зарплату.
- Незважаючи на свій привітний вигляд, я в душі — диктатор.
- Якщо робити — то за великим рахунком.

Діва

- Терпіння й труд все перетруть.
- Порядок потрібен скрізь: і в думках, і на кухні.
- Доведи мені логічно, що ми створені одне для одного.
- Від полиці, що криво висить, я шаленію.
- У великих масштабах я гублюся.
- Мені важко витягти кісточки із цілого цебра вишні.
- У кожній Діві живе класна дама.

За матеріалами сайта voffka.com.

ДАЛІ БУДЕ.

«На шляху у Сімферополь лежить місто Мелітополь»

БУВАЛЬЩИНА

Із цього рядка студентської, здається, пісеньки, як то кажуть, слів не викинеш. Ми ж трохи про інше — вже на зворотному шляху до столиць, витративши гроші після кримського відпочинку, співаки–артисти радянської доби поправляли своє фінансове становище саме в Мелітополі Запорізької області. Який, погляньте на карту, — не обійти— не об'їхати, повертаючись до Москви чи Києва. Мелітопольці пригадують, як в не дуже ситні післявоєнні роки батьки–гастролери Миронова і Менакер привозили до міста хлопчика з набріоліненою зачіскою. Маленький хлопчина згодом став всесоюзною знаменитістю і справжнім явищем вітчизняного кінематографа, — Андрієм Мироновим.

Директор палацу культури імені Шевченка Станіслав Романцов погоджується, що за сорок останніх років, відколи він працює в цьому закладі, саме в період «розвиненого соціалізму» у тутешньому залі побували чи не всі перші особи радянської естради і кіно: Пугачова і Ротару, Папанов і Нікулін, Леонтьєв і Кобзон... Найцікавіше, що артистичний «сарафанний телеграф» передавав їм про буфет на третьому поверсі палацу. Буцімто там працює така собі Романівна, в якої гріх не пообідати. І обідали, і обдаровували господиню того буфету й афішами, і фото з автографами, і вдячними подяками... А сьогодні вже ніхто й не пригадає Романівну ні на ім'я, ні на прізвище.

Бував у Мелітополі і, казенною мовою кажучи, артист театру і кіно, автор-виконавець власних пісень Володимир Висоцький. Поціновувачі його таланту, як, звичайно, і в багатьох інших містах колишнього Союзу, є сьогодні і в Мелітополі. Один із них — Хасан Меметов за власний кошт встановив улюбленому барду чудовий пам'ятник. Тепер Висоцький з гітарою в руках зустрічає авто, які безперервним потоком рухаються до Криму мелітопольською вулицею Богдана Хмельницького...

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя—Мелітополь.

Фото автора.

Наша пам'ять — геніальний редактор

І ОЧЕВИДНЕ, І ЙМОВІРНЕ

Особливо, коли йдеться про тих, що відійшли у вічність. Пам'ять фіксує передусім світлі чи навіть комічні сторінки буття наших рідних, друзів, колег. Небіжчики немов заповідають: усміхніться, цінуйте кожну мить життя, воно — прекрасне!

Відомий український письменник Роман Федорів свого часу працював у Львові власним кореспондентом газети «Радянська Україна». У молоді роки був зовні дуже схожий на секретаря ЦК комсомолу Юрія Єльченка. І коли той прибув якось до Львова, журналісти утнули жарт — розіграли кореспондента «Комсомольского знамени». Той був надто зарозумілим, то чому б не провчити? Отож Роман Федорів (у ролі секретаря ЦК) сказав, що саме власкора «Кози» (так називали жартома цю газету) з-поміж інших журналістів відібрали для поїздки за кордон. А для оформлення документів слід терміново здати аналізи сечі й калу і принести медичні довідки про стан здоров'я.

Наступного дня у тому ж кабінеті сидів уже справжній секретар ЦК комсомолу. Власкор «Кози» поклав на його стіл довідки.

— Що це таке?

— Це — мої аналізи, ви веліли принести довідки...

— Я велів?.. Після службового розслідування головного виконавця комедійної ролі звільнили з посади. У ті часи номенклатура жартів не сприймала...

Чудовий журналіст, політолог, письменник Леонід Сотник був цілком позбавлений амбіцій. Відійшов у вічність, сміючись, аби не завдавати нікому найменшого психологічного дискомфорту. Нікому не казав про свою тяжку хворобу. В останні дні його підтримували лише крапельницею. Леонід і в лікарні жартував. Прокапають флакон ліків і він каже дружині: «Перше я вже з'їв, давай друге і десерт». І лише після його смерті колеги дізналися, що він отримував пенсію меншу, аніж прибиральниця. Це було спричинено його численними переїздами територією Союзу й тим, що дуже вже не любив оформляти якісь папери. Свого часу він як секретар партійної організації письменницького осередку Запорізької області відмовився засудити «Собор» Олеся Гончара. Вердикт не забарився і... Леонід Сотник подався працювати на Сахалін. Минули роки, і система знову «спрацювала» — цього разу через пенсійне забезпечення.

Остання пригода Леоніда Сотника трапилася уже на цвинтарі. Коли опускали домовину, з'ясувалося, що яма — неформатна, надто мала. Довелося витягувати домовину на поверхню і розбивати заново замерзлу землю. А Леонід Сотник усміхався з фотографії: «Ну, що ж ви, хлопці, так прорахувалися?».

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

КОНКУРС: РОЗПОВІМ ІСТОРІЮ

Привіт Мурці!

Коли почалася Велика Вітчизняна війна, мені було 11 з половиною років. Жили ми в селі Сергіївському Ворошиловського району Саратовської області, на правому березі найширшої красуні Волги. Батько працював у радгоспі бухгалтером, мама й бабуся займалися домашнім господарством. А ще в нас була кішка Мурка сіамської породи. От про неї й піде мова.

Ця Мурка із усього нашого невеликого сімейства віддала свою перевагу батькові. Вона вічно крутилася під його ногами, ніжно муркотіла й дуже любила лежати в нього на колінах. Коли він повертався з роботи, вона чекала біля дверей і одразу кидалася до нього. Батько ловив її на льоту, притискав до себе й гладив. Навіть сусіди дивувалися такій міцній дружбі.

І ось війна. У липні 1941 року батько пішов на фронт. Воював під Ленінградом. Від нього майже щотижня приходили листи, в яких він описував свої бойові будні. Усього від нього одержали 17 листів (зберігаються в Саратовському краєзнавчому музеї). Наприкінці кожного листа батько, ніби жартома, передавав привіт Мурці.

І раптом шостого жовтня Мурка зникла. Я запам'ятав цей день на все життя. Тоді ми помітили її незрозумілу поведінку: вона бігала по кімнаті, жалібно нявчала, дряпала занавіски і раптом вибігла на вулицю через відчинені кимось двері. До самого вечора ми з мамою шукали її по всьому селу, заглядали в усі завулки. Іноді бачили її десь на горищі, у кущах за сараєм, але вона щоразу від нас тікала. Пізніше кицька зникла назавжди.

Саме після того перестали приходити листи від батька, а наприкінці жовтня прийшла похоронка, в якій сповіщалося, що батько 6 жовтня 1941 року загинув на полі бою. Стало зрозуміло, що Мурка якимось чином раніше за нас довідалася про загибель батька і через своє горе втекла з дому.

В. КЛОПОВ.

Одеса.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15

Зам. 17127

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:

для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

4 820094 010022 >